

2020

ÅRSRAPPORT

Bærekraft i alt vi gjør

Forord - Berg og dalbane-året	s. 4
OM VIRKSOMHETEN	
1. Konsernet og virksomhetene	s. 6
2. Viktige hendelser 2020	s. 10
3. Finansiell kalender 2021	s. 11
4. Hovedtall og nøkkeltall for konsernet	s. 12
5. Bærekraft	s. 14
ÅRSREGNSKAP	
6. Styrets årsberetning 2020	s. 26
7. Resultat	s. 38
8. Balanse	s. 42
9. Endring i egenkapital	s. 46
10. Kontantstrømoppstilling	s. 48
11. Noter	s. 50
12. Erklæring fra styret og adm. direktør	s. 117
13. Revisjonsberetning 2020	s. 119
STYRE OG LEDELSE	
14. Hovedorganisasjon	s. 124
15. Presentasjon av styret	s. 126
16. Forstanderskap, styre og revisjon	s. 128
VEDLEGG	
TCFD-rapportering 2020	s. 130

Berg og dalbane-året

Vi gikk inn i 2020 med forventninger om et godt år og mange gode planer for å skape videre vekst. Lite ante vi om den snart forestående pandemien som ville stenge ned mye av aktiviteten rundt omkring i verden. Bildene fra fulle sykehus i Italia og stigende dødstall var et kraftig varsko. Den 13. mars – dagen etter innføring av de strengeste nasjonale tiltakene i etterkrigstiden – satte vi i SpareBank 1 Hallingdal Valdres krisestab. Vi, som alle andre, opplevde nedstengningen svært dramatisk. Pandemien slettet all optimisme i løpet av kort tid og vi forberedte oss på en dyp økonomisk nedtur. Verdiene på børsene falt, styringsrenten ble satt til null – i noen land negativt, statsgaranterte likviditetslån ble innført, redningspakker ble lansert på løpende bånd, osv. Ja det så mørkt ut etter første kvartal og SpareBank 1 Hallingdal Valdres leverte sitt første kvartalsresultat på veldig lenge med negative tall i bunnen.

Evnen til å håndtere det dramatiske skiftet i hverdagen har imponert meg. Først og fremst en honnør til alle som bor og virker i Norge. Dugnaden for å tilpasse seg smittevernsreglene har vært enorm. Bedrifter med sine ansatte har gjort en utrolig innsats for å ta ned kostnader og tilpasse driften slik at den kan overleve gjennom en vanskelig tid. Myndigheter – nasjonale som lokale – har gjort en formidabel innsats for å informere, utarbeide tiltak, utarbeide økonomiske tiltakspakker og stå i krisen vel vitende om at det alltid vil bli en diskusjon om for lite eller for mye. Jeg synes virkelig synd på alle våre studenter som har mistet et helt år med en av de viktigste læringsarenaene i studietiden – kollektivarbeid og diskusjoner med medstudenter. Studentene våre har lojalt fulgt nettforelesningene. De som selvfølgelig skal ha den største honnøren er alle i helsetjenesten som har stått i første linje i kampen med å bekjempe pandemien og redusere omfanget av covid-19 relaterte dødsfall. Dugnadsånden har vært formidabel i nasjonen Norge i 2020.

Jeg er også svært stolt over hvordan alle ansatte i SpareBank 1 Hallingdal Valdres har møtt de ulike utfordringene gjennom 2020. Vi klarte å etablere gode smitteverntiltak slik at vi kunne holde dørene åpne når våre kunder opplevde den største krisen i moderne tid. Konsernets ansatte har lagt det meste til side for å kunne levere på etterspørselen etter våre tjenester og løse de utfordringer som våre kunder har stått ovenfor. Flexibiliteten har vært stor og bruk av hjemmekontor har vært et viktig verktøy for å redusere risiko og følge opp egen hjemmesituasjon med stengte skoler i perioder. Vi har ansatte som har vært gjennom permitteringer for så å komme tilbake og levert en formidabel

arbeidsinnsats når etterspørselen etter våre tjenester kom tilbake. Informasjon har vært viktig i denne perioden og når jeg ser tilbake på informasjonen som er levert ut så har vi vært engasjert, relevant og dyktig. Kampen for det grønne skiftet har ikke stått stille i denne perioden. Tvert imot har mange pekt på at det er i disse krisetider det har vært en gylden mulighet for å tenke nytt og lansere nye ideer innenfor det grønne skiftet. Som mottaker av prisen «Årets miljøfyrtårnsbedrift» i 2020 for store bedrifter og konsern i Norge så kan vi med hånden på hjertet si at SpareBank 1 Hallingdal Valdres lever opp til vår ambisjon om å vise veien for andre bedrifter. Jeg er også svært stolt over handlingskraften til våre tillitsvalgte og våre to eiere av kapitalen – Sparebankstiftelsene, som sa ja til å stille opp i dugnaden med en umiddelbar reduksjon av utlånsrentene når styringsrenten ble satt til null. Selv om det ville gi et tosfret millionbeløp i reduserte netto renteinntekter for 2020.

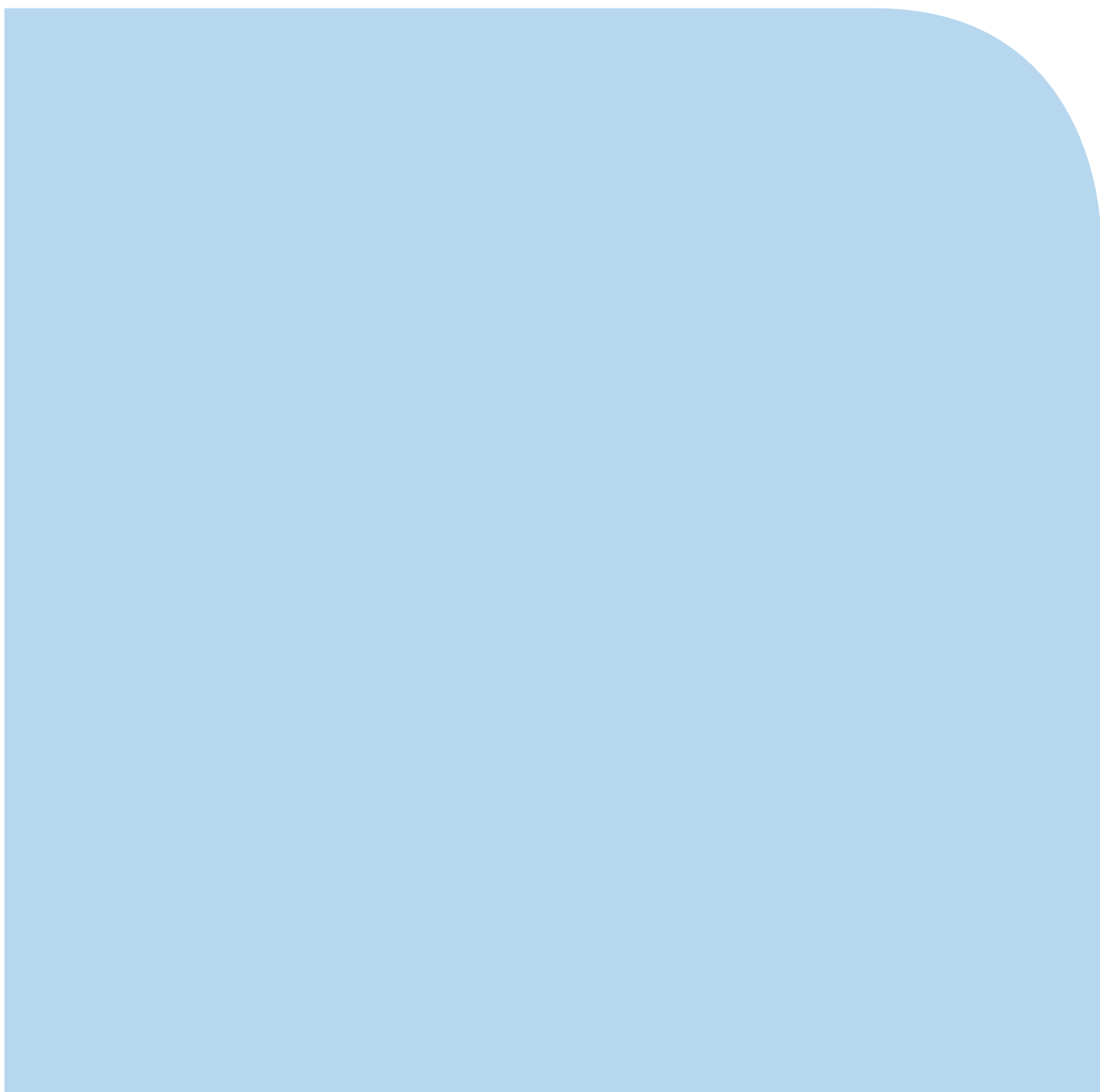
Ser vi på Oslo børs sin inngang til 2020 og utgang av 2020 så fremkommer året relativt begivenhetsløst og uten bekymringer. Selv om vi i første kvartal 2021 har opplevd en ny runde med nedstengninger så ligger det mye optimisme i hvordan vi avsluttet 2020. Året har gitt meg mye å være stolt over og et år hvor mange skal takkes for sin innsats for å begrense skadevirkningene av covid-19 og for at vi skal få hverdagen tilbake så raskt som mulig. Dersom vaksineprogrammet nå går som planlagt så blir det lyse tider til sommeren – bokstavelig talt.

Takknemlig hilsen
til dere alle.

Adm. dir: Knut Oscar Fleten

Om virksomheten

Konsernet og virksomhetene

Historikk

Konsernet har en lang og tradisjonsrik historie med bankvirksomhet tilbake til 1868. I Hallingdal var starten Aal Sparebank som startet sin virksomhet i 1870, og Hemsedal Sparebank som åpnet i 1907. Disse bankene fusjonerte i 1999 og fikk navnet SpareBank 1 Hallingdal. I Valdres startet Øystre Slidre Sparebank sin drift i 1868. Øystre Slidre Sparebank ble innfusjonert i SpareBank 1 Hallingdal i 2012 og nytt navn på banken ble SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

Regnskapsvirksomheten i konsernet har sin historie tilbake til 1984 som daværende Sparebankens Regnskapskontor AS som var et heleid datterselskap av Hemsedal Sparebank. I 2002 ble navnet endret til Hemsedal Regnskap AS. I 2012 kjøpte banken alle aksjene i selskapene HallingRegnskap AS og Valdres Regnskap AS. Hemsedal Regnskap AS ble samme året innfusjonert i HallingRegnskap AS som deretter endret navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS. Valdres Regnskap AS skiftet i 2013 navn til SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS. I 2014 ble selskapet fusjonert inn i SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS og nytt navn på selskapet ble SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS.

Konsernets meglervirksomhet startet i 1999 da banken kjøpte aksjer i Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland som etablerte avdelingskontor i banklokalene på Gol. I 2007 kjøpte banken 85 % av aksjene i Terra Eiendomsmegling Geilo AS. Selskapet endret samme året navn til Eiendomsmegler 1 Geilo AS. I 2011 kjøpte banken de resterende 15 % av aksjene. På samme tid kjøpte banken alle aksjene i Hemsedal Eiendomsmegling AS som ble innfusjonert i Eiendomsmegler 1 Geilo AS. Gol-kontoret til Eiendomsmegleren Ringerike Hadeland ble samme året utfisjonert til EiendomsMegler 1 Geilo AS. Selskapet endret deretter navn til EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS.

Visjon, verdier og mål

Konsernets visjon er «bærekraft i alt vi gjør». Driften skal bygge på verdiene «engasjert, relevant og dyktig».

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal oppnå økt inntjening gjennom samarbeid om kundeleveranser på tvers av konsernets forretningsområder. Målgruppen er alle kunder med tilknytning til Hallingdal og Valdres. Sparebank er kjernevirksomheten, men verdikjeden skal styrkes gjennom formidling av forsikring, eiendoms-megling, regnskap og økonomisk rådgivning.

I Hallingdal Valdres skal konsernet være den mest attraktive arbeidsplassen med de beste og mest fornøyde medarbeiderne. De skal ha høy endringskapasitet og vilje og evne til kontinuerlig læring.

Konsernet tar en aktiv rolle for å skape en grønn fremtid og skal være en virksomhet som innenfor egne bransjer er i førerretet med sitt miljøengasjement i egen drift og i utvikling av tjenester som stimulerer kundene til gode miljøtiltak.

Konsernet har en målsetting om å ha god kapitaldekning og levere gode resultat som gir et godt utbytte til sparebankstiftelsene.

Forretningsområder

SpareBank 1 Hallingdal Valdres er i dag et konsern med virksomheter innenfor flere områder. Sparebankvirksomheten med bankdrift som omfatter finansiering, betalingsformidling, plassering og formidling av forsikringsprodukt er kjernen i konsernet og konsernstrukturen tar utgangspunkt i gjeldende lovverk for sparebanker.

Konsernet driver i tillegg virksomheter innenfor områdene regnskapsføring, eiendomsmegling, investeringsvirksomhet og lokalt samfunnsengasjement. I tillegg kommer mer interne områder som fellesfunksjoner og eiendomsdrift av egne lokaler.

Disse virksomhetene blir drevet gjennom egne datterselskaper. SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS driver med regnskapsføring og tilhørende tjenester. EiendomsMegler 1 Fjellmeglere AS er drevet av selskapet EiendomsMegler 1 Fjellmeglere AS. Noe investeringsvirksomhet skjer gjennom selskapet SpareBank 1 Hallingdal Invest AS. I tillegg inngår Tisleidalen Hyttegrend AS som datterselskap i konsernet.

Det lokale samfunnsengasjementet viser seg spesielt gjennom konsernets eiere, SpareBankstiftelsen Hallingdal og SpareBankstiftelsen Øystre Slidre som årlig deler ut gaver og støtte for mange millioner til lag og foreninger i Hallingdal og Valdres. I tillegg er bankens sponsorvirksomhet av betydelig omfang. I 2020 utgjorde dette i sum 16,2 mill. kroner. Konsernet har også tatt initiativet til stiftelsen «Kimen til vekst» som kan gå inn med kapital i nye virksomheter.

Markedsområde

Konsernets hovedmarkedsområde er Hallingdal og Valdres. I Hallingdal ligger tyngdepunktet i kommunene Ål, Gol og Hemsedal, mens i Valdres er tyngdepunktet kommunene Øystre Slidre og Nord-Aurdal. Banken har ca. 1/3 av sine personkunder utenom dette primærmarkedsområdet med en stor andel i Oslo-området.

De ulike selskapene har alle ambisjoner om å være markedsledende på sine respektive områder. EiendomsMegler 1 Fjellmeglere AS har også ambisjoner om å være den ledende megleren i Norge på fritidseiendommer i fjellet.

Kontorstruktur

Virksomheten er bygd opp omkring de lokale kontorene samt et kundesenter med utvidede åpningstider. Rådgivningen skal bygge på god lokalkunnskap og høy faglig kompetanse som gjør driften fleksibel og effektiv.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har ikke hovedkontor. Bankvirksomheten blir drevet fra sju kontor lokalisert i tettstedene Geilo, Ål, Gol, Hemsedal, Fagernes, Heggenes og Beitostølen.

Datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS er lokalisert i Flå, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Fagernes, Heggenes og Beitostølen. EiendomsMegler 1 Fjellmeglere AS er lokalisert på Geilo, Gol, Hemsedal, Fagernes, Beitostølen og i Oslo.

Sparebankstiftelsene

Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre ble etablert 23. november 2012 samtidig med fusjonen mellom SpareBank 1 Hallingdal og Øystre Slidre Sparebank som ble til SpareBank 1 Hallingdal Valdres.

Sparebankstiftelsene skal fremme sparebankvirksomheten i sine respektive kommuner gjennom å eie egenkapitalbevis i SpareBank 1 Hallingdal Valdres og disponere deler av overskuddet til allmenntilgode formål.

Opprettelsen av sparebankstiftelsene skal sikre at den kapitalen som var opparbeidet i Aal Sparebank (senere Hallingbanken), Hemsedal Sparebank og videreført i SpareBank 1 Hallingdal gjennom mer enn 142 år, blir værende i distriktet og forvalta til allmenne formål i all framtid. Det samme gjelder kapitalen som var opparbeidet i Øystre Slidre Sparebank gjennom 144 år.

Ved etablering var egenkapitalen i Sparebankstiftelsen Hallingdal på ca. 783 mill. kroner og var i all hovedsak egenkapitalbevis i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Egenkapitalen i Sparebankstiftelsen Øystre Slidre var tilsvarende på ca. 103. mill. kroner. Størrelse på egenkapitalen samsvarer med bytteforholdet i fusjonen i 2012.

Stiftelsene har i årene etter etablering fått årlige utbytter fra SpareBank 1 Hallingdal Valdres. En del av dette har gått til gaveutdelinger til prosjekt og drift, men stiftelsene har også opparbeidet seg noe overskuddslikviditet som er plassert i verdipapir, i hovedsak aksjefond og rentefond.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen ble etablert i 1996 og er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

1250
MRD NOK

900
MRD NOK

640
MRD NOK

325
MRD NOK

265
MRD NOK

SpareBank 1-bankene

SpareBank 1
SR-BANK

SpareBank 1
SMN

SpareBank 1
NORD-NORGE

SpareBank 1
ØSTLANDET

SpareBank 1
MODUM

SpareBank 1
HALLINGDAL VALDRES

SpareBank 1
NORDVEST

SpareBank 1
RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1
GUDBRANDSDAL

SpareBank 1
BV

SpareBank 1
SØRE SUNNMØRE

SpareBank 1
TELEMARK

SpareBank 1
LOM OG SKJÅK

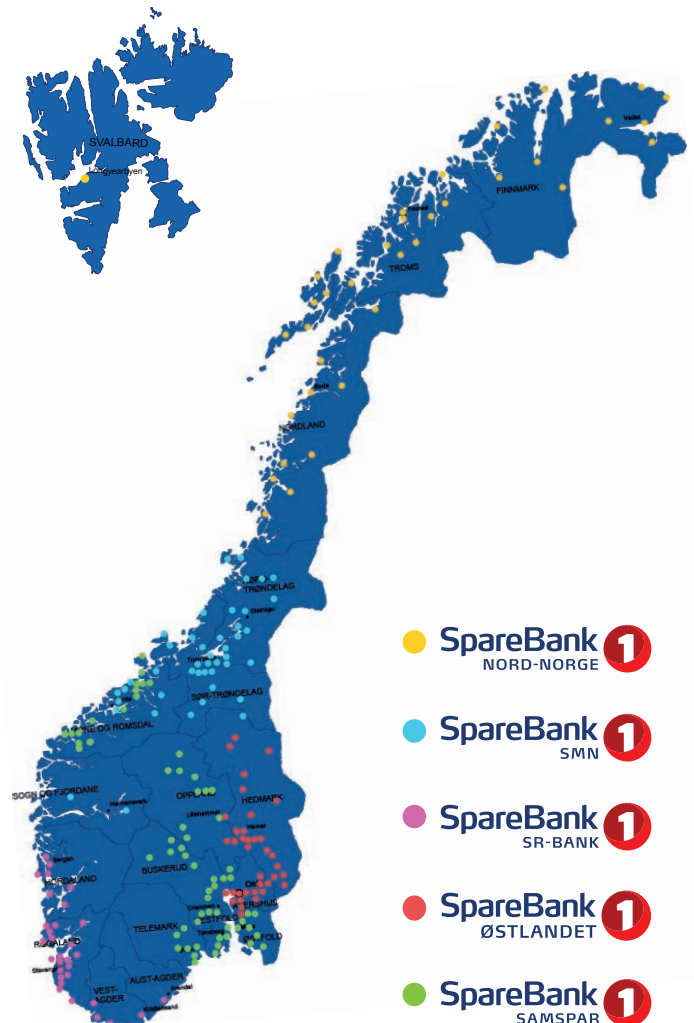
SpareBank 1
ØSTFOLD-AKERSHUS

SpareBank 1-alliansen er den nest største finansgrupperingen i Norge målt i utlån til kunder. Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Av de 14 selvstendige sparebankene som inngår i SpareBank 1-alliansen er det både:

- Børsnoterte banker
- Egenkapitalbevisbanker
- Aksjesparebanker

Kundene skal oppleve at SpareBank 1-alliansen er best på nærhet, lokal forankring og kompetanse. Totalt har alliansen ca. 7.500 medarbeidere.

Selskapene SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Utvikling DA med datterselskapene utgjør Alliansesamarbeidet. Formålet med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser. Dette styrker SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de kan holde frem med å være sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Gruppen AS er holdingselskap til 8 datterselskaper som alle utvikler og leverer tjenester til alliansebankene. Bankene tilbyr disse tjenestene til sine kunder i lokalmarkedet. Morselskapet utvikler og leverer også produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom LOfavør.

SpareBank 1 Gruppen AS er 100 % eid av SpareBank 1-banker og Landsorganisasjonen LO med følgende eierbrøker:

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), SpareBank 1 Østlandet (12,4 %) og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO (9,6 %).

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 % av aksjene i følgende datterselskaper:

- SpareBank 1 Forsikring AS (pensjon)
- ODIN Forvaltning AS
- SpareBank 1 Factoring AS
- Modhi Finance AS
- Conecto AS
- Spleis AS
- Fremtind Forsikring AS (65 %)
- LOfavør AS (51 %)

Med virkning fra 01.01.2019 fusjonerte SpareBank 1 Forsikring AS og DNB Forsikring AS til Fremtind Forsikring AS. SpareBank 1 Gruppen AS eier 65 % av selskapet og DNB ASA 35 % i selskapet. Med solid erfaring og kunnskap om forsikring utvikler Fremtind nye produkter og tjenester som betyr noe i folks liv. Forsikringer fra Fremtind blir distribuert gjennom SpareBank 1-bankene og DNB.

SpareBank 1 Utvikling DA er eid av SpareBank 1 SR-Bank (18 %), SpareBank 1 Nord-Norge (18 %), SpareBank 1 SMN (18 %), Samarbeidende Sparebanker AS (18 %), SpareBank 1 Østlandet (18 %) og SpareBank 1 Gruppen (10 %).

SpareBank 1 Utvikling DA eier 100 % av aksjene i følgende datterselskaper:

- EiendomsMegler 1 Norge AS
- SpareBank 1 Kundesenter AS
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS

SpareBank 1 Utvikling DA består av en rekke utviklings- og fagmiljø som leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til eierbankene. Dette er for eksempel felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp. Selskapet er en viktig bidragsyter til felles utvikling og felles aktiviteter som gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under felles merkevarenavn - SpareBank 1.

Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar)

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har en eierdel på 7,75 % i selskapet som er etablert med en administrasjon i Oslo med 19 ansatte. SamSpar-bankene (10 eierbanker) har gjennom de siste årene investert mye i systemer, infrastruktur og tjenester for å styrke bankenes utvikling og konkurransekraft. Selskapet drifter og forvalter disse investeringene kostnadseffektivt og utfører en rekke fellesfunksjoner og tjenester for SamSpar-bankene. Selskapet har kompetanse på områder som supplerer eierbankene (f.eks. datavarehus, kundeoppfølgings-systemer, analyse, personvern og GDPR).

Dette er oppgaver som kommer i tillegg til de aktivitetene som gjennomføres i SpareBank 1-alliansen. Selskapet forvalter også felleseide selskaper og representerer eierne i Alliansens kunderåd og fagråd. Selskapet har i tillegg ansvaret for lansering av og opplæring på leveranser fra fellesarenaen samt fremme forslag som skal styrke eiernes konkurransesituasjon.

Andre SpareBank 1-selskap

Ved siden av eierskapet i SamSpar og det indirekte eierskapet i SpareBank 1-alliansen, er SpareBank 1 Hallingdal Valdres inne som direkte eier i en del andre SpareBank 1-selskaper. Dette er SpareBank 1 Betaling AS, SpareBank 1 Kreditt AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Markets AS. Eierandelen i disse selskapene ligger på 0,4-1,26 %.

Viktige hendelser 2020

Her er et utvalg av hendelser i konsernet gjennom året. Listen er ikke fullstendig, men gir et innblikk i større og mindre hendelser.

Januar

Banken signerer FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift.

Kontoret på Geilo blir Miljøfyrtårn-sertifisert. Dermed er alle våre kontorer sertifisert

Mars

Regjeringen kommer med de mest inngripende tiltakene i Norge i fredstid. Skoler og barnehager stenger, det samme gjør en rekke bedrifter og servicenæringer, bl.a. reiselivet. «Hytteforbud» innføres. Konsernet er tidlig ute med å innføre interne smitteverntiltak og holder alle kontorer åpne

gjennom perioden.

Både regnskapshus og eiendomsmegler må gå til permitteringer som følge av redusert næringsaktivitet og «hytteforbud»

August

Banken lanserer et grønt finansielt rammeverk med godkjenning ("second opinion") fra Cicero Shades of green.

Mai

Megler setter salgsrekord for mai.

April

Hytteforbudet oppheves og aktiviteten i fritidsboligmarkedet tar seg raskt opp.

Oktober

Banken utsteder sitt første grønne obligasjonslån.

Megler setter salgsrekord for en måned med 173 salg.

Desember

Årets julegave på kr 100.000 går til UNICEF og deres arbeid med en rettferdig fordeling av koronavaksinen.

Megler avslutter året med å sette salgsrekord med 1103 solgte enheter i 2020.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres blir kåret til årets miljøfyrtårnbedrift for konsern og store virksomheter for 2020.

Finansiell kalender 2021

12. februar

Resultat 4. kvartal 2020.

9. mars

Styremøte offisielt regnskap for 2020.

25. mars

Forstanderskapsmøte og fastsettelse av årsoppgjør og utbytte.

12. mai

Resultat 1. kvartal.

13. august

Resultat 2. kvartal.

15. november

Resultat 3. kvartal.

Hovedtall

RESULTATSAMMENDRAG (Hele tusen kroner)	Året 2020	%	Året 2019	%
Netto renteinntekter	186.641	1,57	196.216	1,77
Netto provisjons- og andre inntekter	71.189	0,60	75.474	0,68
Netto resultat fra finansielle eiendeler	70.645	0,60	73.251	0,66
Andre driftsinntekter	110.110	0,93	88.109	0,80
Sum inntekter	438.585	3,69	433.050	3,91
Sum driftskostnader	255.320	2,15	233.418	2,11
Driftsresultat før tap	183.265	1,54	199.632	1,80
Kredittap utlån, gar. mv. og rentebærende verdipapirer	13.789	0,12	-4.315	-0,04
Resultat før skatt	169.476	1,43	203.947	1,76
Skatt på resultat fra videreført virksomhet	23.067	0,19	37.083	0,34
Periodens resultat	146.409	1,23	166.864	1,43
IV Resultat før andre inntekter og kostnader	146.409	-	-	-
Sum andre inntekter og kostnader	1.893	0,02	-	-
Periodens totalresultat	148.302	1,25	-	-

Definisjoner:

Rentenetto: Netto renteinntekter i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Driftskostnader: Personalkostnader, IT-kostnader, ordinære avskrivninger og andre driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Andre driftsinntekter: Her rapporteres andre driftsinntekter i bankvirksomheten samt ordinære driftsinntekter i datterselskapene. I 2020 utgjør inntekter i datterselskaper 102,2 mill. kroner.

NØKKELTALL	Året 2020	Året 2019
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	9,0 %	11,2 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	9,2 %	-
Kostnadsprosent (morbank)	52,1 %	38,6 %
Kostnadsprosent (konsern)	58,2 %	53,9 %
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	9.998.248	9.013.843
Brutto utlån til kunder inkl. overført til kredittforetak	12.665.095	11.517.741
Innskudd fra kunder	8.816.540	8.196.884
Innskuddsdekning	88,2 %	90,9 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	10,9 %	1,9 %
Utlånsvekst siste 12 måneder inkl. overført til kredittforetak	10,0 %	1,9 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	7,6 %	8,1 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	11.871.491	11.069.394
Forvaltningskapital	12.341.706	11.401.276
Forvaltningskapital inkl. overført kredittforetak	15.008.553	13.905.174
Tap og mislighold i % av brutto utlån		
Tapsprosent utlån	0,11 %	-0,04 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,53 %	-
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,10 %	-
Soliditet (forholdsmessig konsolidert)		
Kapitaldekningsprosent	23,2 %	22,2 %
Kjernekapitaldekningsprosent	21,3 %	20,3 %
Ren kjernekapitalprosent	21,2 %	20,1 %
Ren kjernekapitalprosent, morbank	22,1 %	20,6 %
Netto ansvarlig kapital	1.727.361	1.619.982
Kjernekapital	1.589.750	1.479.022
Ren kjernekapital	1.577.510	1.462.174
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,7 %	9,7 %
LCR, morbank	155,4 %	154,3 %
Kontor og bemanning		
Antall kontor	10	10
Antall årsverk	166,9	158,9

Definisjoner:

Egenkapitalavkastning etter skatt: Resultat av ordinær drift etter skatt i % av gjennomsnittlig egenkapital

Kostnadsprosent: Driftskostnader i % av netto inntekter

Tapsprosent utlån: Årets tapsavsetninger på utlån og garantier i % av brutto utlån

Misligholdsprosent: Netto misligholdte engasjement (over 90 dager) i prosent av brutto engasjement

Kapitaldekning: Netto ansvarlig kapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Kjernekapitaldekning: Kjernekapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Ren kjernekapitaldekning: Ren kjernekapital i % av beregningsgrunnlaget (se note 5).

Uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio): Ren kjernekapital eller kjernekapital i forhold til verdien av alle eiendeler og ikke-balanseførte forpliktelser uten at eiendelene er risikovektet.

LCR (Liquidity Coverage Ratio): Bankens likvide eiendeler målt i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid i en gitt stressituasjon.

Bærekraft

Bærekraft er en sentral del av vår virksomhet. Høy etisk standard og troverdig forretning i samarbeid med kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet vi er en del av, skal kjennetegne alt vi gjør. Konsernets virksomhet skal ikke påvirke det ytre miljøet. Dette blir regulert gjennom et rammeverk i norsk lov og forskrifter, samt egne strategier og retningslinjer. Konsernet har nedfelt prinsipper for miljø, etikk, samfunnsansvar og bærekraft i et eget dokument. Det ligger på bankens egne nettsider www.sb1.no.

Det er mange forhold som kommer inn under dette området. Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres med sine ulike virksomhetsområder er en viktig aktør i lokalsamfunnet der virksomhetene ligger. Banken er i stor grad med på å finansiere lokal utvikling i form av lån til boliger og næringsvirksomhet. Banken sin evne og vilje til å ta del i nye prosjekter er en sentral pilar i utviklingen av lokalsamfunnet. Konsernet med alle virksomhetsområder er til sammen en betydelig arbeidsplass i Hallingdal og Valdres. Konsernet er også en stor skatteyter som tilfører mye til samfunnet i form av skatteinntekter fra ansatte og selskapet. Eiendomsmeglervirksomheten er en viktig lokal aktør for omsetningen av boliger og fritidsboliger i fjellet. Regnskapsvirksomheten utfører viktige tjenester for lokalt næringsliv.

Banken tar også på seg et viktig samfunnsansvar ved å inngå sponsoravtaler med lokale lag og foreninger. På den måten gir banken betydningsfulle bidrag til lokalt kultur- og idrettsarbeid. Egenkapitalen i banken ble omgjort til egenkapitalbevis i 2012. Det er eierne, Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre, som står for gaveutdeling til ulike formål. Stiftelsene får utbytte fra banken som de deler ut i prosjektstøtte, driftsstøtte og tilskudd til løypekjøring. Mer informasjon om banken og sparebankstiftelsene sitt samfunnsengasjement er samlet på www.sb1.no.

Banken har tatt initiativet til næringsstiftelsen "Kimen til vekst" som gir lån til investeringer i selskap i Hallingdal og Valdres.

I året 2020 er følgende tiltak gjennomført på konsernnivå for å øke fokuset på bærekraft:

- Signering av FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift.
- Lansert grønt finanseringsrammeverk med uavhengig vurdering («second opinion») fra Cicero Shades of green.
- Utstedt vår første grønne obligasjon (125 mill. kroner).
- Deltatt i SpareBank 1-alliansens bærekraftforum og samarbeidet innenfor blant annet ESG* (klimarisiko)- risiko og muligheter i kredittprosessen, bærekraft ved innkjøp, rapportering, EUs taksonomi.
- Integreert bærekraft med fokus på klima og miljø i kommende strategiperiode 2021-2023.

*) ESG = «Environmental, Social and Governance» og kan på norsk oversettes med miljø, sosiale forhold/rettigheter og selskapsstyring.

Det ytre miljø og klima

Konsernet har klima og miljø som fokusområde, samt klimaendringene som er et av FNs bærekraftsmål. Det er i dag et stadig sterkere fokus på klima- og miljøutfordringene, klimarisiko og grønn omstilling. Både nasjonale og internasjonale finansforum og konferanser har i stor grad hatt bærekraft, klima og miljø som tema i 2020.

Vi arbeider med bærekraft, miljø og samfunnsansvar på tre nivå:

- vår rolle i å påvirke våre kunder i riktig retning i et lokalt, nasjonalt og globalt perspektiv
- vår rolle som bedrift
- vår rolle i å utvikle produkt som stimulerer til gode valg og å gi god rådgivning.

Vårt system for miljøledelse er basert på PUKK-metoden (Planlegge – Utføre – Kontrollere – Korrigere). Som en del av planleggingen har vi en miljøpolicy knyttet til hvert forretningsområde innenfor bankvirksomheten. Vår strategi er utarbeidet og godkjent av styret for en treårs-periode. Konsernstrategien, med overordnede strategier for hvert virksomhetsområde og strategiske mål for perioden, er fastsatt. Disse strategiske målene blir tatt inn i årlige handlingsplaner med tiltak. Status på dette arbeidet blir fulgt opp og rapportert kvartalsvis til styret med mål, delmål/indikatorer og tiltak. Årsrapporten inneholder i tillegg til finansielle resultater, også vårt eget miljøregnskap og effekt av våre miljøprodukter. Vi har i tillegg til rutiner for strategiske mål med oppfølging og evaluering, også utarbeidet et internt årshjul med de viktigste oppgavene og oppfølging knyttet til miljøarbeid ved avdelingene. Dette står det mer om i **Våre prinsipper for miljø, etikk, samfunnsansvar og bærekraft** på bankens nettside.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal møte miljøutfordringene slik:

- Effektiv ressursbruk og bruk av gode miljømessige løsninger i hverdagen. Dette blir synliggjort i et eget miljøregnskap som en del av vårt system for miljøledelse og Miljøfyrtårnsertifisering.
- Stimulere ansatte til større miljøbevissthet gjennom ulike tiltak internt, blant annet gjennom ryddeuka og Miljøfyrtårnsertifisering.
- Videreutvikle tjenester overfor kunder som stimulerer til gjennomføring av ulike miljøtiltak innen våre bank-, regnskap- og meglertjenester.
- Utvikle egne miljøkonsept og være en pådriver for at SpareBank 1 gjør noe tilsvarende.

Energi- og klimaregnskap 2020

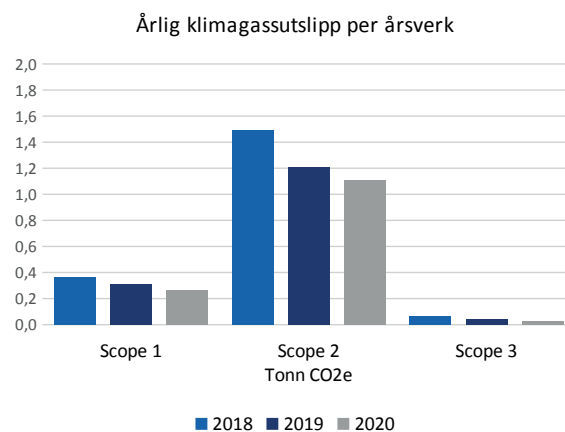
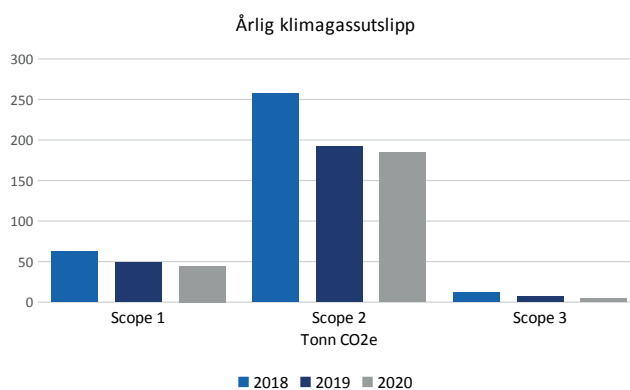
Konsernet får årlig utarbeidet et energi- og klimaregnskap. Regnskapet er inndelt i tre nivåer (scope) som består av direkte og indirekte utslippskilder knyttet til egen virksomhet.

Scope 1: Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (selveide, leide eller leasede kjøretøy.). Videre blir eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene) inkludert.

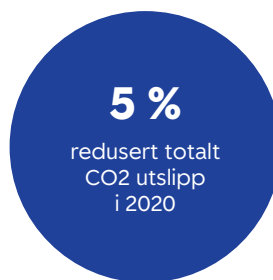
Scope 2: Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder for eksempel for leide bygg.

Scope 3: Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som kan knyttes til organisasjonen sine aktiviteter, men som går for seg utenfor selskapet sin kontroll (derav indirekte). Typisk scope 3-rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av ulike råstoff osv.

Totale utslipp i 2020 ble redusert med 6% fra forrige året der alle områdene/scope har en reduksjon sammenlignet med tidligere år.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i 2020 ifølge klimaregnskapet totale klimautslipp på rett over 234 tonn CO₂-ekvivalentar (CO₂e). Dette er en nedgang på 15 tCO₂e fra 2019, eller 5 %. Per årsverk representerer dette en nedgang på 10 %. Sammenlignet med 2019 så er utslippet redusert innenfor alle tre områder (scope), men størst nedgang ser vi innenfor scope 3 med en reduksjon på 22 % sammenlignet med 2019. Den store reduksjonen kommer fra mindre antall flyreiser.

SPAREBANK 1 HALLINGDAL VALDRES - KONSERN 2020

Scope og kategori	Forbruk	Enhet	Utslipp (tonn CO ₂ e)
-------------------	---------	-------	----------------------------------

Scope 1

Fossilt drivstoff - diesel	13.799,43	liter	44,52
Total			44,52

Scope 2

Elektrisitet	1.464.477,00	kWh	174,27
Fjernvarme	77.328,87	kWh	8,97
Elbilkjøring	55.955,60	km	1,33
Total			184,57

Scope 3

Flyreiser - Norden	4,50	stk.	1,29
Avfall - Restavfall	7.374,90	kg	3,34
Total			4,63

Totale utslipp **233,72**

SPAREBANK 1 HALLINGDAL VALDRES - KONSERN 2019

Scope og kategori	Forbruk	Enhet	Utslipp (tonn CO ₂ e)
-------------------	---------	-------	----------------------------------

Scope 1

Fossilt drivstoff - diesel	15.268,60	liter	49,26
Total			49,26

Scope 2

Elektrisitet	1.508.853,00	kWh	179,55
Fjernvarme	67.841,00	kWh	7,87
Elbilkjøring	180.857,70	km	4,34
Total			191,76

Scope 3

Flyreiser - Norden	12,50	stk.	3,59
Avfall - Restavfall	6.994,60	kg	3,34
Total			6,93

Totale utslipp **247,95**

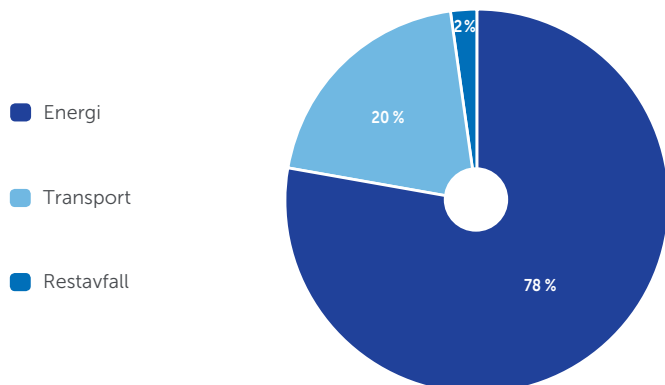
Energiforbruket har stått og står fremdeles for den største andelen av klimagassutslippet i konsernet. Totalt energiforbruk viser en reduksjon på 3 % på elektrisk forbruk, mens vi ser en økning i forbruk av innkjøpt fjernvarme på 10 % sammenlignet med 2019. Fokus på energioppfølging og energibesparende tiltak er en del av neste års handlingsplan.

Kildesorteringsgraden på konsernnivå var på 72% i året. Sammenlignet med 2019 var dette en økning fra 53 til 72%. En stor andel av de kildesorterte avfallet består i papir til sikkerhetsmakulering samt en del bygningsavfall i forbindelse med rehabilitering av bygg. Fokus for kommende år blir fortsatt fokus på kildesortering samt å redusere total avfallsmengde.

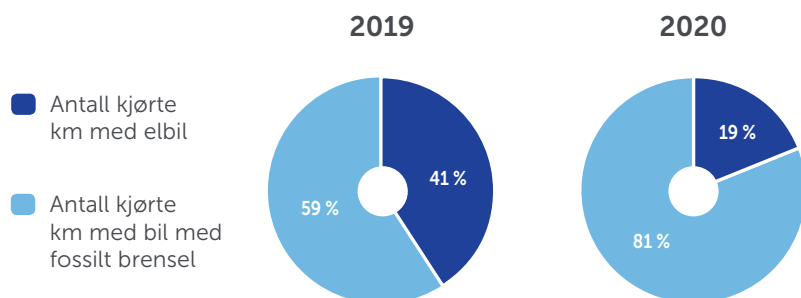
Konsernets største kilde til klimagassutslipp er elektrisitet som utgjør 78 % av totalt utslipp. Deretter kommer bilkjøring og transport med 20 % målt i km-godtgjørelse, elektrisitet og drivstoff til firmabiler. Avfall (restavfall) utgjør 2 % av de totale utslippene.

Konsernets største utslippskilder

Konsernet er lokalisert i et distrikt med relativt store reiseavstander. I tillegg har banken en desentralisert organisering, noe som fører til en del reisevirksomhet mellom avdelingene. Ut fra dette har banken gjort en del tiltak som skal gi positive effekter for miljøet i den daglige driften.

Det er i løpet av 2020 kjøpt inn ytterligere 2 elbiler og konsernet har stort fokus på bruk av elbiler.

I 2020 har deler av virksomheten hatt sterkt redusert reiseaktivitet som følge av reisebegrensninger har vært gjeldende ut fra smittevernmessige hensyn. Dette er spesielt gjeldende for bank og regnskapsvirksomheten. For meglervirksomheten har situasjonen vært motsatt med økt reiseaktivitet knyttet til det høye antall omsetninger i 2020.

54 %

av ansatte har gjennomført kurs i bærekraft i 2020

Samlet kjørelengde er redusert fra 440.000 km i 2019 til 290.000 kilometer i 2020. Dette er en reduksjon på 34 %. Samtidig går andelen kjørte kilometer med elbil ned fra 41 til 19 %. Dette er ikke en ønsket utvikling, og konsernet har tiltak for å få mer av meglervirksomheten over på elbiler.

I løpet av 2020 fullførte 54 % av konsernets ansatte kurs i bærekraftig finans. Fokus fremover er rettet mot at alle ansatte skal ha en god kjennskap til bærekraft og konsernets mål og handlingsplaner på området. En rekke tiltak vil bli initiert fremover.

Klima- og miljøpåvirkning i konsernets virksomhetsområde

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har som strategi å være i front for det grønne skiftet i vårt markedsområde og skal være en naturlig samarbeidspartner for kundene på området. Banken har per i dag 7 grønne utlåns- og innskuddsprodukter i porteføljen.

Sammenlignet med 2019 har antallet lånetilsagn på grønne låneprodukter gått ned fra 290 til 196, men utlånsvolumet har økt fra 74 mill. kroner til 215 mill. kroner som er en tredobling i løpet av året. Grønt boliglån er produktet med størst volum.

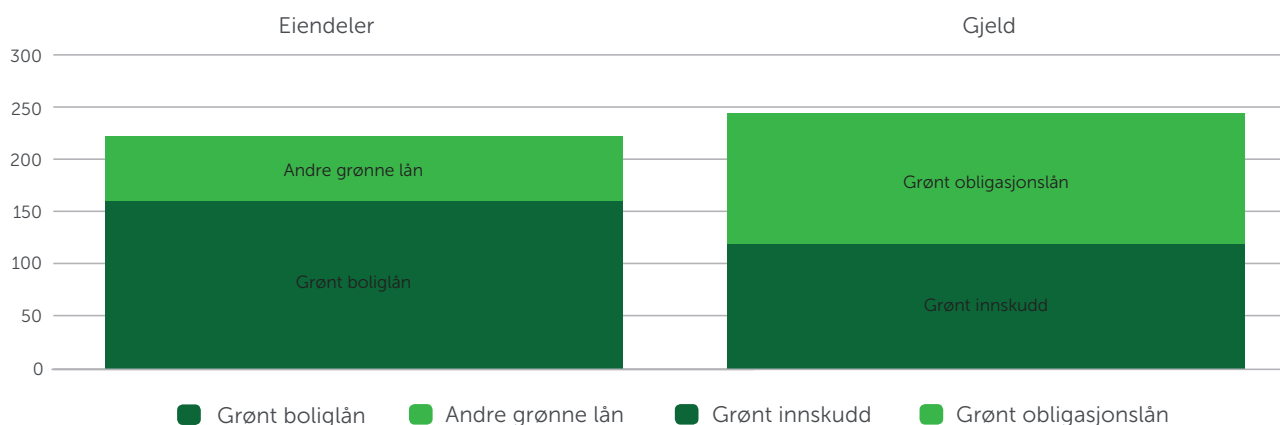
7

grønne produkter i produktporteføljen

	Antall innvilgede lånesaker (stk.)	Volum innvilgede lånesaker (kr)
Grønt boliglån	48	193.974.485
Miljølån	15	2.602.752
Sollån	132	16.779.281
Grønt næringslån	1	2.360.000
Sum	196	215.716.518

Banken har de siste to årene rapportert den «grønne balansen». Målet er at en stadig større del av bankbalansen skal bestå av grønne utlån, innskudd og innlån. I neste strategiperiode (2021-2023) vil det bli satt ambisjonsnivå i forhold til dette. Ved å rapportere balansen ønsker vi fokuset rettet mot produkter både på aktiva og passiva-siden. Nytt innslag i 2020 er utstedelse av et grønt obligasjonslån høsten 2020 som kompletterer balansen. Pr. 31.12.2020 har banken finansiert alle grønne utlån ved grønne innskudd og grønt innlån.

Den «grønne» bankbalansen - 31.12.20

Beregning av energi- og klimagevinster fra grønne utlånsprodukter

Da det er begrensninger i data- og systemtilgjengelighet for hvert enkelt lån og den «effekten» eller energi- og klimagevinster som utlånet representerer, er det for 2020 kun beregnet for solcelleproduksjon og grønt næringslån.

Beregninger av effekt av solcelleinstallasjonene i løpet av året, er basert på et estimat av en årlig produksjon på 6000 kWh/år/anlegg. Beregninger for grønt næringslån baserer seg på kundenes beregninger når de søker lån og/eller målt resultat etter gjennomført investering.

Listen nedenfor viser til nye innvilgede lån i 2020:

	Økt fornybar energiproduksjon (MWh/år)
Grønt boliglån	-
Miljølån	-
Sollån	792
Grønt næringslån	1500
Sum	2292

Klimagassutslipp fra verdipapirplasseringer

Vår fondsleverandør ODIN Forvaltning AS måler karbonavtrykket på alle sine fond. Karbonavtrykk (målt ved karbonintensitet) er en måte å måle et fonds eksponering mot utslippsintensive selskaper. Karbonavtrykket viser porteføljeselskaperens utslipp (CO₂e over ett år) i forhold til deres omsetning (årlig omsetning i fondets valuta), justert for porteføljevekt.

Beregningene inkluderer ikke indirekte utslipp og viser dermed ikke alle forhold. Mer informasjon om metodikken finnes på ODIN Forvaltnings nettsider.

Fond	Markedsverdi		Karbonintensitet			
	pr. 31.12.20	Allokering	Fond	Indeks	Portefølje	Indeks
ODIN Norge	17.506.048	19 %	17,91	30,57	3,41	5,82
ODIN Norden	30.856.513	34 %	10,10	13,53	3,39	4,54
ODIN Global	27.491.773	30 %	2,33	16,68	0,70	4,99
ODIN USA	16.096.139	18 %	3,79	14,41	0,66	2,52
SUM	91.950.473	100 %	-	-	8,16	17,87

Karbonintensiteten i våre fond er på 8,16 som kan sammenlignes med indeksens verdi på 17,87. Bankens verdipapirportefølje har dermed ca. 50% lavere karbonintensitet enn indeks.

Tiltak i neste strategiperiode

Banken sin strategi og handlingsplan for perioden 2021-2023 er styrende for arbeidet fremover. I bærekraftarbeidet vil blant annet følgende områder ha fokus:

- Mål om å videre kvantifisere og rapportere klimagassutslipp, energireduksjon og andre relevante indikatorer knyttet til utlånsporteføljen i tråd med grønt rammeverk og TCFD anbefalingene.
- Videreutvikle integrering av klimarisiko (og andre ESG-aspekter) inn i eksisterende kredittsystem og på konsern-nivå (TCFD-anbefalinger).
- Hyppigere måling og rapportering av indikatorer knyttet til klima og miljø (kvartalsvis) knyttet til ambisjon og målforventninger under kommende strategiperiode 2021-2023.
- Øke internt engasjement og kunnskap gjennom ulike kampanjer/prosjekt/opplæring i hele konsernet.
- Gjennomføre planlagt handlingsplan for konsernet knyttet til egendrift og videreutvikle samarbeid med ulike næringer og lokalt næringsliv og kommuner.

Mer informasjon om energi- og klimaregnskapet er tilgjengelig i egen klima- og miljørapport på hvert kontor i hele konsernet.

TCFD-rapportering

Klimaendringer er en risiko for samfunn, bedrifter og banker. Financial Stability Board (FSB) opprettet i 2015 «Task Force on Climate-related Financial Disclosures» (TCFD). Målet var å utrede hvordan virksomheter bedre kan forstå og beskrive klimarisiko - og muligheter, samt hvordan de kan rapportere på det. TCFD har anbefalinger innenfor fire områder:

- Styring
- Strategi
- Risikostyring
- Mål og metoder

SpareBank 1 Hallingdal Valdres rapporterer på TCFD første gang dette året. Målet er å implementere arbeidet med klimarisiko i alle deler av konsernets virksomhet.

TCFD-rapporten følger som vedlegg til årsrapporten på side 130.

Menneskerettigheter

SpareBank 1 Hallingdal Valdres driver hele sin virksomhet i Norge og respekterer alle de grunnleggende menneskerettighetene. Her inngår også alle konvensjoner ratifisert som norsk lov slik som menneskerettskonvensjonen, I LOs kjernekonvensjoner og FN sine miljø- og korrupsjonskonvensjoner. Dette omfatter grunnleggende retter som alle mennesker har, og som er regulert av nasjonal og internasjonal lovgivning. Viktige bærebjelker er rett til rettferdige og gode arbeidsvilkår, lik lønn for likt arbeid, avskaffing av alle former for diskriminering, respektere urfolk sine retter og forbudet mot barnearbeid. Dette er krav som gjelder all virksomhet i konsernet og som er nedfelt i dokumentet: **Våre prinsipper for miljø, etikk, samfunnsansvar og bærekraft** på bankens nettside.

I den daglige driften blir SpareBank 1-alliansens innkjøpspolicy lagt til grunn overfor våre leverandører. Policyen stiller krav til at våre leverandører skal respektere menneskerettighetene. Ved brudd på reglene kan det være grunnlag for heving av avtalen. I 2020 ble 41 % av konsernets totale innkjøpsvolum gjennomført gjennom bankalliansen der det stilles klare krav til at leverandørene respekterer alle grunnleggende menneskerettigheter. I 2020 ble 91 leverandører til alliansesamarbeidet fulgt opp vedrørende risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet. I perioden 2021 til 2022 vil Alliansen innkjøp videreutvikle arbeidet med leverandørenes bevissthet på området om risiko for negativ påvirkning av miljø, sosiale forhold og etisk forretningsvirksomhet i egen virksomhet og hos underleverandørene. Dette innebærer å gå i dybden til de enkelte leverandørkjedene fremfor å ta for seg bredden av porteføljen. Det er en ambisjon at alle konsernets leverandører skal vurderes utfra bærekraftsrisiko gjennom vesentlighetsprinsippet for videre oppfølging.

41 %
av innkjøp er gjort
gjennom bankalliansen
hvor det stilles klare
krav til menneske-
rettigheter

For sparing- og plasseringsområdet medfører konsernets regler at banken som fondsdistributør stiller krav til fondsleverandørene. De må følge SpareBank 1 sine retningslinjer for bærekraftig distribusjon og anbefaling av verdipapirfond.

I lånesaker vil et premiss overfor kundene kunne være at alle menneskerettigheter følges og at alle ansatte er sikret trygghet i jobben. De skal også ha rett til å være med å bestemme over forholdene på arbeidsplassen. Dette er nærmere beskrevet i dokumentet vist til ovenfor.

En viktig premiss er også at alle ansatte er sikret trygghet i jobben og rett til å være med å bestemme over forholdene på arbeidsplassen. Dette er nærmere beskrevet i dokumentet vist til ovenfor.

Konsernet har i 2020 utøvd sitt virke i samsvar med diskrimineringslovens formålsparagraf om å fremme likestilling, sikre like forhold og å hindre diskriminering som følge av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Ledelsen i konsernet er særlig oppmerksom på dette i forbindelse med rekruttering. I eksisterende ansettelsesforhold er oppmerksomheten rettet mot lønns- og arbeidsvilkår, samt forhold til forfremmelse og personlig utvikling for medarbeiderne.

Konsernet har fått på plass mye av rammeverket rundt sikring av menneskerettighetene. Det er viktig fremover å kunne benytte rammeverket i den daglige virksomheten. Inntrykket er at i Norge er menneskerettighetene godt ivaretatt, men det skal ikke være noen sovepute for det videre arbeidet.

Arbeidstakerrettigheter

SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for medarbeiderne i alle aldersgrupper og livsfaser uansett kjønn, etnisk bakgrunn, nedsett funksjonsevne, religion livssyn eller legning. Konsernet legger til rette for at balansen mellom arbeid, hjem og fritid blir opplevd som god for alle medarbeiderne. Konsernet ønsker å hjelpe sine arbeidstakere til å opprettholde en god helse gjennom å stimulere til fysisk aktivitet.

Virksomheten har et omfattende og robust rammeverk på organisasjonsområdet som skal sørge for at arbeidstakerne sine rettigheter blir oppfylt:

- personalhåndbok, HMS-håndbok, sikkerhetshåndbok, IA-avtale
- interne avtalefestede utvalg – ansettelsesutvalg og forhandlingsutvalg
- arbeidsmiljøutvalg
- møte mellom ledelsen og tillitsvalgte
- verneombudsordning og bedriftshelsetjeneste
- etiske retningslinjer, rutine for bekymringsmeldinger, varslingskanal, rutine for konflikthåndtering
- opplæringsprogram for rådgivere og utdanningsavtale og behandlingsrutine for søknader om utdanningsstøtte
- jevnlig organisasjonsundersøkelser
- jevnlig oppfølgingssamtaler med leder
- samlinger for nyansatte
- seniorpolitikk

I tillegg gjør konsernet mange tiltak for at både det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet skal være bra.

Konsernets HMS-system er vedlikeholdt i 2020.

Arbeidsmiljøet i konsernet blir opplevd som godt. Dette bygger på den årlige organisasjonsundersøkelsen i alle virksomhetene, som gir et godt bilde av arbeidsmiljøet i alle avdelinger.

94 %

Respondenter på organisasjonsundersøkelsen i 2020

97 %

Oppgir at de er sterkt engasjert i jobben og oppgavene sine

87 %

Oppgir at de er stolte av å være ansatt i selskapene

Resultatet av organisasjonsundersøkelsen blir grundig fulgt opp i etterkant og resulterer i ulike tiltak på individ-, avdelings-, virksomhet- eller konsernnivå. På denne måten blir det jobbet systematisk og kontinuerlig med arbeidsforholdene i organisasjonen over tid.

Banken er medlem av Finansnæringens Autorisasjonsordninger. De fleste av våre rådgivere har gjennomført flere autorisasjonsløp og nyansatte er i gang med sine. I 2020 har 28 rådgivere blitt autorisert personforsikringsrådgivere (ny ordning), samt tre med nyervervet autorisasjon innen kredittrådgivning.

Det er i dag følgende autorisasjonsordninger:

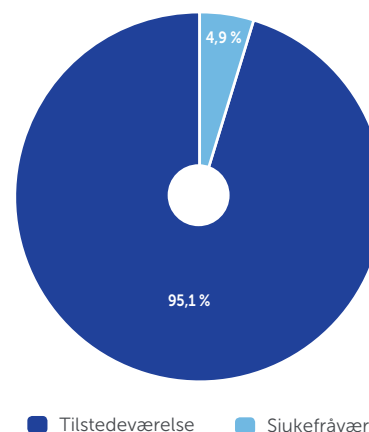
- Autorisert finansiell rådgiver (sparing/plassering)
- Autorisert skadeforsikringsrådgiver
- Autorisert kredittrådgiver
- Autorisert personforsikringsrådgiver.

Sykefraværet i konsernet har – som de tidligere årene - vært stabilt lavt og godt under gjennomsnittet i bransjen. For 2020 har det totale sykefraværet vært på 4,9 %.

Det blir arbeidet godt på det forebyggende området og konsernet legger vekt på å ha gode ordninger for de ansatte. Blant annet blir regelmessig treningsaktivitet honorert. Konsernet vurderer dette som en god og målrettet ordning.

Konsernet har ikke vært utsatt for alvorlige ulykker eller ran i 2020.

Sykefravær i prosent

Basert på det systematiske arbeidet som blir gjennomført på dette området satser konsernet på å opprettholde nivået for arbeidet med arbeidstakerrettigheter og arbeidsmiljø i tiden fremover. Den årlige organisasjonsundersøkelsen er en god temperaturmåler på status i organisasjonen i tillegg til tett oppfølging av den enkelte arbeidstaker fra sin leder. Konsernet forventer ingen vesentlig endring i rammevilkårene for dette arbeidet i nær fremtid.

Likestilling og ikke-diskriminering

Konsernet skal arbeide målrettet for fremme likestilling, sikre like forhold og å hindre diskriminering som følge av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. I samsvar med krav i likestillingsloven og regnskapsloven skal det i årsmeldingen redegjøres for situasjonen i konsernet når det gjelder likestilling og ikke-diskriminering.

Konsernet har utarbeidet en egen rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Til dette hører alle former for trakassering og annen uforsvarlig oppførsel, slik som mobbing og seksuell trakassering, diskriminering, kriminelle forhold og forhold der liv og helse er i fare. Det er inngått avtale om en særskilt varslingsordning med selskapet EY, som også sikrer mulighet for anonym varsling om slike forhold. Konsernet har etablert et internt mottaksteam for slike varsler. Det er også etablert en praksis med årlig varslingsøvelser.

I samarbeid med bankens hovedtillitsvalgte er det foretatt en gjennomgang av kjønnsfordelt stillingsstatistikk med tilhørende lønnskartlegging fordelt etter kjønn. Gjennomgangen av kjønnsfordelt statistikk viser en tendens til en noe større kvinneandel på lavere stillingsnivå, og tilsvarende lavere kvinneandel på høyere stillingsnivå. Lønnskartleggingen fordelt på kjønn viser at det ikke er lønnsforskjeller mellom kjønnene for medarbeidere på samme stillingsnivå, men det vil være lønnsforskjeller mellom stillinger basert på stillingsinnhold, ytelse og krav til kompetanse.

Arbeidstiden er lik for begge kjønn, og vi har etablert fleksitidsordning for alle. Konsernet har ingen ansatte som har ufrivillig deltidsstilling, ettersom alle deltidsansatt har på eget, selvstendig initiativ søkt om midlertidig eller fast stillingsreduksjon. Kvinner ønsker i større grad enn menn redusert arbeidstid. Konsernet har således en overvekt av kvinner i deltidsstillinger.

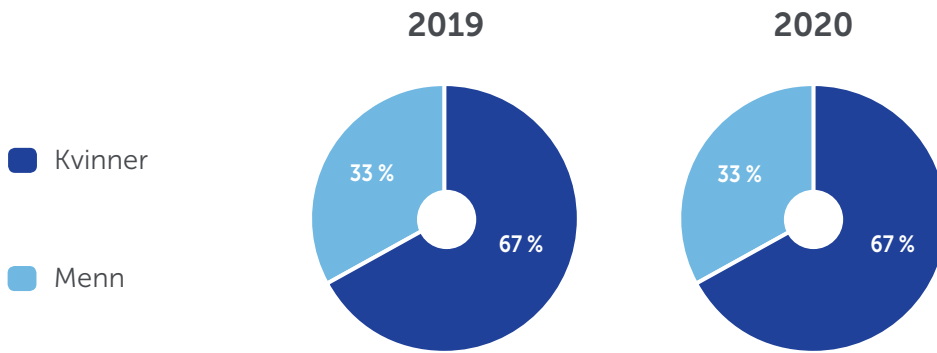
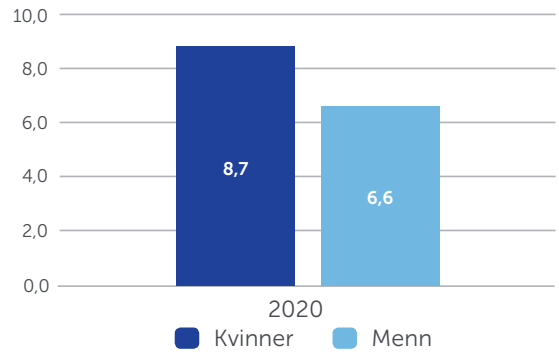
Våre ansattes uttak av foreldrepermisjon er høy – uavhengig av kjønn og stilling. Vår erfaring er imidlertid at også våre ansatte – som i Norge for øvrig – har en skjevfordeling ved at fedre sjeldnere tar ut mer permisjon enn de ukene som er forbeholdt far.

Til gjengjeld ser vi at våre ansatte med små barn gjennomsnittlig har ganske likt uttak av fraværsdager pga. sykt barn uavhengig om de er mødre eller fedre.

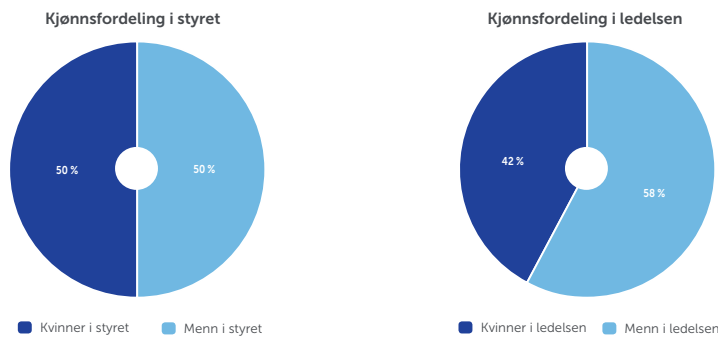
Konsernet oppmuntrer og legger forholdene til rette for kompetanseheving og rekruttering av kvinner i ledige lederstillinger. Dette blir gjort gjennom fleksible arbeidstidsordninger, permisjonsordninger og utdanningsavtaler. Store muligheter for å ta del i og ansvar for prosjekt og faglig utvikling må også sees som et ledd i konsernets sitt likestillingsarbeid.

Konsernet arbeider kontinuerlig med å ha en god balanse i ansattes alders- og kjønnsfordeling. Rekruttering av til dels unge nyutdannede, unge etablerte og voksne med relasjon til Hallingdal og Valdres er høyt prioritert.

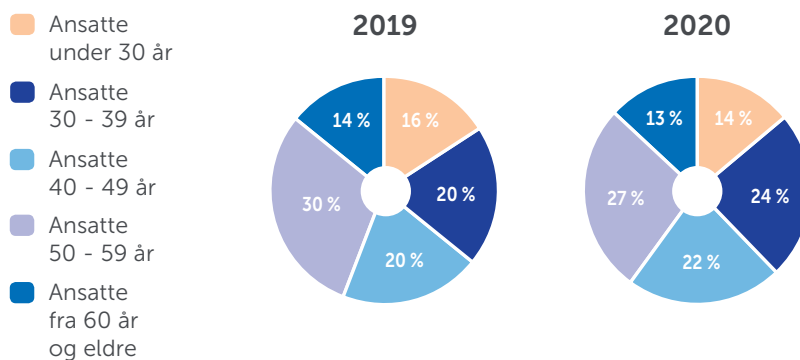
Fravær pga. syke barn
(Gjennomsnittlig antall dagsverk pr. person)

Kjønnsfordelingen i konsernstyret er god med 50 % av hvert kjønn. Av konsernets 19 ledere, så er 42 % kvinner, men her er kjønnsfordelingen litt ulik fra selskap til selskap.

Konsernet har en relativt god aldersfordeling blant de ansatte.

De største ansattgruppene finner man i intervallet 50-59 år og intervallet 30-39 år, med henholdsvis 27 % og 24 % av de ansatte. De over 60 år er også relativt mange og konsernet har derfor økt rekrutteringen i forkant av at ansatte i denne gruppen oppnår pensjonsalder de kommende årene. Konsernet er både stolt og glad for å kunne vise at 14 % av de ansatte er under 30 år. Dette er i stor grad unge fra Hallingdal og Valdres som har kommet tilbake etter gjennomført høyere utdanning. Det er viktig for konsernet å være en attraktiv arbeidsplass for denne gruppen.

I samarbeid med bankens hovedtillitsvalgte er det gjennomført en 4 trinns arbeidsmetodikk bestående av;

1. Kartlegge risikoer for diskriminering eller andre hindre for likestilling
2. Vurdere årsaker til identifiserte risikoer/ hindre
3. Iverksette egnede tiltak og mål
4. Evaluere resultatet av punkt 1) til 3)

Hele rapporten fra dette arbeidet blir gjennomgått av styrets godtgjørelsesutvalg.

I det videre arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering er det viktig å være tro mot det omfattende og robuste rammeverket som er etablert på organisasjonsområdet, hvor rekruttering vil være en viktig oppgave.

Ved utgangen av året hadde konsernet 173 hel- og deltidsansatte. Samlet årsverk ved utgangen av året var på 167 (mot 159 i 2019).

Sosiale forhold

Samfunnsansvaret speiles i alle ledd av virksomheten. Vi er opptatt av hvordan vår virksomhet påvirker mennesker, miljø og samfunn. Vi bidrar også til utvikling av lokalsamfunnet, blant annet gjennom støtte og sponning av en rekke lag og foreninger.

Konsernet har en vedtatt sponsorstrategi som ligger til grunn for dette arbeidet. Målet med sponsorarbeidet er at både konsern og sponsorobjektet skal ha gjensidig nytte av avtalen, og forsterke konsernet sine verdier – engasjert og dyktig. Gjennom sponsorarbeidet viser konsernet seg som en viktig samfunnsaktør og bidragsyter i Hallingdal og Valdres.

Målgruppen for konsernets sponsorarbeid er barn og unge voksne som er engasjert i breddeidrett, og kulturarrangement som er sammenfallende med bankens verdier. Det gjør at konsernet ikke er sponsor for miljøskadelige formål, offentlige tiltak, eller lag og foreninger utenfor konsernets markedsområde.

Konsernet brukte i 2020 vel 4,1 mill. kroner i sponsoraktiviteter. Dette er midler som er en god investering i lokalsamfunnet. Tar vi med summen som våre eiere (stiftelsene) gir i gaver, støtte og tilskudd, var summen i 2020 på 14,8 mill. kroner.

I sum er disse pengene med på å skape mye god og sunn aktivitet i våre lokalsamfunn. Det vil være en prioritert oppgave fremover å investere minst like mye i våre lokalsamfunn de kommende åra.

14,8 mill.

Sponsorat og gaver
i 2020

Arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering

Forebyggelse av hvitvasking og terrorfinansiering er en viktig samfunnsmessig målsetning. Etterlevelse av hvitvaskingsloven er derfor viktig for den allmenne tilliten til finansnæringen. Det er etablert strenge regulatoriske krav og et økt fokus på etterlevelse.

Bankens arbeid med antihvitvask har som formål å forebygge og avdekke transaksjoner knyttet til utbytte av straffbare handlinger eller terrorfinansiering.

Arbeidet med antihvitvask er regulert gjennom styringsdokument for antihvitvasking og terrorfinansiering, rolleinstruks og retningslinjer.

Dette er et område som har hatt stort fokus gjennom året. Myndighetene setter, gjennom Finanstilsynet, krav til at bankenes eksisterende kundeportefølje skal være i samsvar med krav i hvitvaskingsloven.

96

Ansatte har gjennomført antihvitvaskingsopplæring i 2020

I et konsern der alle virksomheter driver etter konsesjon fra Finanstilsynet, er det naturlig at arbeid mot korrupsjon blir flagget høyt. Det blir i hovedsak gjort i form av etiske retningslinjer for selskapene. I tillegg møter man lovkrav som representerer tiltak mot korrupsjon. Som eksempel må styremedlemmene, daglig leder og fagansvarlig i selskaper som skal drive eiendomsmegling, legge fram politiattest for å kunne ha stillingen/vervet. Innenfor regnskapsvirksomheten må alle som vil oppnå autorisasjon legge fram politiattest, og i banken må alle ansatte kunne framvise politiattest før man går inn i en stilling. Med andre ord er det gode sikkerhetsventiler her.

Arbeidet mot korrupsjon, hvitvasking og terrorfinansiering blir fulgt opp gjennom interne retningslinjer og etterlevelse av lover og forskrifter innenfor disse områdene. Det er høyt fokus på opplæring i og etterlevelse av interne antihvitvaskingsrutiner og -regelverk. Årlig opplæring og oppdatering for alle ansatte og styret på antihvitvaskingsområdet er nedfelt i konsernets retningslinjer. Det blir gjennomført mange e-læringskurs av alle ansatte, samt formidlet jevnlig oppdateringer og eventuell ny informasjon. Det har de siste årene blitt iverksatt et omfattende arbeid i SpareBank 1 på området, hvor fokuset har vært samhandling, sentralisering av kompetanse og felles ressursutnyttelse.

Banken følger samme felles retningslinjer som andre banker i SpareBank 1-Alliansen når det gjelder svindelforebyggende tiltak. Det blir arbeidet kontinuerlig for at tjenester på nett og mobil skal være sikre, og at kundene bruker disse på en sikker måte. Retningslinjene inneholder blant annet rådgivning for sikker bruk av nettbank og sikker netthandel, generelle nettvett- og kortvettregler, og anbefalte tiltak fra kundens side for å sikre seg mot ID-tyveri. Dette har det vært et enda sterkere fokus på siste året, da alle banker opplever en økende mengde med svindelsaker og at det er enda viktigere enn noen gang å være ekstra varsom og opplyse kundene om det.

Årsregnskap

Styrets årsberetning 2020

SpareBank 1 Hallingdal Valdres var i 2020 den 35. største av totalt 118 banker i Norge. Banken har fast bemannede kontor på Geilo, Ål, Gol, Hemsedal i Hallingdal og Beitostølen, Heggenes og Fagernes i Valdres.

Banken utstedte i 2012 egenkapitalbevis der Sparebankstiftelsen Hallingdal og Sparebankstiftelsen Øystre Slidre er eiere av disse etter fusjonen mellom SpareBank 1 Hallingdal og Øystre Slidre Sparebank samme året.

Regnskapet er satt opp etter internasjonale regnskapsregler (IFRS) med mindre årsregnskapsforskriften for banker, kredittforetak og finansieringsforetak foreskriver avvik fra standarden. Fra og med regnskapsåret 2020 ble alle norske banker pliktige til å følge de internasjonale reglene. Frem til 31.12.2019 fulgte banken de norske regnskapsreglene, NGAAP (Norwegian Generally Accepted Accounting Principles). Banken har i 2020 benyttet overgangsreglene som forskriften åpnet for. Effekten av overgang til ny forskrift er ført mot egenkapitalen pr. 1.1.2020 og utgjør 50,9 mill. kroner. Regnskapsforskriften stiller ikke krav om omarbeidelse av historiske sammenlikningstall. Oppstillingsplanen er noe omarbeidet i 2020. I årsrapporten er det referert til fjorårstall så langt det er mulig å sammenligne tallene.

Virksomhetsområde og marked

Se omtale i kapittel 1.

Økonomisk tilbakeblikk på 2020 og utsikter fremover

Norsk økonomi ble truffet av et dobbelt sjokk i mars 2020 da landet ble stengt ned i bekjempelsen av koronapandemien, og fallet i oljeprisen som følge av lavere global etterspørsel. Landet har vært gjennom en av de største nedgangskonjunkturer siden andre verdenskrig, med rekordhøy arbeidsledighet og et brått fall i verdiskapingen. Samlet sett har norsk økonomi klart seg relativt bra sammenlignet med øvrige vestlige land. Norges Bank ser for seg et betydelig oppsving i 2021 etter hvert som vaksineringsprogrammet rulles ut og de statlige restriksjonene trekkes tilbake.

Global økonomi

Koronapandemien og dets konsekvenser har vært den dominerende faktoren i verdensøkonomien i snart ett år. Den andre bølgen av viruset har i høst ført til nye strenge restriksjoner, og satte en brems på den globale gjeninnhenting. Flere vaksinasjonsprogrammer har blitt godkjent i USA og i EU, og det rettes stor innsats mot en rask utrulling. Det er imidlertid usikkerhet forbundet med tempoet for utrulling, vaksinenes varighet og potensielle nye mutasjoner av viruset. Det medfører at det kan ta tid før den globale økonomien bedres betydelig og kommer tilbake til BNP-nivåer før krisen.

For å bekjempe den økonomiske nedturen har det blitt igangsatt massive penge- og finanspolitiske tiltak. Dette har bidratt til å redusere risikoen for enda flere konkurser, tap av arbeidsplasser og finansiell uro.

På verdensbasis har husholdningenes sparing økt betydelig gjennom krisen, som følge av stimulansepakker og begrensede muligheter til konsum ved nedstenging av samfunnet. Det er dermed ventet en rask økning i konsumet etter hvert som økonomiene åpner og usikkerheten reduseres.

Norsk økonomi

I det korte bildet har de statlige restriksjonene i bekjempelsen av viruset en nedkjølende effekt på norsk økonomi. Samtidig ble det gjennom fjoråret iverksatt en rekke kraftfulle tiltak for å stimulere økonomien. Norges Bank hadde tidligere økt styringsrenten fra 0,5 prosent til 1,5 prosent, noe som ga mer potensiale for kraftfulle tiltak gjennom ordinær pengepolitikk. I 2020 ble styringsrenten senket i tre omganger, ned til rekordlave 0 prosent.

I tillegg til en rekordlav styringsrente har også finanspolitikken blitt innrettet svært ekspansivt. Tiltak som for eksempel innføringen av kompensasjonsordningen har bidratt til at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet forventes å ende på 392,5 milliarder kroner, tilsvarende 12,3 prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge. Endringen målt mot 2019 (budsjettimpulsen) indikerer en ekspansiv effekt på 4,5 prosent. For 2021 er det forventet at budsjettet skal bidra med en kontraktiv impuls inn i norsk økonomi.

Norsk Fastlands-BNP falt med om lag 3,4 prosent i 2020. Norges Bank ser for seg en økning på 3,7 prosent i 2021 og 3,1 prosent i 2022. Sentralbanken knytter sine prognoser for en rask gjeninnhenting med økt konsum i husholdningene, økte boliginvesteringer og offentlig etterspørsel. Derimot trekker petroleumsinvesteringer og foretaksinvesteringer ned utviklingen i verdiskaping i 2021. Norges Bank viser videre til at den underliggende inflasjonen er over målet, men at styrkingen av kronen og utsikter til lav lønnsvekst vil bidra til at prisveksten avtar fremover. Boligmarkedet opplevde gjennom fjoråret en sterk prisvekst, godt hjulpet av det lave rentenivået. Norges Bank har uttalt at en lang periode med lave renter øker faren for at finansielle ubalanser bygger seg opp. Utviklingen i boligmarkedet og husholdningenes gjeldsbelastning vil dermed isolert sett kunne bidra til et høyere rentenivå etter hvert.

Norges Bank har kommunisert at styringsrenten vil bli liggende på dagens nivå en god stund fremover, og har i rentebanen signalisert at renten vil øke gradvis fra første halvår 2022. Samtidig vises det til at størrelsen på tilbakeslaget i økonomien og vesentlig usikkerhet rundt veien videre tilsier at styringsrenten vil holdes på dagens nivå helt til det er klare tegn til at forholdene i økonomien normaliseres.

Utviklingen i Hallingdal og Valdres

Konsernet lever i og med lokalmarkedet. Lokale endringer vil påvirke konsernets aktivitetsnivå. I korona-året 2020 har aktivitetsnivået i forhold til normalen variert mye. Hytteforbudet og nedstengningen i mars/april førte til en svært amputert påske for turistnæringen. Aktiviteten tok seg noe opp i sommerferien, men avtok igjen utover høsten. Førjulstrafikken på lokale hoteller ble også sterkt skadelidende av restriksjonene. Turistrelatert virksomhet i vårt område er sterkt påvirket av koronatiltakene og de begrensninger det har påført næringen. Bedriftene har forsøkt så godt de kan å tilpasse seg en endret hverdag med reduserte inntekter. En bieffekt av pandemien og reiserestriksjonene ble, noe overraskende, en voldsom vekst i etterspørselen etter fritidsboliger i fjellet. Salget av fritidsleiligheter og hytter har siden hytteforbudet ble opphevet i slutten av april vært rekordhøyt.

Situasjonen for næringslivet i vårt markedsområde er ikke ensidig negativ. Pandemien har ført til at nordmenn måtte feriere i eget land og med anskaffelse av dertil egnet utstyr. Sportsbransjen opplevde en stor etterspørselsvekst i 2020. Det samme kan sies om dagligvarebransjen.

I kjølvannet av nedstengningen av samfunnet i mars måned eksploderte den lokale arbeidsledigheten. Hemsedal opplevde den største prosentvise arbeidsledigheten i Norge med tett oppunder 30 % ledighet i slutten av mars. Ledigheten har gått noe ned i takt med mindre restriksjoner, men er i dag på et høyere nivå enn før pandemien. Arbeidsledigheten i de 12 kommunene i Hallingdal og Valdres er per november-20 på 1,7-5,8 %. Spennvidden i endringen er relativt stor fra ingen endring i Flå til en økning fra 1,6 til 5,8 % i Hemsedal.

Utvikling i folketallet er en viktig indikator for utviklingen i vår region. Som distriktskommuner vil utflytting være en trussel mot folketallsutviklingen. I flere år har folketallet holdt seg oppe bl.a. gjennom bosetting av asylsøkere. Denne utviklingen snudde i Hallingdal i 2017. I Valdres er folketallet redusert med 2,2 % siden 2015. Hallingdal har i samme tidsrom en nedgang i folketallet med 1,1 %. Samlet for Hallingdal og Valdres er folketallet redusert med 396 personer eller -1,6 % siden 2015. Dette er en trend som vil være utfordrende fremover.

Varehandelen er en viktig næring for regionen. Samlet sett er den økende, men utviklingen varierer mye mellom kommunene. Nord-Aurdal og Gol ligger på et høyt nivå i omsetning pr. innbygger per år med hhv. kr 75.681 og kr 71.638. Kommunen med prosentvis størst vekst i 2020 er Vang kommune med 21,4 %. Vang har også størst prosentvis vekst de siste 5 årene med 52,3 %. Like bak følger Flå kommune med 47,8 % i samme tidsrom. De mest typiske turistkommunene som Øystre Slidre, Hemsedal og Hol opplever alle en redusert omsetning i varehandelen i 2020 så disse er nok i sum mer påvirket av koronapandemien enn de andre kommunene.

Helgeland Sparebank inn i SpareBank 1

Den 18. mars 2020 inngikk Helgeland Sparebank intensjonsavtale om å bli en SpareBank 1-bank og transaksjonen vil bli gjennomført den 15. mars 2021. Helgeland Sparebank kjøper 3 % i SamSpar-selskapene Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. Transaksjonen er verdsatt til 150 mill. kroner og SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil i transaksjonen selge 0,3 % av sine aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA for 13,8 mill. kroner. SpareBank 1 Hallingdal Valdres vil etter dette ha en eierandel på 7,46 % i Samarbeidende Sparebanker AS og 5,36 % i Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. Dette gir en indirekte eierandel på 1,45 % i SpareBank 1 Gruppen AS og 0,96 % i SpareBank 1 Utvikling DA. Gevinst fra transaksjonen er beregnet til ca. 11 mill. kroner.

Omorganisering av bedriftsmarkedsområdet i konsernet

Konsernet har over flere år utvidet tjeneste- / produktleveransen innenfor sine virksomhetsområder (bank, forsikring, regnskap og megling). Det har resultert i flere leveranser fra konsernet til en og samme kunde. Disse kundene forventer god koordinering fra konsernet og gjerne ett kontaktpunkt å forholde seg til. Som en konsekvens har konsernet organisert alt arbeidet ovenfor næringslivet under en leder. Formålet er høy kundetilfredshet og økt mersalg gjennom gode og effektive arbeidsprosesser. Den faglige kvaliteten og informasjonskontrollen er ivaretatt ved at den formelle strukturen videreføres. Det kreves aktivt samtykke fra kunde før samhandling på tvers av konsernets virksomheter kan gjennomføres. Den operative organiseringen ble iverksatt høsten 2020, og vil ha en gradvis implementering gjennom 2021.

Bankvirksomheten i 2020

I dette avsnittet er følger litt omtale av det som skjer innenfor fagområdene i banken. I løpet av et driftsår er det normalt med noen endringer i organisering, ansatte, produkter og systemer.

Forsikringsområdet

Banken har hatt god vekst både innen privat og bedriftsmarkedet. For privatmarkedet er total forsikringsportefølje ved utgangen av året på 95,3 mill., fordelt med 66,3 mill. på skadeforsikring og 29 mill. på personforsikring. For bedriftsmarkedet er skadeforsikringsporteføljen på 26 mill. og pensjonsporteføljen på 28,5 mill. ved utgangen av 2020. Porteføljen på landbruk stiger jevnt og trutt og passerte 16 mill. ved årsskiftet.

Bruk av selvbetjente løsninger er økende, spesielt blant de unge. Kundene kan beregne pris, kjøpe forsikring, melde skade og gjøre enkle endringer i de digitale løsningene. I tillegg får kundene god oversikt over alle sine forsikringer i sin nett eller mobilbank, noe de fleste er veldig fornøyd med. Mange er også fornøyd med å kunne samle bank og forsikring på ett sted.

Kunde og kompetansesenteret vårt har egne forsikringsspesialister som jobber både mot privatkunder, landbruk og næringskunder. I tillegg får kundene god hjelp av autoriserte rådgivere ved våre kontor i Hallingdal og Valdres.

I 2020 har vi også autorisert 28 av våre rådgivere innenfor den nye autorisasjonsordningen på personforsikring.

Betalingsformidling og digitale tjenester

SpareBank 1 har i mange år hatt stort fokus på digitalisering og automatisering av tjenestene. Dette har vært en klar styrke for banken i 2020. Da pandemien rammet fikk vi til fulle vist hvor viktig og riktig denne satsingen

har vært. Våre kunder opplevde få problemer med å få løst sitt behov for betalingsløsninger på en trygg og god måte selv om samfunnet stengte ned.

Banken har gjennom hele året holdt kontorene åpne for de kundene som har hatt behov for manuelle tjenester. Kontantbruken er kraftig redusert som følge av pandemien noe som har ført til redusert bruk av minibanker og innskuddsautomater. Andre betalingsløsninger har hatt et markant oppsving og såkalt «tapping» (kontaktløs betaling med bankkort uten bruk av pin-kode) ble en viktig tjeneste som allerede var implementert for våre bankkort.

En ny tjeneste ble innført i løpet av året – Kontanter i butikk. Med denne tjenesten kan bankkortet brukes til å sette inn eller ta ut kontanter i matvarebutikker. Dermed kan bankens kunder ordne kontanttjenester når det passer.

Et nytt kortprodukt – Microkort – ble også lansert i 2020. Dette er et armbånd med en chipbrikke som kunden har på armen. Brukeren kan dermed utføre betalinger uten å ha bankkortet tilgjengelig.

Netthandelen har naturlig nok økt mye i 2020. En ny tjeneste knyttet til utenlandsbetaling er at det nå er mulig å overføre penger fra eget bankkort til bankkort i utlandet der pengene er på konto i løpet av 30 minutt. Slike overføringer har tidligere tatt flere dager.

Vi har et mål om at kundene gjennom i vår digitalbank skal ha full oversikt over sin økonomi. Flere tjenester har kommet til det siste året, bl.a. mulighet for oversikt over studielån og kredittkort i andre banker inn i vår digitalbank. Det siste året har vist at SpareBank 1 er langt fremme på digitale betalingsløsninger.

Finansieringsområdet

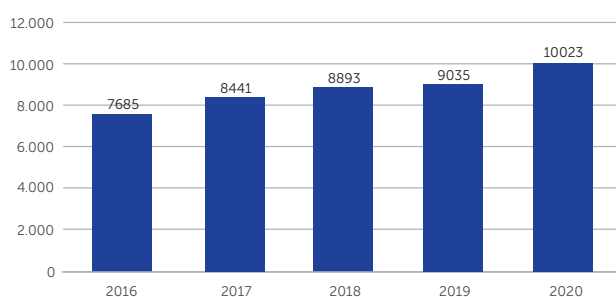
2020 starta rolig med en nokså flat utlånsutvikling i 1. kvartal. Da koronaen nådde Norge, var Norges Bank raskt ute med rentenedsettelse. Banken fulgte raskt opp med rentenedsettelse tilsvarende Norges Banks endringer. For at endringene skulle få en rask effekt i en vanskelig tid, ble utlånsrentene satt ned med umiddelbar virkning. Vanligvis gjøres rentenedsettelse på utlån med samme tidshorisont som varslingsfristen ved reduksjon i innskudd. Mange banker fulgte vårt eksempel og vi ble lagt merke til i nasjonale medier med flere oppslag. Disse oppslagene førte til en massiv kundetilstrømming og sjelden har pågangen og utlånsveksten vært større enn det man så i 2. og 3. kvartal.

Nedstengningen i mars førte med seg stor usikkerhet for hva dette ville bety for økonomien både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Det ble satt i verk tiltak for å på best mulig måte ta kontroll over risikoen i bankens portefølje. Banken satte økt fokus på kredittinnvilgelsen

og sentraliserte utlånsbeslutninger og intensiverte oppfølgingen av bankens næringslivskunder.

Ved utgangen av 2020 kan vi konkludere med at de fryktede konsekvensene for bankens utlånsportefølje ikke har slått til ennå. Banken har gått gjennom en periode med høy vekst i et lavrentemarked og sitter fortsatt med en sunn utlånsportefølje med lite tap og mislighold.

Brutto utlån (mill.kr), morbank

Plasseringsområdet

Dette området har i stor grad vært preget av usikkerheten i finansmarkedet i kjølvannet av koronapandemien. Etter en normal start på året, ble det forholdsvis unormalt etter at Covid-19 slo til i mars. Verdipapirmarkedet falt dramatisk i løpet av få dager i mars, og langt på vei ble verdensøkonomien lammet.

For første gang i historien satte Norges Bank styringsrenten til 0 %. De fleste eksperter var enige om at vi ville få en langvarig nedgangsperiode.

Store hjelpepakker fra myndighetene på et tidlig tidspunkt bidro sterkt til at situasjonen endret seg positivt, og i løpet av august-september var de fleste av verdens børser på nivå som før pandemien slo til, stikk i strid med de fleste spådommer.

Rekordlav rente og få muligheter til avkastning har bidratt til at svært mange kunder har investert i verdipapirer, og for banken har dette ført til et rekordår i forhold til engangstegninger fond og opprettelse av spareavtaler.

Siste del av året har vært preget av forberedelse til store endringer innen plasseringsområdet som skal gjelde fra 1. januar 2021. Den ene endringen er innføring av «Egen Pensjonskonto» hvor kunder får samlet sine pensjonsavtaler fra nåværende og tidligere arbeidsgivere i en avtale. Den andre endringen er innføring av ny forretningsmodell for fond hvor banken går bort fra returprovisjon og bruttofond og over til nettofond og formidlingshonorar til bank. Dette betyr en todeling av kundens kostnader i forbindelse med verdipapirfond - netto forvaltningshonorar til forvalter og formidlingshonorar til bank.

Felles fakturasentral for SamSpar

Fakturasentralen har lagt bak seg fire hele driftsår og har i løpet av året behandlet i underkant av 44.000 faktura for 10 SpareBank 1-banker og for administrasjonen i SpareBank 1 SamSpar AS. Et mål for fakturasentralen er å øke andelen av mottatte EHF-faktura til bankene. I løpet av året har denne andelen kommet opp på 86 % og gir en god effektivisering av bankenes behandling av inngående fakturaer.

Resultatutvikling

Morbankens resultat for 2020

Resultatregnskapet for morbanken i 2020 viser et resultat som er bedre enn forventet sett i lys av det som preget året. Resultatet er naturlig nok svakere enn 2019 som var sterkt påvirket av engangseffekter.

Totalresultatet viser et overskudd på 116,7 mill. kroner. Fjorårets resultat etter skatt var tilsvarende på 209,5 mill. kroner. Resultatet i 2019 var preget av engangseffekter knyttet til forsikringsfusjonen (Fremtind) og salg av aksjer i BN Bank ASA og SpareBank 1 Østlandet. Resultatet for 2020 er lite påvirket av ekstraordinære poster. Resultatet gir en egenkapitalavkastning etter skatt på 7,7 % mot 14,5 % i 2019.

Bankens netto renteinntekter ble på 187 mill. kroner som er en reduksjon på 10,2 mill. kroner fra 2019. Målt i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) ble rentenettoen redusert fra 1,80 i 2019 til 1,60 % i 2020. Inntekter fra overført låneportefølje til kredittforetak blir klassifisert som provisjonsinntekter og ikke som renteinntekter. Provisjonen fra denne porteføljen tilsvarer en inntekt på 0,15 % av GFK. Slik sett blir samlede inntekter knyttet til utlån og innskudd samt renteplasseringer 1,75 % av GFK mot 1,98 % i 2019. Hovedforklaringen til den store endringen er bankens ensidige rentejustering av utlånene i mars og mai som reduserte renteinntektene med ca. 15. mill. kroner eller vel 7 %. I tillegg har vi sett en tiltakende press på rentemarginen når rentenivået har kommet så lavt i Norge.

Netto provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester var i 2020 på 71,2 mill. kroner som er en reduksjon på 4,3 mill. kroner. Nedgangen var ventet i og med banken gjennomførte en større prisreduksjon på betalingsformidlingstjenester i 2020. Mye av den ventede nedgangen ble likevel oppveid av en stor volumøkning i bruken av betalingskort og digitale tjenester som følge av pandemien. En annen årsak til nedgangen er ovenfor nevnte rentejusteringen som også reduserte provisjonsinntektene fra lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. På de andre provisjonsområdene som forsikring, finansiering og plassering holdt inntektene seg på et bra nivå eller økte noe.

Hoveddelen av bankens utbytte kommer vanligvis fra Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar). I 2020

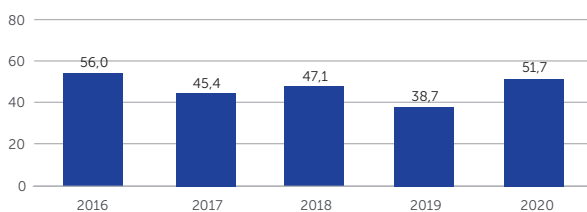
utgjorde dette 15,1 mill. kroner. Utbytte fra andre aksjer ble ca. 9 mill. kroner og inntekter fra datterselskaper inntektsført etter egenkapitalmetoden gav morbanken en inntekt i 2020 på 5,3 mill. kroner. Etter denne metoden blir bankens del av egenkapitalen beregnet og resultatet inntektsført i samsvar med denne andelen. Alle bankens datterselskaper er 100 % eid av banken. Mer om datterselskaper i avsnittet «Bankens datterselskaper» lenger bak i årsrapporten.

I 2019 hadde banken høye verdipapirinntekter pga. salget av aksjene i BN Bank som omtalt ovenfor. I 2020 har banken mye lavere gevinster fra verdipapir. Samtidig med koronavirusets inntog i Norge fikk vi en rask rentenedgang og kraftig kursnedgang på aksjer. Når nå bankens regnskap blir ført etter internasjonale regler, får vi også inn verdisvingninger i bankens fastrenteutlån og i rentesikringsavtalene som rentesikrer disse lånene. Med unntak av verdiutviklingen i fastrenteutlån slo alle disse forholdene negativt ut i 1. kvartal, men børsoppgangen har løftet verdien på bankens verdipapirbeholdning. Ved årets slutt hadde banken bokført en samlet inntekt på 20,3 mill. kroner.

Samlede driftskostnader økte fra 152,5 mill. kroner i 2019 til 164,4 mill. kroner i 2020. Økningen kommer fra lønnskostnader og andre driftskostnader. Veksten i lønnskostnader er forventet og skyldes til dels økning i antall årsverk. Reisevirksomheten knyttet til kurs og møter har naturlig nok vært lav i 2020 og er med på å trekke samlede driftskostnader ned. Driftskostnader til egne og leide bygg går opp en del etter at alle driftskostnader blir bokført i morbank med fakturering ut til datterselskapene. Dette «blåser opp» både kostnader og inntekter.

Utover dette er det små endringer i kostnadsbildet for 2020 tatt i betraktning usikkerheten og utfordringene gjennom året.

Kostnadsprosent morbank inkl. verdipapir

Figuren viser kostnadsprosenten de siste 5 årene.

Strategisk plan for 2018-2020 har en målsetning om en kostnadsprosent under 45. Banken rapporterer en kostnadsprosent på 51,7 og er dermed noe høyere enn målet i strategiperioden.

Låne- og garantiporteføljen er gjennomgått og vurdert i samsvar med IFRS 9 hvert kvartal. Gjennomgangen

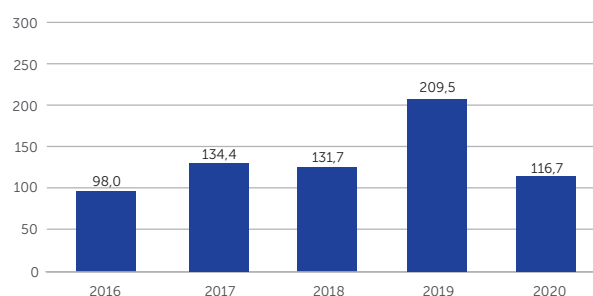
blir gjennomført for henholdsvis privat- og bedriftsmarkedsporføljene med konkret vurdering av tapsutsatte engasjementer. Tapsføring og eventuell nedskrivning blir vurdert og vedtatt av styret i samband med kvartalsregnskapet fire ganger i året. Mer informasjon om disse vurderingene er omtalt i note 2 om regnskapsprinsipper.

Resultatførte tap i året utgjør 13,8 mill. kroner. Hoveddelen av dette er økninger i tapsavsetninger det siste året. Bankens konstaterede tap på til sammen 3,8 mill. kroner og inngått på tidligere konstaterede tap er 0,1 mill. Netto resultatførte tap utgjør 0,14 % av bankens balanseførte utlånsportefølje (overførte lån til kredittoforetak er ikke med i grunnlaget). Mer om bankens tapskostnad i note 11.

Bankens skattekostnad for 2020 er beregnet til 21,4 mill. kroner. Morbanken har i regnskapsåret 2020 gitt konsernbidrag som utnytter fremførbart underskudd i datterselskapene. Mer omtale av dette på side 31.

Totalresultatet i morbanken på 116,7 mill. kroner er i tråd med styrets forventninger til året.

Resultat etter skatt (mill. kr), morbank

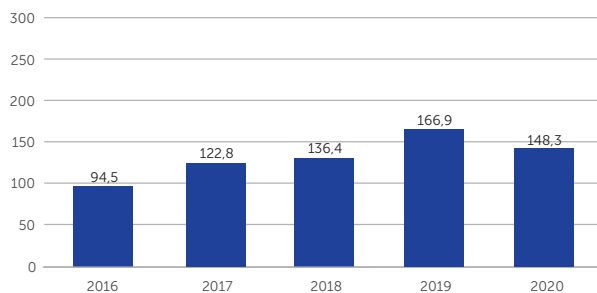
Konsernresultatet for 2020

Det er morbanken som utgjør de største resultatpostene i konsernregnskapet. Datterselskapene blir konsolidert inn i konsernregnskapet med både inntekter og kostnader. Transaksjoner mellom selskapene blir eliminert. I tillegg blir bankens resultatandel fra den felleskontrollerte virksomheten Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar) inntektsført i konsernregnskapet. Utbetalt utbytte fra dette selskapet i året blir eliminert for ikke å få dobbel virkning.

Resultatet fra Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar) blir innarbeidet i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Resultatet er i stor grad bankens andel av SpareBank 1 Gruppens resultat i perioden. Bankens andel av dette i 2020 utgjør 41,4 mill. kroner, mens det tidligere omtalte mottatte utbyttet på 15,1 mill. kroner blir eliminert. Netto virkning i konsernregnskapet er +26,3 mill. kroner i forhold til morbankresultatet.

Konsernets samlede inntekter økte med 5,5 mill. kroner fra 433 mill. i 2019 til 438,5 mill. i 2020. Inntektsutviklingen i datterselskapene er nærmere omtalt på side 50. Driftskostnadene har i samme tidsrom økt med 21,9 mill. kroner fra 233,4 mill. til 255,3 mill.

Resultat etter skatt (mill. kr), konsern

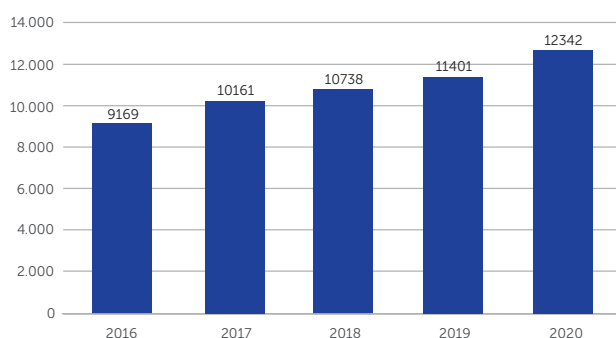
Resultatet før skatt i konsernet ble 169,5 mill. kroner, mot rekordhøye 203,9 mill. kroner i 2019.

Konsernets totalresultat (etter skatt) endte på 148,3 mill. kroner mot 166,9 mill. i 2019. Dette gir en egenkapitalrentabilitet etter skatt på 9,2 %.

Balanseutvikling

Konsernet hadde ved utgangen av 2020 en forvaltningskapital på 12,3 mrd. kroner, som er en økning på 0,7 mrd. kroner eller 8,2 % fra utgangen av 2019. Balanseutviklingen er preget av god utlånsvekst i året.

Forvaltningskapital (mill. kr), konsern

Brutto utlån (se note 8) økte med 984 mill. kroner til 9.998 mill. kroner i 2020. Dette er en økning på 10,9 % fra året før.

Ved årsskiftet hadde banken overført boliglån til boligkreditt for 2.631 mill. kroner og til næringskreditt med 36 mill. Hensyntatt disse overføringene er reell utlånsvekst i konsernregnskapet på 9,6 %.

Brutto utlånsengasjementer som er misligholdt i mer enn 90 dager utgjør 52,8 mill. kroner, mot 79,5 mill. i 2019. Misligholdt utgjør med det 0,5 % av brutto utlån. Samlede tapsavsetninger har økt fra 41,5 mill. til 47 mill. kroner

ved utgangen av 2020. Se mer om tapsvurderingene knyttet til utlån og garantier i note 11.

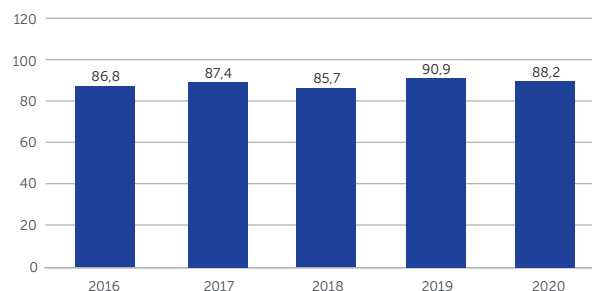
Styret vurderer nedskrivningene til å være tilstrekkelige i forhold til identifiserte tapshendelser som har funnet sted frem til årets slutt.

Avsetningsgrad sier noe om i hvor stor grad banken har gjort avsetninger for tap på lån som allerede er misligholdt eller som er tapsutsatt. Ved utgangen av rapporteringsåret var avsetningsgraden for misligholdte engasjement 19,9 % mot 7,7 % i fjor.

Utlån til og fordringer fordelt på sektorer og geografi er nærmere omtalt i note 8.

Ved årsskiftet hadde konsernet et innskuddsvolum fra kunder på 8.817 mill. kroner. Innskuddsveksten siste år var på 620 mill. kroner eller 7,6 %. Dette gir konsernet en innskuddsdekning ved utgangen av 2020 på 88,2 %. Overført volum til kredittforetakene økte med 163 mill. i året, og er med på å avlaste konsernets finansieringsbehov.

Innskuddsdekning (%), konsern

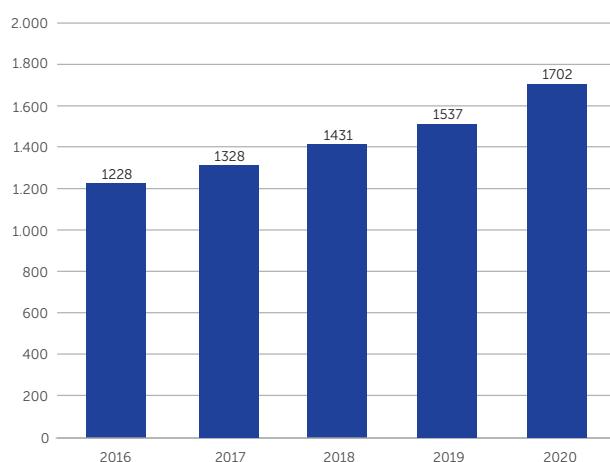

Fire datterselskaper har i 2020 hatt et skattemessig underskudd og morbanken foreslår derfor å gi et konsernbidrag til disse selskapene. Konsernbidrag utjevner skattebelastningen i konsernet ved at giver kan kreve et skattemessig fradrag for bidraget, mens mottaker øker sine skattepliktige inntekter. I morbankens regnskap vil netto konsernbidrag øke bokført verdi av aksjene i datterselskapet. Slik sett blir konsernbidrag likestilt med vanlig kapitaltilførsel.

Konsernbidrag	Brutto	Skatt	Netto
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	434.426	108.607	325.820
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	141.935	35.484	106.451
SpareBank 1 ValHall Eigedoms- utvikling AS	1.324.453	331.113	993.340
Tisleidalen Hyttegrend AS	111.905	27.976	83.929
Sum	2.012.719	503.180	1.509.540

Etter forslag til utbytte utgjør konsernets egenkapital ved utgangen av året 1.702 mill. kroner. Dette gir en egenkapitalandel er på 14,3 %.

Egenkapital (mill. kr), konsern

Disponering av årsresultat

Utbytte på egenkapitalbevis kan deles ut av bankens årsoverskudd og må være i samsvar med en forsiktig og god forretningsskikk. Sparebanker kan derfor ikke garantere et fast framtidig utbytte på egenkapitalbevisene. Utbyttes størrelse vil avhenge av bankens driftsresultat, utbyttepolitikk og kapital situasjon.

Det er morbankens resultat som ligger til grunn for utdeling av utbytte. Styret anbefaler et kontantutbytte for 2020 på kr 4,34 per egenkapitalbevis. Resten av årsresultatet settes av til fond for urealiserte gevinster, utjevningfond, grunnfondskapitalen og gavefond.

Styret foreslår at morbankens resultat til disposisjon for SpareBank 1 Hallingdal Valdres, kr 116.740.296,- disponeres som følger:

Disponeringer

Utbytte på egenkapitalbevis (kr 4,34 pr. bevis)	35.000.000
Overført til fond for urealiserte gevinster	219.068
Overført fra gavefond	-1.500.000
Overført til gaver	1.500.000
Overført til utjevningfond	69.824.421
Overført til grunnfondskapital	696.807
Overført til gavefond	11.000.000
Sum	116.740.296

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate governance)

Eierstyring og selskapsledelse i konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kapitaleierens, innskytternes, ansattes og andre gruppers interesser. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir oppnådd og realisert.

Det er etablert et eget dokument (Eierstyring og selskapsledelse for SpareBank 1 Hallingdal Valdres) som utgjør styrets samlede redegjørelse for konsernets eierstyring og selskapsledelse.

I lys av konsernets hovedstrategi er det utformet mål, strategier og verdier som selskapet skal styre etter. Alle virksomheter skal operere innenfor de lover, forskrifter og regler som virksomhetene til enhver tid er underlagt.

Det er utarbeidet et helhetlig styringshierarki med styringsdokumenter, policydokumenter, retningslinjer og instruksjoner som omfatter alle virksomhetsområdene. Det er fastsatt egne instruksjoner for styrene og leder av de ulike virksomhetsområdene.

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres har vedtatt at selskapet skal følge Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance), sist revidert 17. oktober 2018, med de tilpasninger som følger av at selskapet er en sparebank uten børsnotert eierkapital og som ikke er gjenstand for regelmessig omsetning. En samlet redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes på konsernets nettsider – www.sb1.no.

Risikostyring

Banknæringens kjernevirksomhet er å oppnå en verdiøkning gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet videreutvikler risikostyringssystem og prosesser i tråd med førende praksis.

Risiko- og kapitalstyring i SpareBank 1 Hallingdal Valdres støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Styret behandler kvartalsvis en overordnet risikoreport. Banken har i 2020 videreutviklet rammeverket for risikostyring og risikoreportering gjennom en revidering av policydokumentene innenfor alle risikoområdene. Sentral i risikostyringen er Ansvarlig for Compliance og Ansvarlig for Risikostyring. Begge rollene er underlagt styret i tråd med gjeldende regelverk. Avdeling Risikostyring og Compliance utfører en rekke uavhengige kontrollhandlinger.

Internkontroll er et prioritert område som er integrert i den daglige driften. Lederne har et kvalitetsansvar og står for oppfølgingen av medarbeiderne. Det overordnede ansvaret for kontrollhandlingene ligger hos Avdeling Risikostyring og Compliance. Rapportering skjer kvartalsvis til styret. EY er internrevisor for regnskapsåret 2020. Dette arbeidet er en viktig del av bankens kvalitetssikringsarbeid.

De mest vesentlige risikoene er omtalt nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er definert som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisiko er knyttet til mulige tap på utlån eller garantier til kunder, i tillegg til tap på plassering i verdipapir med mindre solide utstedere. Kredittrisikoen er bankens mest

vesentlige risikoområde. Banken har standardiserte rutiner for kredittgivning, en etablert fullmaktstruktur og risikoklassifiserer alle utlån.

Kredittkvaliteten i konsernet må karakteriseres som god. Utviklingen i mislighold har de siste årene vært positiv og er på et akseptabelt nivå. Brutto mislighold er ved utgangen av året på 0,5 %. Banken legger vekt på kvalitet i kredittsakene, spesielt innenfor bedriftsmarkedet. Kreditt risiko blir tillagt stor vekt i prising av utlån og kreditter.

Kredittporteføljen i personmarkedet har hatt en positiv utvikling. Dette avspeiler seg i nivået på forventet tap i utlånsporteføljen, som blir rapportert hver måned. Banken har en stor utlånsportefølje til private bosatt i Oslo/Akershus-området, og på denne delen av utlånsporteføljen vil et prisfall på boliger (og dermed mindre verdi på pantesikkerheten) kunne øke kreditt risikoen banken er eksponert for. Prisene på boliger i bankens primære markedsområde svinger i mindre grad enn i byene og på det sentrale Østlandet.

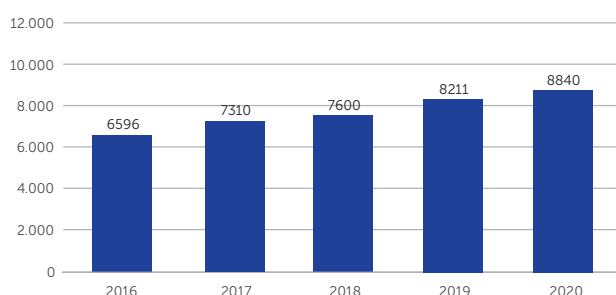
Det er ventet en lokal kredittvekst i tiden fremover, som er noe over den generelle kredittveksten i Norge for øvrig. Dette gjelder både for bedriftsmarkedet og personmarkedet.

Styret vurderer samlet kreditt risiko som tilfredsstillende.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evne til å finansiere en økning i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader. Styring av bankens finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet policy for likviditetsstyring som årlig blir gjennomgått og vurdert av styret. Banken har en fundingstrategi som skal gi en lav likviditetsrisiko gjennom spredning både i bredde og i lengde. En spredning i bredde går ut på å ha et balansert forhold mellom innskudd fra kunder, langsiktige og kortsiktige innlån, spredning til ulike markeder og låneinstrument. Spredning i lengde betyr å ha en forfallsstruktur med låneforfall til ulike tidspunkt, noe som reduserer refinansieringsrisikoen mest mulig. Forfallsstrukturen kan variere over tid og blir påvirket av prisendringer på bankens innlån (kredittpåslag/kredittspread).

Innskudd (mill. kr), morbank

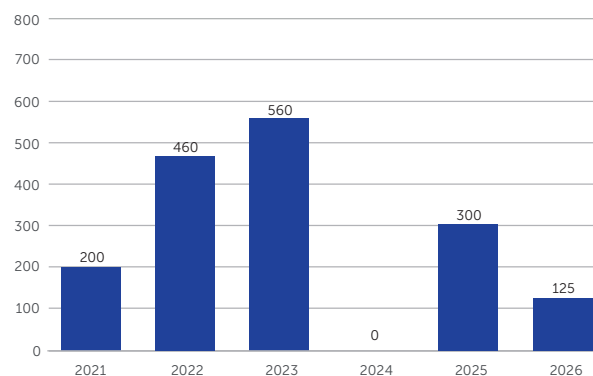

Konsernets utlån blir i hovedsak finansiert med kundeinnskudd, verdipapirgjeld og salg av låneporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Banken har en høy selvfinansieringsgrad som opprettholdes over tid gjennom en god innskuddsvekst. Siste året er innskuddsveksten på 7,6 %, og er litt lavere enn utlånsveksten det siste året. Innskuddsdekningen er i 2020 redusert fra 90,9 til 88,2 %.

Kredittmarkedet for finansiering av bankens drift (fundingmarkedet) har vært gjennom en spesiell periode i 2020 med til dels store variasjoner. Markedsrenta (3 mnd Nibor) har variert mellom 0,23 % til 1,88 % gjennom året. Kredittpåslaget (kredittspread) som banken må betale for sine innlån, startet året og endte året på nesten samme nivå, men i mellom årsskiftene var bildet et annet. I mars måned var mye usikkert og obligasjonsmarkedet ble preget av dette. Kredittpåslaget økte til nivåer som vi så under finanskrisen i 2008. Norges Bank satte i gang tiltak raskt og tilførte likviditet til bankene gjennom F-lån med lengre løpetider. Gjennom sommeren falt kredittspreadene ned til normale nivåer igjen.

Bankens innlån har økt noe i år og samlede innlån er på overkant av 1,6 mrd. kroner ved årsslutt. Banken har alle innlån i det norske markedet fordelt på 6 obligasjonslån, to ansvarlige lån og et banklån. Ved utgangen av året var ubenyttet oppgjørskreditt på 40 mill. kroner. Forfallsstrukturen på innlånene har en tilfredsstillende fordeling.

Forfallsstruktur innlån (mill. kr), morbank

Overføring av boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og næringslån til SpareBank 1 Næringskreditt AS er med på å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen til banken. I løpet av året er overført volum til Boligkreditt økt noe og er på i underkant av 2,6 mrd. kroner. Dette utgjør 20,8 % av alle bankens utlån. Banken har også til enhver tid en viss mengde boliglån som ligger klar til overføring. Dette i tilfelle et raskt finansieringsbehov og til å dekke opp et eventuelt prisfall i boligmarkedet.

I tillegg til interne retningslinjer for styring av likviditeten, er området også regulert av regulatoriske krav. Sentralt i disse reglene står LCR-kravet (Liquidity Coverage Ratio). Dette er en måling av bankens evne til å tåle en likviditets-

utgang 30 dager frem i tid ved et stress i penge- og kapitalmarkedet. LCR-kravet er på 100 %. Banken rapporterer ved utgangen av 2020 en LCR på 155 % og med det tilfredsstillende banken kravet med god margin. For å tilfredsstillere kravene er det viktig at banken holder et høyt nivå på ledig likviditet, og denne må være plassert på en sikker måte til en relativt lav avkastning. For banken er det viktig å ha god kontroll på de ulike faktorene som påvirker LCR-nivået.

Videre blir det stilt krav til at bankene skal ha en stabil og langsiktig finansiering (Net Stable Funding Ratio – NSFR). NSFR-kravet blir fasett inn i løpet av få år. Disse EU-baserte reglene stiller krav til bankens mer langsiktige finansiering. Banken har valgt å legge seg på et nivå som ligger godt over det som mest sannsynlig blir et fremtidig krav.

Styret vurderer samlet likviditetsrisiko som tilfredsstillende.

Markedsrisiko

Markedsrisiko, eller kurs- og renterisiko omfatter bankens risiko knyttet til posisjoner i valuta, aksje- og rentemarkedet. Banken har ingen valutarisiko utover det som er knyttet til egen valutabeholdning.

Bankens renterisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med fastrenteutlån, fastrenteinnskudd og fastrenteinnlån. Banken har en målsetning om å ha liten renterisiko og skal i prinsippet eliminere alle fastrenteopposisjoner ved hjelp av rentebytteavtaler, slik at balansen i stor grad inneholder poster knyttet til flytende rente. Bankens policy for styring av renterisiko setter rammene for hvor stor renterisiko banken kan ta. Renterisiko for alle posisjoner kan uttrykkes ved å se på hvor følsom balansen er for renteendringer. Banken har fastsatt rammer for renterisiko på kort og lang sikt, dvs. over og under et år.

Mesteparten av bankens utlån og innskudd har flytende rente, dvs. at rentenivået blir regulert i takt med pengemarkedsrenten og utgjør derfor ingen renterisiko. Banken har også fastrentetilbud på utlån med binding i 3,5 eller 10 år. På innskudd er det kvartalsvise tilbud om rentebinding i ett år. Dette gjør at noe av balansen er knyttet til fastrenteavtaler, som utgjør en renterisiko. Etter spørsele etter fastrenteutlån har naturlig nok vært fallende i og utgjør nå 499 mill. kroner. Av dette er 280 mill. kroner sikret med rentebytteavtaler (SWAP), hvor banken «selger» fastrente videre og «kjøper» flytende rente i finansmarkedet. På denne måten unngår banken en stor eksponering ved renteendringer. Mer detaljer om bankens renterisiko og finansielle derivater i hhv. note 15 og 28.

Banken har ved utgangen av året to verdipapirporteføljer på 665 mill. kroner i markedsverdi som blir forvaltet av en ekstern forvalter. Den ene porteføljen

– med markedsverdi på 442 mill. kroner - består av obligasjoner med svært høy kredittkvalitet og som er tellende for bankens LCR-nøkkeltall.

Den andre porteføljen består av aksje- og obligasjonsfond har 42 % plassert i aksjefond og 58 % i rentefond. Denne porteføljen har en markedsverdi på 221 mill. kroner. Denne porteføljen fikk et stort kursfall i mars og april, men har hentet seg fint inn gjennom året og har en avkastning i 2020 på 10,5 %.

Verdipapirporteføljen medfører at banken har en viss risiko for svingninger i aksje- og obligasjonsmarkedet.

Samlet risikoeksponering på området er moderat.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risiko for feil og mangler som følge av mangelfulle system, rutiner og kompetanse. Dette kan være tilfelle ved:

- Menneskelig svikt og manglende kompetanse
- Svikt i IKT-systemer
- Uklar policy, strategi eller rutiner
- Kriminalitet og internt mislighold

Proessen for styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko, skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Konsernet har stort fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring. Det blir gjennomført kvartalsvise kontrollhandlinger på hvert virksomhetsområde som blir rapportert til administrerende direktør.

I tillegg satser SpareBank 1-alliansen og banken på kompetanseheving gjennom kontinuerlig tilbud om etterutdanning/videreutdanning i tråd med bransjens autorisasjonsordninger, samt våre interne kompetansekrav og behov.

Eierisiko

Eierisiko er risikoen for at SpareBank 1 Hallingdal Valdres blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap, og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Årsaken kan være kraftig vekst eller kapitalbehov som følge av underskudd for å sikre videre drift.

Konsernet har hovedsakelig eierisiko gjennom de indirekte eierandelene i SpareBank 1 Gruppen AS, og de direkte eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS samt andre SpareBank 1-selskap. Alle disse eierandelene er små og under 2 % i alle selskap. Se ellers note 29 og 38 for oversikt over bankens anleggsaksjer.

Kapitalstyring

Kapitalstyring skal sikre at banken har en ønsket egenkapital sett i forhold til selskapets størrelse, risiko og kapitalkrav. Den skal videre sikre en optimal og effektiv bruk av egenkapitalen, sett i forhold til bankens virksomhet, risikoprofil og ønsket størrelse på egenkapital/ ansvarlig kapital. Styret har vedtatt et kapitalmål for banken på minimum 19,5 % kapitaldekning for 2021 som økes til 20,5 % i 2022.

Kapitalstyring i SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal sikre en effektiv bruk av kapitalen sett i forhold til:

- å sikre kreditor for tap (kreditorvern)
- at fastsatt minstekrav til kapitaldekning basert på risikoprofil og risikotoleranse blir oppfylt og at det er en tilstrekkelig egenkapitalbuffer sett i lys av at konjunkturforhold og risiko ellers blir opprettholdt ("going concern"-perspektiv)
- konkurransedyktige vilkår i innlånsmarkedet (rating perspektiv)
- å tilfredsstille selskapets krav til egenkapitalavkastning (konkurransedyktig egenkapitalavkastning)
- at virksomhetene kan utnytte vekstmuligheter i markedet (organisk eller via oppkjøp)

Kapitalkravet er et tredelt system fordelt på pilarer. Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og representerer det regulatoriske minstekravet til kapital. Pilar 2 setter krav til at konsernet skal gjennomføre en årlig vurdering av kapitalbehovet ut fra den samlede risikoen som konsernet er eksponert for (ICAAP-prosess) og det som det ikke er satt av kapital til etter reglene for pilar 1. Finanstilsynet vurderer denne prosessen og regner seg frem til et krav etter pilar 2 som bankene må tilfredsstille. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har et pilar 2-krav på 2,3 prosentpoeng, gjeldende fra 31.03.2020. Pilar 3 stiller krav til offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3-rapporten).

I den årlige ICAAP-prosessen ser man framover og gjør ulike framskrivninger av kapitalbehovet. Framskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år (nedgangsscenario).

I dette arbeidet blir stresstester brukt for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser dersom de skulle oppstå.

Ved utgangen av 2020 har konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres en netto ansvarlig kapital på 1.585 mill. kroner. Banken bruker standardmetoden til å regne ut kapitaldekningen.

Nedenfor er fastsatt kapitalmål og kapitaldekning pr. 31.12.20 ført opp i tabellform. Oversikten viser kapitaldekning for morbank uten innkonsolidering av selskaper i samarbeidende gruppe:

Kapitaldekning morbank	Kapitalmål	Pr. 31.12.20
Ren kjernekapitaldekning	16,0 %	22,13 %
Kjernekapitaldekning	17,5 %	22,13 %
Kapitaldekning	19,5 %	23,92 %

Kapitaldekningen ved utgangen av året er over bankens målsetting. Banken har to ansvarlige lån på til sammen 120 mill. kroner. Ansvarlige lån blir klassifisert som tilleggs-kapital og inngår i totalkapitalen. Disse låneopptakene har bedret kapitaldekningen med ca. 1,8 prosentpoeng. Det er viktig å følge kapitalutviklingen tett for å holde seg innenfor egne måltall. Kapitalprognosene blir ajourført kvartalsvis for å kunne iverksette tiltak i god tid. Gode resultat vil uansett være viktig for å bygge opp tilstrekkelig kjernekapital og dermed danne grunnlag for å kunne finansiere lokal vekst i årene som kommer. Det gode resultatet i 2020 er med på å løfte bankens kapitaldekning til et nivå godt over årets målsetting.

Mer informasjon om konsernets- og bankens kapitaldekning er vist i note 5. Der er også kapitaldekning inkludert konsolidering av foretak i samarbeidende gruppe illustrert.

Bærekraft

Se kapittel 5.

Bankens datterselskaper

Alle datterselskaper er heleide av morselskapet.

Driftsinntekter	2020	2019	Endring
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	66.952	51.536	15.416
HallingRegnskap AS	-	-	-
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	-	-	-
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	1	574	-573
SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS	41.290	42.461	-1.171
SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS	-	2.752	-2.752
Tisleidalen Hyttegrend AS	-	-	-
Valdres Regnskap AS	-	-	-
Sum	108.242	97.323	10.920

De samlede inntektene går noe opp i 2020. Inntektsveksten er størst i EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS med en økning på hele 30 %.

Resultat før skatt	2020	2019	Endring
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	10.068	4.469	5.599
HallingRegnskap AS	-	-	-
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	-52	-75	23
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	-1.974	-2.302	328
SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS	24	243	-219
SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS	-637	-1.413	776
Tisleidalen Hyttegrend AS	-502	-108	-394
Valdres Regnskap AS	-	-	-
Sum	6.927	814	6.113

Samla driftsresultatet før skatt i selskapa er økt med 6,1 mill. kroner. Fire av selskapene har negative resultat, men også liten aktivitet. Størst resultatfremgang har EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS med 5,6 mill. Morbanken har gitt konsernbidrag til fire av datterselskapene med negativt skattemessig resultat jf. oversikt på side 31.

EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS

Selskapet ble stiftet i 2000. SpareBank 1 Hallingdal kjøpte i 2007 85 % av aksjene i selskapet. De resterende 15 % ble kjøpt i 2011. I 2011 ble EiendomsMegleren Ringerike Hadelands avdelinger på Gol og i Hemsedal fusjonert ut og fusjonert inn i selskapet. Banken kjøpte samme året selskapet Hemsedal EiendomsMegling AS i Hemsedal. Denne virksomheten ble også fusjonert inn i selskapet. Etter denne fusjonen endret selskapet navn til EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS.

Selskapet driv eiendomsMegling i Hallingdal fra kontor på Geilo, Gol og Hemsedal. I Valdres har selskapet kontor på Fagernes og Beitostølen. I tillegg har selskapet et kontor i Oslo. Selskapet dekker stort sett det samme geografiske området som banken. Nytt i året var åpning av meglerkontor på Flå med fast bemanning. Målet med etableringen er nærhet til fritidsboligområdene i nedre Hallingdal som er i stor vekst.

Virksomheten utgjorde i året til sammen 26 årsverk. Aktiviteten i markedsområdet har vært svært høy for meglervirksomheten fra mai og ut året. Fra en full stopp i aktiviteten i forbindelse med hytteforbudet i mars/april, ble resten av året svært travelt med omsetningsrekorder hver måned. Selskapet solgte 1103 eiendommer i 2020 mot 729 i 2019, en vekst på 51 %. Den høye aktiviteten førte til en vekst i driftsinntektene på 30 %. Selskapet leverer gode tal på bunnlinjen med et resultat etter skatt på kr 7.825.000 sammenlignet med et resultat på kr 3.445.000 i 2019.

SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS

Etter overføring av alle eiendommene i selskapet til morbank i 2018 er det ingen aktivitet i selskapet. Selskapet har ingen fast ansatte. Resultatet etter skatt i 2020 ble et underskudd på kr 38.000. I 2019 var underskuddet på kr 58.000. Morbanken yter et konsernbidrag tilsvarende det negative skattemessige resultatet på kr 141.935 til selskapet for 2020.

SpareBank 1 Hallingdal Invest AS

Selskapet har som formål å investere i virksomheter. Selskapet ble stiftet i 1982 som et eiendomsselskap, men endret navn og formål i 2006. I 2009 kjøpte selskapet et tomteområde på Flå der målet er utvikling salg til utbyggere. Utbyggingen av feltet startet i 2012 og til nå er det bygd i underkant av 20 boliger. Det er utbyggingsmuligheter for ytterligere 50 eneboliger eller ca. 100 enheter i rekkehus/leilighetsbygg. Selskapet har også kjøpt en eiendom på Kikut på Geilo for utvikling og salg. Dette prosjektet har kommet langt. Selskapet har ingen fast ansatte. Resultatet etter skatt i 2020 ble et underskudd på kr 1.540.000 sammenlignet med et underskudd på kr 1.803.000 i 2019. Morbanken yter et konsernbidrag tilsvarende det negative skattemessige resultatet for 2020 på kr 434.426.

SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS

Selskapet ble stiftet i 1998. SpareBank 1 Hallingdal kjøpte alle aksjene i selskapet i mai 2012. Samme året ble banken sitt datterselskap Hemsedal Regnskap AS fusjonert inn i selskapet. I 2014 fusjonerte selskapet med SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS og fikk dagens navn. Virksomheten utgjorde i året 46,9 årsverk ved avdelingene på Flå, Nes, Gol, Ål, Hemsedal, Fagernes, Heggenes og Beitostølen. Selskapet har et resultat etter skatt på kr 18.000 sammenlignet med kr 189.000 i 2019.

SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS

Selskapet ble stiftet i 2009 og var tidligere et datterselskap under SpareBank 1 Hallingdal Invest AS. I 2013 overtok morbanken alle aksjene i selskapet. Selskapet hadde tidligere eiendommer på Heggenes og Beitostølen, men eiendommen på Heggenes ble solgt i 2019 og eiendommen på Beitostølen overført til morbank i 2018. Selskapet har ingen fast ansatte. Resultat etter skatt i 2020 ble et underskudd på kr 499.000 sammenlignet med et underskudd på 895.000 i 2019. Morbanken yter et konsernbidrag tilsvarende det negative skattemessige resultatet for 2020 på kr 1.324.453.

Tisleidalen Hyttegrend AS

Selskapet ble stiftet i 2007 og driver utvikling av et hytteområde med 20 tomter i Tisleidalen. To hytter er bygget, men etter dette har aktiviteten i feltet vært lav. Selskapet har ingen fast ansatte. Resultat etter skatt i 2020 ble et underskudd på kr 477.000. I 2019 var underskuddet på kr 82.000. Morbanken yter et konsernbidrag tilsvarende det negative skattemessige resultatet for 2020 på kr 111.905.

HallingRegnskap AS og Valdres Regnskap AS

Disse selskapene ble stiftet i juni 2013 samtidig med at de tidligere selskapene med disse navnene endret navn til henholdsvis SpareBank 1 Regnskapshuset Hallingdal AS og SpareBank 1 Regnskapshuset Valdres AS, senere fusjonert til SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS. Dette er "sovende" selskaper som er stiftet for å beskytte selskapsnavnene.

Fortsatt drift

Banken har god soliditet og kjernekapital, og bankens kapitaldekning ligger over interne soliditetsmål og myndighetenes minimumskrav. Årsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Bankens drift og stilling sammenholdt med bankens kortsiktige og langsiktige prognoser for årene fremover, danner grunnlag for dette.

Utsiktene fremover

Konsernet leverer som forventet et bra og normalisert årsresultat. Dette til tross for store svingninger gjennom året på ulike poster i regnskapet. God balansevekst gjennom året gir et godt utgangspunkt for 2021. God vekst i nye kunder både i person- og bedriftsmarkedet gir også et bedre utgangspunkt for andre driftsinntekter.

Covid-19 har så langt ikke gitt negative utslag i regnskapet. Tap og mislighold er på et lavt nivå og tapskostnadene gjenspeiler økt avsetning pga. utlånsveksten. Vi forventer betydelig omsetningsfall i mange virksomheter også i 2021 nå som det ser ut til at tiltakene for å begrense pandemien varer frem til sommeren. Selv om nordmenn ferierer i Norge og bruker fritidsboligene betydelig mer enn tidligere så vil det ikke kompensere for bortfallet av omsetningen fra utenlandske turister hvor dette i normale år utgjør 60-70 % av omsetningen. De økonomiske tiltakene fra regjeringen ser ut til å være tilstrekkelig for å ta disse bedriftene gjennom en vanskelig periode. På den andre siden har den store etterspørselen etter brukte og nye fritidsboliger gitt god vekst i bygge- og anleggsbedriftene. Høy byggeaktivitet, høy etterspørsel

etter fritidsboliger og økt bruk av fritidseiendommene gir store positive ringvirkninger innenfor flere næringer.

En normalisering av samfunnet når regjeringen vurderer at vi har kontroll på pandemien vil bli krevende. Det er betydelig utsettelse på betaling av skatter og avgifter, mange er innvilget avdragsfrihet og likviditetslån. Når dette skal innbetales og normaliseres så vil det sette press på likviditeten for mange bedrifter i en periode der omsetning og drift skal tilbake på tidligere nivå. Utfallet av dette og konsernets fremtidige tapskostnader vil i stor grad avhenge av når og hvordan regjeringen velger å utfase de økonomiske tiltakene.

Styret forventer noe høyere tapskostnader i 2021, men med god inntektsvekst og stabile driftskostnader gjennom året. Styret legger til grunn et noe høyere konsernresultat i 2021 sammenlignet med 2020.

Styret vil takke konsernets ansatte og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid i et utfordrende år.

Styret ønsker også å rette en takk til sparebankstiftelsene (Hallingdal og Øystre Slidre) for samarbeidet gjennom året, og ser frem til å fortsette samspillet til glede for, og utvikling av regionen.

Samspillet mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for å sikre en god utvikling i konsernets markedsområde. Styret takker konsernets kunder og samarbeidspartnere for øvrig, og vil legge vekt på å videreføre det gode samarbeidet i 2021.

Hallingdal, 31. desember 2020 / 9. mars 2021
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Kjell Vidar Bergo
Styreleder

Kristin Ourom
Nestleder

Ragnhild Kvernberg

Odd Holde

Tore Østlund

Gro Lundby

Vidar Isungset

Gro H. Storebråten

Knut Oscar Fleten
Administrerende direktør

Resultat 2020

Morbank			Konsern
2020	(Hele tusen kroner)	Note	2020
	Renteinntekter og lignede inntekter		
4.989	Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på kredittinst. og finansforetak		5.180
280.494	Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på kunder		279.926
6.503	Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på verdipapir		6.503
3.178	Øvrige renteinntekter		3.195
295.164	Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	294.804
	Rentekostnader og lignende kostnader		
1.509	Rentekostnader eff. metode av utlån og fordringer på kredittinst. og finansforetak		1.583
69.628	Rentekostnader eff. metode av utlån og fordringer på kunder		69.533
23.876	Rentekostnader eff. metode av utlån og fordringer på verdipapir		23.876
3.281	Andre rentekostnader etter effektivrentemetode		3.281
9.888	Øvrige rentekostnader		9.890
108.182	Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	108.163
186.982	I Netto renteinntekter		186.641
77.585	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		77.585
6.396	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		6.396
71.189	Netto provisjons- og andre inntekter	19	71.189
	Utbytte og andre innt. av egenkapitalinstrumenter		
8.953	Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	20	8.953
15.129	Inntekter av eierint. i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	20, 38	41.433
5.288	Inntekter av eierint. i konsernselskaper	20	-
29.370	Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter		50.386
	Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle instrument		
8.556	Netto verdiendring og gev/tap på utlån og fordringer	20	8.556
-1.621	Netto verdiendring og gev/tap på rentebærende verdipapirer		-1.621
24.277	Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre egenkapitalinstrument		24.277
-10.953	Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		-10.953
20.259	Sum netto verdiendring og gevinst/tap valuta og finansielle instrument	20	20.259
7.865	Andre driftsinntekter	19	110.110
83.196	Lønn og andre personalkostnader	21	150.081
75.219	Andre driftskostnader	22	100.040
	Av-/nedskrivning, verdiendringer og gev/tap på ikke finansielle eiendeler		
6.015	Avskrivninger	31	8.893
-	Nedskrivninger		390
-	Verdiendringer		-4.100
16	Gevinst/tap		16
6.031	Sum av-/nedskrivninger, verdiendringer og gev/tap på ikke finansielle eiendeler		5.199

	Kredittap på utlån, garantier mv. og rentebærende verdipapir		
13.060	Kredittap på utlån til amort. kost eller virkelig verdi med verdiendring over innt/kostn		13.060
729	Kreditt tap på garantier og ubenyttet rammekr. som ikke måles til virkelig verdi over resultat		729
13.789	Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapirer	11	13.789
137.430	II Resultat før skatt fra videreført virksomhet		169.476
21.425	Skatt på resultat fra videreført virksomhet	24	23.067
116.005	III Resultat etter skatt fra videreført virksomhet		146.409

Utvidet resultatregnskap

Morbank		Konsern
2020	(Hele tusen kroner)	2020
116.005	IV Resultat før andre inntekter og kostnader	146.409
	<i>Poster som ikke blir omklassifisert til resultatet:</i>	
	<i>Poster som kan bli omklassifisert til resultatet:</i>	
1.328	Endring i virkelig verdi utlån PM	1.328
-332	Skatt virkelig verdi utlån PM	-332
-261	Andre endringer	897
735	Sum andre inntekter og kostnader	1.893
116.740	Periodens totalresultat	148.302

Resultat 2019

Morbank			Konsern
2019	(Hele tusen kroner)	Note	2019
	Renteinntekter og lignende inntekter		
10.828	Renter og lignende innt. av utlån til og fordr. på kred.inst.		10.838
325.840	Renter og lignende innt. av utlån til og fordr. på kunder		324.603
9.592	Renter og lign. innt. av certifi., obl. og and. renteb. v.pap.		9.592
1.151	Andre renteinntekter og lignende inntekter		1.313
347.411	Sum renteinntekter og lignende inntekter	18	346.346
	Rentekostnader og lignende kostnader		
3.594	Renter og lignende kostn. på gjeld til kred.institusjoner		3.741
104.784	Renter og lignende kostn. på innsk. fra og gjeld til kunder		104.579
30.817	Renter og lignende kostn. på utstedte verdipapir		30.817
3.913	Renter og lignende kostn. på ansvarlig lånekapital		3.913
7.076	Andre rentekostnader og lignende kostnader		7.079
150.184	Sum rentekostnader og lignende kostnader	18	150.129
197.227	NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNEKTER		196.217
	Utbytte og andre innt. av v.pap. med var. avkastning		
10.529	Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapir med var. avkast.		10.529
51.383	Inntekter av eierinteresser i tilknyttet selskap		55.065
878	Inntekter av eierinteresser i konsernselskap		-
62.790	Sum utbytte og andre inntekter av v.pap.med var. avkastning	20	65.594
	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		
1.431	Garantiprovisjon		1.431
79.010	Andre gebyrer og provisjonsinntekter		79.010
80.441	Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19	80.441
4.967	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	19	4.967
	Netto verdiendr, gev./-tap på val. og v.papir som er oml.m.		
802	Nto verdiendr., gev./-tap på sertifikat, obl.og andre renteb. v.pap.		802
52.177	Nto verdiendr., gev./-tap på aksjer og and. v.pap. med var.avkastn.		5.825
1.030	Nto verdiendr., gev./-tap på valuta og finansielle derivater		1.030
54.009	Sum nto verdiendr, gev./-tap på val. og v.papir som er oml.m.	20	7.657
	Andre driftsinntekter		
106	Driftsinntekter faste eiendommer		866
4.489	Andre driftsinntekter		87.243
4.595	Sum andre driftsinntekter		88.109
196.868	SUM ANDRE INNEKTER		236.834
394.095	SUM NETTO DRIFTSINNEKTER		433.051
	Lønn og generelle administrasjonskostnader		
56.357	Lønn		107.775
6.188	Pensjoner		9.258
15.120	Sosiale kostnader		19.294
45.082	Administrasjonskostnader		44.671

122.747	Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		180.998
	Avskrivninger m.v. av varige dr.middel og immatr. eiend.		
6.047	Ordinære avskrivninger		8.888
6.047	Sum avskrivninger m.v. av varige dr.middel og immatr. eiend.	31	8.888
	Andre driftskostnader		
3.474	Driftskostnader faste eiendommer		8.223
20.079	Andre driftskostnader		35.788
23.553	Sum andre driftskostnader		44.011
152.347	SUM DRIFTSKOSTNADER		233.897
241.748	DRIFTSRESULTAT FØR TAP		199.154
	Tap på utlån og garantier		
-4.395	Tap på utlån		-4.395
80	Tap på garantier		80
-4.315	Sum tap på utlån, garantier m.v.		-4.315
	Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapir som er anleggsmidler		
-	Nedskrivninger		3
511	Gevinst/tap		476
511	Sum nedsk/rev av nedsk og gev/tap på vp som er anl.m.		479
246.574	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		203.948
37.040	Skatt på ordinært resultat	24	37.083
209.534	RESULTAT AV ORDINÆR DRIFT ETTER SKATT		166.865
209.534	RESULTAT FOR REGNSKAPSÅRET		166.865
	Overføringer og disponeringer:		
	Overføringer		
-2.500	Overført fra gavefond		
-2.500	Sum overføringer		
	Disponeringer		
52.000	Utbytte på aksjer / grunnfondsbevis		
20.334	Overført til grunnfondskapital		
2.500	Overført til gavefond og/eller gaver		
137.200	Overført til utjevningfond		
212.034	Sum disponeringer		
209.534	SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		

Balanse 2020

Morbank			Konsern
2020	(Hele tusen kroner)	Note	2020
EIENDELER			
17.060	Kontanter og kontantekvivalenter		17.060
1.045.273	Utlån til og fordringer på kred.inst. og fin.foretak	7	1.045.311
Utlån og fordringer på kunder			
7.251.894	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi		7.251.894
2.727.647	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost		2.703.064
9.979.541	Sum utlån og fordringer på kunder	8	9.954.958
447.840	Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	27	447.840
12.793	Finansielle derivater	28	12.793
504.696	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	27	504.906
87.586	Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	38	176.411
48.382	Eierinteresser i konsernselskap	38	-
-	Immaterielle eiendeler	30	624
62.733	Eierbenyttet eiendom		62.733
7.038	Andre varige driftsmidler		12.480
69.771	Sum varige driftsmidler	31	75.213
Andre eiendeler			
5.150	Eiendeler ved utsatt skatt	24, 32	7.637
25.793	Andre eiendeler		98.953
30.943	Sum andre eiendeler	24, 32	106.590
12.243.885	Sum eiendeler		12.341.706
GJELD			
100.154	Innlån fra kred.inst. og fin. foretak til amortisert kost	26, 34	100.135
8.840.194	Innskudd og andre innlån fra kunder til amortisert kost	26, 33	8.816.540
1.439.170	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	34	1.439.170
11.590	Finansielle derivater	28	11.590
59.794	Annen gjeld		62.695
26.903	Pensjonsforpliktelser	23, 36	27.507
22.500	Forpliktelse ved skatt		24.886
3.633	Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter		3.633
10.866	Andre avsetninger	36	33.117
63.902	Sum avsetninger		89.143
120.196	Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	35	120.196
10.635.000	Sum gjeld		10.639.469

EGENKAPITAL		
Innskutt egenkapital		
805.700	Selskapskapital	805.700
11.581	Overkursfond	11.581
1.176	Kompensasjonsfond	1.176
818.457	Sum innskutt egenkapital	818.457
Opptjent egenkapital		
13.071	Fond for urealiserte gevinster	13.071
151.130	Grunnfond/Sparebankens fond	151.130
14.989	Gavefond	14.989
611.238	Utjevningsfond	611.238
-	Annen egenkapital	93.352
790.428	Sum opptjent egenkapital	883.780
1.608.885	Sum egenkapital	1.702.237
12.243.885	Sum gjeld og egenkapital	12.341.706

Hallingdal, 31. desember 2020 / 9. mars 2021
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Kjell Vidar Bergo
Styreleder

Kristin Ourom
Nestleder

Ragnhild Kvernberg

Odd Holde

Tore Østlund

Gro Lundby

Vidar Isungset

Gro H. Storebråten

Knut Oscar Fleten
Administrerende direktør

Balanse 2019

Morbank			Konsern
2019	(Hele tusen kroner)	Note	2019
	EIENDELER		
73.893	Kontanter og fordringer på sentralbanker		73.893
	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		
998.059	Utlån til og fordr. på kred.inst. uten avtalt løpet.el.opps.frist	7	998.090
998.059	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		998.090
	Utlån til og fordringer på kunder		
1.175.093	Kasse-/drifts- og brukskreditter		1.175.093
261.109	Byggelån		261.109
7.599.108	Nedbetalingslån		7.577.641
9.035.310	Sum utlån før nedskrivning		9.013.843
10.517	- Individuelle nedskrivninger		10.517
31.000	- Gruppevise nedskrivninger		31.000
8.993.793	Sum netto utlån og fordringer på kunder		8.972.326
	Overtatte eiendeler		500
	Sertifikat, obligasjoner og andre rentebær. verdipapir m/fast avkastning		
-	- Utstedt av det offentlige		-
51.501	Sertifikat og obligasjoner		51.501
-	- Utstedt av andre		-
420.394	Sertifikat og obligasjoner		420.394
471.895	Sum sertifikat, obl. og andre rentebærende verdipapirer		471.895
	Aksjer og andre verdipapir m/var. avkastning		
572.051	Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		572.250
1.045	Andeler i ansvarlige selskap, kommandittselskap m.v.		1.045
573.096	Sum aksjer og andre verdipapirer m/var. avkastning		573.295
72.483	Eierinteresser i tilknyttet selskap		133.326
40.765	Eierinteresser i konsernselskap		
	Immaterielle eiendeler		
6.155	Utsatt skattefordel	32	8.349
6.155	Sum immaterielle eiendeler		8.349
	Varige driftsmidler		
5.622	Maskiner, inventar og transportmidler		15.952
67.500	Bygninger og andre faste eiendommer		66.510
73.122	Sum varige driftsmidler		82.462
	Andre eiendeler		
12.115	Andre eiendeler		29.954
12.115	Sum andre eiendeler		29.954
	Forskuddsbetalinger og opptjente ikke mottatte inntekter		
4.304	Opptjente ikke mottatte inntekter		41.643
15.542	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		15.542
19.846	Sum forskuddsbetalinger og opptjente ikke mottatte inntekter		57.185
11.335.722	Sum eiendeler		11.401.275

	GJELD		
	Gjeld til kredittinstitusjoner		
100.000	Lån og inns. fra kred.inst. med avtalt løpetid eller opps.frist	34	100.000
100.000	Sum gjeld til kredittinstitusjoner		100.000
	Innskudd fra og gjeld til kunder		
6.482.440	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		6.468.246
1.728.638	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		1.728.638
8.211.078	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	33	8.196.884
	Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapir		
1.259.775	Obligasjonsgjeld		1.259.775
1.259.775	Sum gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapir		1.259.775
	Annen gjeld		
127.710	Annen gjeld		142.748
127.710	Sum annen gjeld		142.748
15.030	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		18.430
	Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		
25.840	Pensjonsforpliktelser	23, 36	26.194
-	Utsatt skatt		10
80	Andre avsetninger påløpte kostnader / forpliktelser		80
25.920	Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		26.284
	Ansvarlig lånekapital		
120.000	Annen ansvarlig lånekapital	35	120.000
120.000	Sum ansvarlig lånekapital		120.000
9.859.513	Sum gjeld		9.864.121
	EGENKAPITAL		
	Innskutt kapital		
805.700	Egenkapitalbevis		805.700
11.581	Overkursfond		11.581
1.176	Kompensasjonsfond		1.176
818.457	Sum innskutt egenkapital	40	818.457
	Opptjent kapital		
505.670	Utjevningfond		505.670
146.594	Grunnfondskapital		146.594
5.489	Gavefond		5.489
-	Fond for vurderingsulikheter		58.946
-	Annen egenkapital		1.999
657.753	Sum opptjent egenkapital		718.698
1.476.210	Sum egenkapital		1.537.155
11.335.723	Sum gjeld og egenkapital		11.401.276
	POSTER UTENOM BALANSEN		
	Betinget forpliktelse		
468.140	Garantier		468.140

Egenkapitalendring

Morbank

Endringer i egenkapital	Egen- kapital- bevis	Overkurs- fond	Komp. fond	Ut- jevning- fond	Grunn- fonds- kapital	Gavefond	Annen egen- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2017	805.700	11.581	1.176	285.702	114.181	8.039	-	-	1.226.379
Årsresultat 2018	-	-	-	119.188	12.466	-	-	-	131.654
Prinsippendring ført direkte mot EK	-	-	-	457	51	-	-	-	508
Avsatt gaver, overført til annen gjeld	-	-	-	-	-	-50	-	-	-50
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-32.800	-	-	-	-	-32.800
Egenkapital per 31.12.2018	805.700	11.581	1.176	372.547	126.698	7.989	-	-	1.325.691
Årsresultat 2019	-	-	-	189.200	20.334	-	-	-	209.534
Prinsippendring ført direkte mot EK	-	-	-	-4.077	-438	-	-	-	-4.515
Avsatt gaver, overført til annen gjeld	-	-	-	-	-	-2.500	-	-	-2.500
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-52.000	-	-	-	-	-52.000
Egenkapital per 31.12.2019	805.700	11.581	1.176	505.670	146.594	5.489	-	-	1.476.210
Omarbeidelse 01.01 etter ifrs									
Netto virkelig verdi fastrente og derivater	-	-	-	-	-	-	-	1.377	1.377
Reversering boliglån trinn 1	-	-	-	-	-	-	-	1.407	1.407
Virkelig verdi verdipapir	-	-	-	35.744	3.840	-	-	10.067	49.651
Omarbeidet egenkapital per 01.01.2020	805.700	11.581	1.176	541.414	150.434	5.489	-	12.851	1.528.645
Årsresultat før andre inntekter og kostnader	-	-	-	105.059	723	11.000	-	-777	116.005
Disponert gaver gjennom året	-	-	-	-	-	-1.500	-	-	-1.500
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-35.000	-	-	-	-	-35.000
Utvidet resultat	-	-	-	-235	-26	-	-	996	735
Sum egenkapital 31.12.2020	805.700	11.581	1.176	611.238	151.131	14.989	-	13.070	1.608.885

Konsern

Endringer i egenkapital	Egen- kapital- bevis	Overkurs- fond	Komp. fond	Ut- jevnings- fond	Grunn- fonds- kapital	Gavefond	Annen egen- kapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2017	805.700	11.581	1.176	285.702	114.181	8.039	101.714	-	1.328.093
Årsresultat 2018	-	-	-	119.188	12.466	-	4.787	-	136.441
Prinsippendring ført direkte mot EK	-	-	-	457	51	-	-	-	508
Verdiendring innarbeidelse av felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-956	-	-956
Avsatt gaver, overført til annen gjeld	-	-	-	-	-	-50	-	-	-50
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-32.800	-	-	-	-	-32.800
Egenkapital per 31.12.2018	805.700	11.581	1.176	372.547	126.698	7.989	105.545	-	1.431.236
Årsresultat 2019	-	-	-	189.200	20.334	-	-42.670	-	166.864
Prinsippendring ført direkte mot EK	-	-	-	-4.077	-438	-	-	-	-4.515
Verdiendring innarbeidelse av felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	-127	-	-127
Andre korrigeringer ført mot EK	-	-	-	-	-	-	-1.803	-	-1.803
Avsatt gaver, overført til annen gjeld	-	-	-	-	-	-2.500	-	-	-2.500
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-52.000	-	-	-	-	-52.000
Egenkapital per 31.12.2019	805.700	11.581	1.176	505.670	146.594	5.489	60.945	-	1.537.155
Omarbeidelse 01.01 etter ifrs									
Endring morbank	-	-	-	35.744	3.840	-	-	12.851	52.435
Omarbeidet egenkapital per 01.01.2020	805.700	11.581	1.176	541.414	150.434	5.489	60.945	12.851	1.589.590
Årsresultat før andre inntekter og kostnader	-	-	-	105.059	723	11.000	30.404	-777	146.409
Disponert gaver gjennom året	-	-	-	-	-	-1.500	-	-	-1.500
Avsatt utbytte, overført til annen gjeld	-	-	-	-35.000	-	-	-	-	-35.000
Andre korrigeringer ført mot EK	-	-	-	-	-	-	61	-	61
Utvidet resultat	-	-	-	-235	-26	-	1.158	996	1.893
Verdiendring innarbeidelse av felleskontrollert virksomhet	-	-	-	-	-	-	521	-	521
Førstegang innarbeidelse datter EK	-	-	-	-	-	-	263	-	263
Sum egenkapital 31.12.2020	805.700	11.581	1.176	611.238	151.131	14.989	93.352	13.070	1.702.237

Kontantstrømoppstilling 2020

Direkte metode

Morbank		Konsern
2020	(Hele tusen kroner)	2020
	Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
-996.273	Netto utbetaling av lån til kunder	-992.636
283.672	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	283.121
629.116	Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	619.656
-79.517	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-79.424
4.989	Renteutbet. på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbet. på innskudd kredittinst.	5.180
27.858	Kjøp og salg av sertifikat og obligasjoner	27.858
6.503	Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	6.503
71.189	Netto provisjonsinnbetalinger	71.189
-3.570	Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	-2.303
140.652	Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	140.652
-158.561	Utbetalinger til drift	-159.096
-33.716	Betalt skatt	-33.265
-1.500	Utbetalte gaver	-1.500
-109.158	A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-114.065
	Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	
-2.726	Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	-3.416
972	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	4.107
6.453	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	8.953
4.699	B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	9.644
	Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	
174.131	Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	174.131
-23.876	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-23.876
-135	Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	-135
-3.281	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-3.281
-52.000	Utbytte til egenkapitalbeviserne	-52.000
94.839	C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	94.839
-9.620	A + B + C Netto endring likvider i perioden	-9.582
1.071.953	Likviditetsbeholdning 1.1	1.071.953
1.062.333	Likviditetsbeholdning 31.12	1.062.371
	Likviditetsbeholdning spesifisert:	
17.060	Kontanter og fordringer på Sentralbanken	17.060
1.045.273	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	1.045.311
1.062.333	Likviditetsbeholdning	1.062.371

Kontantstrømoppstilling 2019

Morbank		Konsern
2019	(Hele tusen kroner)	2019
	Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
406.281	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyr fra kunder	405.044
-104.784	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyr til kunder	-104.579
-45.399	Utbetalinger av renter på andre lån	-45.550
21.570	Innbetalinger av renter på andre lån	21.742
113.005	Innbetalinger av utbytte	77.190
4.595	Innbetalinger fra andre driftsinntekter	88.109
-97.373	Utbetalinger til andre levrاندørere for varer og tjenester	-114.281
-76.499	Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arb.giveravg., skattetrekk m.v.	-131.818
-30.491	Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-31.012
-57.013	Netto resultat av handel med verdipapirer for kortsiktige formål	-56.972
133.892	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	107.873
	Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	
1.412	Innbetalinger på tidligere avkrevet fordringer	1.412
6.098	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	48.855
-134.792	Netto økt utlån til kunder	-161.075
-5.806	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og konsernbidrag	-5.806
1.900	Innbetalinger ved salg av driftsmidler mv.	7.237
-7.513	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv.	-6.281
-138.701	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-115.658
	Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	
610.832	Netto økning innskudd fra kunder	614.489
-57	Netto endring innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	-731
-64.503	Netto betaling ved endring av obligasjonsgjeld	-64.503
-52.000	Utbetalinger av utbytte	-52.000
494.272	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	497.255
489.463	Netto kontantstrøm for perioden	489.470
489.463	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	489.470
582.489	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter ved starten av perioden	582.513
1.071.952	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter ved slutten av perioden	1.071.983
	Avstemming	
246.574	Resultat før skatt	203.947
-38.495	Betalt skatt i perioden	-39.016
-2.500	Gaver	-2.500
-1.900	Tap/-gevinst ved salg av anleggsmidler	-1.900
6.047	Ordinære avskrivninger	8.888
-12.048	Andre ikke-kontantposter	-4.315
-57.490	Netto betaling ved handel med verdipapirer for kortsiktige formål	-57.418
1.627	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordning	1.877
5.806	Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktivitet	5.806
-13.729	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-7.496
133.892	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	107.873

Kontanter og kontantekvivalenter er definert som:

- Kontanter og fordringer på sentralbanken
- Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Noter til regnskapet

Note 1	Generell informasjon	s. 52	Note 19	Netto provisjons- og andre inntekter	s. 92
Note 2.1	Regnskapsprinsipper 2020 (IFRS)	s. 53	Note 20	Netto resultat fra finansielle eiendeler	s. 93
Note 2.2	Regnskapsprinsipper 2019 (NGAAP)	s. 59	Note 21	Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	s. 94
Note 2.3	Overgangseffekter endringer i årsregnskapsforskriften for banker m.v.	s. 62	Note 22	Andre driftskostnader	s. 97
Note 3	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	s. 64	Note 23	Pensjoner	s. 98
Note 4	Segmentinformasjon	s. 67	Note 24	Skatt	s. 99
Note 5	Kapitaldekning	s. 68		BALANSE	
Note 6	Finansiell risikostyring	s. 71	Note 25	Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	s. 100
	KREDITTRISIKO		Note 26	Virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	s. 102
Note 7	Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	s. 74	Note 27	Rentebærende verdipapirer	s. 104
Note 8	Utlån til og fordringer på kunder	s. 75	Note 28	Finansielle derivater	s. 105
Note 9	SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS	s. 78	Note 29	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	s. 106
Note 10	Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån	s. 80	Note 30	Goodwill og andre immaterielle eiendeler	s. 107
Note 11	Tap på utlån, garantier	s. 81	Note 31	Eiendom, anlegg og utstyr	s. 108
Note 12	Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	s. 86	Note 32	Andre eiendeler	s. 109
Note 13	Finansielle instrumenter og motregning	s. 87	Note 33	Innskudd fordelt på sektor og næring	s. 109
Note 14	Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	s. 88	Note 34	Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	s. 110
	MARKEDSRISIKO		Note 35	Ansvarlig lånekapital	s. 111
Note 15	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	s. 89	Note 36	Annen gjeld og forpliktelser	s. 111
	LIKVIDITETSRISIKO		Note 37	Bundne midler	s. 112
Note 16	Likviditetsrisiko	s. 90	Note 38	Investeringer i eierinteresser	s. 113
Note 17	Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser/likviditetsrisiko	s. 91		ØVRIGE OPPLYSNINGER	
	RESULTATREGNSKAP		Note 39	Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	s. 115
Note 18	Netto renteinntekter	s. 92	Note 40	Eierandelskapital- og eierstruktur	s. 116
			Note 41	Hendelser etter balansedagen	s. 116

Note 1 – Generell informasjon

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres er en regional virksomhet innenfor bank, eiendomsmegling og regnskapstjenester med primært markedsområde i Hallingdal og Valdres. Konsernets hovedvirksomhet består pr 31.12.2020 av morbanken, samt følgende heleide datterselskaper:

- SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS
- EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS
- HallingRegnskap AS
- Valdres Regnskap AS
- SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS
- SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS
- SpareBank 1 Hallingdal Invest AS
- Tisleidalen Hyttegrend AS.

SpareBank 1 Hallingdal Valdres har ikke hovedkontor. Virksomhetene er lokalisert på Geilo, Ål, Gol, Hemsedal, Nesbyen og Flå i Hallingdal. I Valdres har konsernet kontor på Beitostølen, Heggenes og Fagernes.

For fullstendig selskapsstruktur datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter (FKV) og tilknyttede selskaper (TS), se note 38. SpareBank 1 Hallingdal Valdres er medlem i SpareBank 1-alliansen.

Konsernet er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene:

- Finansiering
- Sparing og plassering
- Forsikring
- Betalingsformidling
- Eiendomsmegling
- Regnskapsførsel og økonomisk rådgiving

Presentasjon av styret finnes i kapittel 15, og presentasjon av bankens forstanderskap finnes i kapittel 16.

Bankens organisasjonsnummer er 937 889 631. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Årsregnskapet for morbank og konsern ble endelig godkjent av styret 9.3.2021 og forstanderskapet 25.3.2021.

Note 2.1 – Regnskapsprinsipper 2020 (IFRS)

Årsregnskapet for morbank og konsern omfatter perioden 1.1.-31.12.2020 og er satt opp etter årsregnskapsforskriften. Finansdepartementet har fastsatt endringer i årsregnskapsforskriften, og fra 1.1.2020 skal IFRS gjelde med unntak og forenklinger regulert gjennom årsregnskapsforskriften. For periodene til og med 31.12.2019 benyttet SpareBank 1 Hallingdal Valdres Norske regnskapsprinsipper (NGAAP) som sitt regnskapspråk etter årsregnskapsforskriften. I årsregnskapet for 2019 er det redegjort for regnskapsprinsipper, kritiske estimater og forutsetninger etter forskriften gjeldende pr 31.12.2019.

Banken har valgt å ikke omarbeide sammenligningstall iht. forskriftens § 9-2 i forhold til ny innregning og måling, men følger oppstillingsplanen etter forskrifts-endringene fra 1.1.2020. Nærmere beskrivelse av effekter ved overgangen til IFRS er gitt i note 2.1.

I samsvar med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak har selskapet valgt å unnlate å anvende IFRS 16 Leieavtaler for regnskapsåret 2020 og i stedet anvende tidligere anvendte prinsipper.

Årsregnskapet er revidert.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål

både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valuta-omregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy (se note 9). Banken overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI i både morbankens og konsernets resultat.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at hele PM-porteføljen, med unntak av fastrenteutlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. For BM-utlån som ikke er fastrenteutlån videreføres tidligere praksis med måling til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og obligasjoner måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring til virkelig verdi av derivater brukt til økonomisk sikring, har SpareBank 1 Hallingdal Valdres valgt å måle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter med unntak av datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter blir regnskapsført i tråd med prinsippene for sikringsbøkføring.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Hallingdal Valdres regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat.

Tapsnedskrivning utlån

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kreditttrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kreditttrisikoen ikke har økt vesentlig etter dette tidspunktet skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kreditttrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell etter IFRS 9

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12-måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at

default – EAD). Banken har historikk for observert PD og observert LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Følgende regler for kategorisering av trinn 2 gjelder:

1. En konto skal ha kategori 2 når kontoen er i overtrekk eller har restanse på 30 dagers varighet eller mer.
2. En konto skal ha kategori 2 når den tilhører en kunde som har blitt satt til særlig oppfølging. Kriteriene for dette fastsetter banken og kontoen settes i kategori 2 manuelt. Kriteriene kan bl.a. inneholde at kunden er på «watchlist» eller at kontoen er i såkalt «forbearance». Kontoen skal flyttes tilbake i kategori 1 når:
 - a. Kunden fjernes fra watchlist/forbearance, eller
 - b. Engasjementet blir restrukturert med vilkår som tar hensyn til forholdene som forårsaket at kunden kom på watchlist/forbearance
3. En konto skal ha kategori 2 når kundens PD har økt med over 150 prosent til et nivå over 0,60 prosent. Endringen måles ved å sammenligne kundens PD på rapporteringstidspunktet med PD måneden som kontoen ble opprettet/fornyset på.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato.

For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden.

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at banken vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

Tapsutsatte engasjementer består av sum misligholdte engasjementer over 3 måneder og øvrige tapsutsatte engasjement (ikke-misligholdte engasjement med individuell nedskrivning).

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger (trinn 3) føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Scenarievekting

Det benyttes ikke makroøkonomiske tall direkte inn i modellen, men modellen tillater scenarievekting på porteføljenivå der det er mulig å overstyre vekten for tre makroøkonomiske scenario.

De ulike makroøkonomiske scenariene er «base case» (normal makroøkonomiske situasjon), «worst case» (vesentlig økonomisk nedgangskonjunktur) og «best case» (et scenario i høykonjunktur).

De ulike scenarier benyttes for å justere aktuelle parametere for beregning av forventet tap, og et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av forventet tap i henhold til respektive scenarier innregnes som tap.

Vektingen holdes stabil såfremt det ikke skjer noe vesentlig som underbygger justering. Vektingen til SpareBank 1 Hallingdal Valdres har i hele 2020 vært satt til 70/20/10.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellige fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Modifiserte lån der kunder er i en vanskelig økonomisk situasjon er gjenstand for individuell vurdering om behov for tapsavsetning.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er i tusen kroner med mindre annet er angitt.

Datterselskap og konsolidering

Bankens eierandeler i datterselskapene regnskapføres etter egenkapitalmetoden både i morbankens regnskap og konsernregnskapet.

Konsernregnskapet omfatter banken og dens datterselskap. Datterselskap konsolideres hvis de oppfyller kriteriene til konsolidering etter IFRS 10. IFRS 10 angir tre vilkår som må være oppfylt av banken for at det skal foreligge konsolideringsplikt:

- banken må ha bestemmende innflytelse over virksomheten herunder kunne styre aktiviteter som i vesentlig grad har innvirkning på avkastningen i datterselskapet
- banken har mulighet eller rett til å motta avkastning fra virksomheten
- banken har mulighet eller rett til å bruke sin innflytelse til å påvirke avkastningens størrelse.

Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt slik kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg slik kontroll. Gjensidige balanseposter og alle vesentlige resultat-elementer er eliminert.

Felleskontrollert virksomhet

En felleskontrollert virksomhet er en virksomhet der to eller flere parter har felles kontroll og er kjennetegnet ved at partene er bundet av en kontraktsregulert ordning som gir to eller flere av disse partene felles kontroll over den felleskontrollerte virksomheten.

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent) og LO (9,6 prosent).

Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. Samspar-selskapet regnskapsfører investeringene i felleskontrollert virksomhet etter egenkapitalmetoden. SpareBank 1 Hallingdal Valdres eier 7,75 prosent av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen i Samspar-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstiller kravene til felleskontrollert virksomhet. Bankens eierandel i Samspar-selskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og kostmetoden i morbankregnskapet.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av identifisert merverdi knyttet til oppkjøpte kunderelasjoner samt goodwill i konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegang innregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	50 år
Maskiner og IT-utstyr	4-5 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	5-10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Nedskrivning på driftsmidler og immaterielle eiendeler

Balanseført beløp av bankens eiendeler, blir gjennomgått på balansedagen, for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet under ordinære avskrivninger. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres nedskrivninger dersom det er en endring i estimater som er benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter beregnet etter effektiv rentes metode presenteres separat i resultatoppstillingen. Dette innebærer at renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultatet er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på kunder». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet er presentert i regnskapslinjen «Renteinntekter eff. metode av utlån og fordringer på verdipapir». Urealisert verdiendring

på lån med pant i bolig vurdert til virkelig verdi over OCI vises for trinn 1 under utvidet resultatregnskap.

Rentekostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rentebærende fordringer som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer.

Sikringsfondsavgift

Avgiften til Bankenes Sikringsfond ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. En uttreden fra ordningen medfører etter en forskriftsendring gjeldende fra 2017 tilbakebetaling av for mye innbetalt avgift. Endringen innebærer at sikringsfondsavgiften periodiseres gjennom året.

Sikringsfondsavgiften inngår i regnskapslinjen «Øvrige rentekostnader».

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansieringskostnad Boligkreditt og Næringskreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag.

I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Formueskatt blir presentert som driftskostnad i konsernets regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes første gang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. Lån med fastrente sikringsbokføres (virkelig verdi sikring). Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Hallingdal Valdres konsernet har etablert innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Avtalefestet førtidspensjon

Morbanken og SpareBank 1 Regnskapshuset AS har inngått avtale om avtalefestet pensjon. AFP er en livsvarig ytelse som er frikoblet arbeidsinntekter som samtidig oppbevares. Det skjer derfor ingen avkortning i AFP-pensjonen om man på samme tid mottar lønn. Denne avtalen blir behandlet som en innskuddsbasert ordning og kostnadsført direkte.

Øvrige ordninger

Administrerende direktør og tidligere administrerende banksjef har individuelle tilleggsavtaler som garanterer en viss ytelse. Avtalene er aktuarberegnet. Administrerende direktør kan pensjonere seg fra fylte 62 år med 70 % pensjon. Pensjonsavtalen er livsvarig og blir i sin helhet avsatt fram til det tidspunktet han har mulighet til å pensjonere seg. Tidligere administrerende banksjef har avtale om førtidspensjon tilsvarende 80% av lønn fram til fylte 67 år. Det står igjen 1 år og 8 mnd. av avtalen. I resultatregnskapet er avsetningen redusert med kr 1.100.000 pga. at avsetningen periodiseres ned mot 0 frem til den ansatte fyller 67 år.

Segmentrapportering

Konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres deler sin virksomhet i følgende segmenter: bank, eiendoms-megling, regnskapstjenester samt øvrig virksomhet. Konsernets segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8. Segmentinformasjonen er tallfestet i note 4.

Utbytte og gaver

Foreslått utbytte på egenkapitalbevis og gaver presenteres som egenkapital i perioden frem til det er vedtatt i bankens generalforsamling (forstanderskapet).

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Forstanderskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimer og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Note 2.2 – Regnskapsprinsipper 2019 (NGAAP)

GENERELT

Bankens årsrekneskap for 2019 er utarbeidd i samsvar med rekneskapslova frå 1998, forskrift om årsregnskap for bankar samt god rekneskapsskikk. Under nokre av notane er det teke inn ytterlegare forklaringar og vist til postar i resultatrekneskap og balanse. Alle beløp i resultatrekneskapen, balansen og notar er i heile tusen kroner dersom ikkje anna er oppgitt. Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med reglane i NGAAP (Norwegian Generally Accepted Accounting Principles).

Bruk av estimat

Leiinga har brukt estimat og føresetnader som har påverka resultatrekneskapen og verdsettinga av eigedelar og gjeld, samt usikra eigedelar og forpliktingar på balansedagen i utarbeidinga av rekneskapen i samsvar med god rekneskapsskikk.

Tidsavgrensing av renter, provisjonar og gebyr

Renter, provisjonar og gebyr er ført i resultatrekneskapen etter kvart som desse blir opptent som inntekter eller kjem på som kostnader. Utrekningar viser at etableringsgebyr på utlån ikkje overstig kostnadene ved etablering av det einskilde utlån. Etableringsgebyret blir difor ikkje fordelt over lånet si løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskotsbetalte inntekter ved slutten av året blir tidsavgrensa og ført som gjeld i balansen. Opptente, ikkje betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eigedel i balansen. På engasjement der det blir gjort nedskrivingar for tap, blir renteinntekter resultatført ved bruk av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året det blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap blir resultatført etter gjennomsnittleg kostprinsippet. Kjøp og sal av verdipapir blir bokført på oppgjerstidspunktet.

UTLÅN – FORKLARINGAR OG DEFINISJONAR

Vurdering av utlån

Banken sine utlån blir i utgangspunktet vurdert til pålydande med unntak av tapsutsette og misleghalde lån. Eit engasjement blir definert som garantiar, kausjonsansvar, løyvde rammekredittar og nedbetalingslån inkludert opptente, men ikkje betalte renter, gebyr og provisjonar. Banken sine utlån er vurdert til verkeleg verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgjande periodar blir utlån vurdert til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med frådrag for betalte avdrag på hovudstol samt eventuelle nedskrivingar for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstig ikkje kostnadene og blir inntektsført ved diskontering.

Utlån med flytande rente vil ha ein bokført verdi tilsvarande verkeleg verdi. For banken sine utlån der det er avtala fastrente, vil verkeleg verdi kunne avvike vesentleg frå bokført verdi. Verkeleg verdi på fastrente-utlån er rekna ut som differansen mellom neddiskontert framtidig kontantstraum frå renteinnbetalingar og neddiskontert framtidig kontantstraum basert på marknadsrente for restbindingstid ved utgangen av året.

Bustadlån overført til og formidla til kredittføretak som SpareBank 1 Boligkreditt AS (boligkreditt) og SpareBank 1 Næringskreditt AS (næringskreditt) er ikkje balanseført. Risikoen er vurdert til å vere overført til kredittføretaket, også for overførte lån som tidlegare har vore i banken sin balanse, og er difor frårekna. Alle nedbetalingslån i SpareBank 1 Boligkreditt AS ligg innafor 75 %, medan rammelån ligg innafor 60 % av marknadsverdi på bustad og er godt sikra bustadlån. Overførte lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS ligg innafor 60 % av marknadsverdi på næringseigedom. Restrisiko knytt til overførte lån er etter banken si vurdering avgrensa.

Behandling av engasjement som ikkje er misleghalde

Banken gjennomfører kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkundar. Engasjement der det blir avdekt brot på vilkår eller andre negative forhold, vil bli overført til vidare oppfølging og vurdering som tapsutsett. På slike engasjement er det verdien av banken sin sikkerheit, låntakar si betalingsevne osv. som blir vurdert. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påreknast, blir tapet bokført i banken sin rekneskap som individuell nedskriving.

Behandling av misleghalde engasjement

Eit lån blir sett på som misleghalde når låntakar ikkje har betalt forfalle terminar innan 90 dagar etter terminforfall, eller når rammekredittar ikkje er dekkja inn som avtalt. Ved misleghald blir kunden sitt samla engasjement vurdert. Låntakar si tilbakebetalingsevne og sikkerheiter avgjer om eit tap må påreknast. Sikkerheita blir vurdert til antatt lågast realisasjonsverdi på berekningstidspunktet, med frådrag for salskostnader. Dersom det ligg føre objektive bevis på verdifall på sikkerheit knytt til banken sine fordringar, og dermed sannsynleg at engasjementet blir fullt dekt inn blir dette ført som individuelle nedskrivingar.

Behandling av konstaterte tap

Ved misleghald over 90 dagar, konkurs, avviking eller akkord, blir engasjement vurdert med omsyn til sikkerheit og betalingsevne for å få oversikt over banken sin risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, blir engasjementet normalt først

handsama som individuell nedskrivning. Engasjementet blir rekna som endeleg tapt når konkurs eller akkord er stadfesta, tvangspant ikkje har ført fram eller som følgje av rettskraftig dom eller inngått avtale. Berekna verdifall på engasjementet blir då ført som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivningar blir ført til inntekt. Endelig konstaterte tap blir fjerna frå banken si låneportefølje og frå individuelle nedskrivningar månaden etter at alle sikkerheiter er realisert og det er konstatert at kunden ikkje er søkjegod.

Tilbakeføring av tidlegare tapsnedskrive engasjement

Tilbakeføring av tidlegare tapsnedskrive engasjement skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knytast til ei hending etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av individuelle nedskrivningar på utlån

Individuelle nedskrivningar er avsetning til dekning av forventa tap på engasjement som er identifisert som tapsutsette på balansedagen. For at engasjementet skal klassifiserast som tapsutsett, må det liggje føre objektive bevis for at det har eit verdifall. Vurdering av om det ligg føre objektive bevis for verdifall skal gjerast på alle utlån som blir sett på som vesentlege. Nedskrivninga vil vere forskjellen mellom balanseført verdi og noverdi av framtidig kontantstraum i engasjementet. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og der nedskrivning er gjennomført skal ikkje vere med i gruppevurderinga av utlån. Banken fordeler sine utlån mellom PM – lån til personmarknaden og BM – lån til bedriftsmarknaden.

Behandling av nedskrivningar på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil seie nedskrivning utan at dei enkelte tapsengasjement er identifisert. Låna blir handsama i grupper etter risikoklassifisering der erfaringstal på forventa tap i gruppa er sentral i vurderingane. Nedskrivninga er basert på objektive bevis for verdifall i banken si låneportefølje ut frå banken si vurdering av risiko for manglande betalings- evne med grunnlag i berekningar med basis i erfaringstal, konjunkturendingar, bransjeanalyser og andre tilhøve. Andre forhold kan vere verdifall på fast eigedom ved auka marknadsrenter, svikt i betalingsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplassar.

Tapsutsette engasjement

Grunnlag for vurdering av tap på ikkje-misleghalde engasjement er svak eller negativ eigenkapital og betalingsvanskar der kunden sin økonomiske situasjon medfører ein auka risiko for at tap vil kunne koma på eit

seinare tidspunkt. Desse engasjementa blir klassifisert som tapsutsette.

Rapportering av misleghalde låneengasjement

Rapportering av misleghalde lån blir i tråd med myndighetskrav rapportert slik at om kunden har eit eller fleire misleghalde lån eller overtrekk på innskotskonto, blir heile låneengasjementet til kunden rapportert.

FINANSIELLE INSTRUMENT

Verdipapir

Banken si beholdning av verdipapir blir spesifisert og verddivurdert ved slutten av kvar måned. Omløpsporteføljen og anleggspportefølje blir verddivurdert etter ulike reglar og kvar for seg. Sjå note 1 og 2.

Obligasjonar og sertifikat

Banken har obligasjonar definert som andre omløpsmiddel. Andre omløpsmidlar er vurdert til den lågaste verdi av kjøpskostnad og verkeleg verdi. Obligasjonsbeholdninga er samansett i samsvar med krav til avkastning og risiko og er ein del av banken sin likviditetsbuffer. Forvaltninga av obligasjonsporteføljen er sett ut til ein profesjonell aktør. Bokføringa av verdipapirtransaksjonar blir utført av SpareBank 1 SMN som også fastset verkeleg verdi på dei einskilde obligasjonane og sertifikatane. Dei nyttar prisar notert i marknaden.

Aksjar og grunnfondsbevis

Aksjar og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidlar. Omløpsmidlar blir vurdert til den lågaste verdi av kjøpskost og verkeleg verdi. Grunnlag for verkeleg verdi for børsnoterte aksjar som er omløpsmidlar, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for verkeleg verdi for ikkje-børsnoterte aksjar som er omløpsmidlar eller anleggsmidlar, er kjøpskost. Dersom verkeleg verdi av aksjane klassifisert som anleggsmidlar fell under kjøpskostnad, og verdifallet er vurdert til ikkje å vere av forbigåande karakter, blir aksjeverdien skrive ned. Nedskrivninga blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivninga ikkje lenger er til stades.

Investeringar i dotterselskap/tilknytte selskap/ felleskontrollert verksemd

Investeringar i dotterselskap blir vurdert etter eigenkapitalmetoden. Resultat frå dotterselskap blir innarbeidd i morbanken kvartalsvis. Investeringar i tilknytte/felleskontrollert verksemd blir vurdert etter kostmetoden i morbanken. Kostmetoden medfører at aksjen blir balanseført til kostpris. Utbytte blir inntektsført på det tidspunktet utbyttet er opptent. I konsernet blir tilknytte selskap/felleskontrollert verksemd vurdert etter eigenkapitalmetoden.

VARIGE DRIFTSMIDDEL OG IMMATERIELLE EIGEDLAR

Varige driftsmiddel

Varige driftsmiddel blir vurdert i balansen til kjøpskostnad, med fråtrekk av ordinære bedriftsøkonomiske avskrivningar og eventuelle nedskrivningar. Nedskrivningar blir gjennomført i den utstrekning verkeleg verdi er lågare enn balanseført verdi. Då blir verdien skriva ned til verkeleg verdi. Sistnemnde er høgaste verdi av salsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivningar blir rekna på grunnlag av eigedelen sin økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Følgjande lineære avskrivingssatsar blir lagt til grunn:

Tomter	0 %
Forretningsbygg	0-10 %
Inventar, maskinar og utstyr	10-30 %

Pensjonsplikter og pensjonskostnader

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktingar blir rekna inn i samsvar med IAS 19. Denne internasjonale rekneskapsstandarden krev at aktuarielle gevinstar og tap blir ført direkte mot eigenkapitalen i den perioden dei oppstår.

Sjå elles note 9 for meir detaljar omkring pensjonskostnader.

SKATT

Skattar blir kostnadsført etter kvart og er knytt til det rekneskapsmessige resultatet før skatt. Netto utsett skattefordel er berekna med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjellar som eksisterer mellom rekneskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteaukande og skattereduserande midlertidige forskjellar, som reverserer eller kan reverserast i same periode, er utlikna og nettoført. Årets skattekostnad omfattar betalbar skatt for inntektsåret og endringar i

utsett skatt og utsett skattefordel. Eventuelle endringar i utsett skatt og utsett skattefordel kjem fram som årets skattekostnad i resultatrekneskapan saman med betalbar skatt for inntektsåret. Utsett skatt blir berekna på bakgrunn av forskjellar mellom rapporterte skattemessige og rekneskapsmessige resultat som vil bli utlikna i framtida.

OMREKNINGSREGLAR FOR VALUTA

Pengepostar i utanlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.19.

KONTANTSTRAUMOPPSTILLING

Kontantstraumar frå operasjonell drift av banken er definert som renter frå utlåns- og innskotsverksemda mot kundar, netto inn- og utbetalingar frå utlåns- og innskotsverksemda, samt utbetalingar generert frå omkostningar knytt til banken si ordinære verksemd. Investeringsaktivitetar er definert som kontantstraumar frå verdipapirtransaksjonar. I tillegg blir kontantstraumar knytt til investeringar i driftsmiddel og eigedomar teke med. Finansieringsaktivitetar (funding) inneheld kontantstraumar frå opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og innlån frå marknaden.

KONSOLIDERING

Konsernrekneskapan som er lagt fram omfattar SpareBank 1 Hallingdal Valdres, samt banken sine heileigde dotterselskap EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS, HallingRegnskap AS, SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS, SpareBank 1 Hallingdal Invest AS, SpareBank 1 Regnskapshuset ValHall AS, SpareBank 1 ValHall Eigedomsutvikling AS og Valdres Regnskap AS. Interne føringar og mellomværande mellom banken og dei nemnde dotterselskapa blir eliminert.

LEASING-/FACTORINGAVTALER

Banken har ingen slike avtaler.

Note 2.3 – Overgangseffekter endringer i årsregnskapsforskriften for banker m.v.

Implementeringseffekter ved overgang til ny årsregnskapsforskrift er vist i tabellene nedenfor.

Konsern	Klassifisering etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. 31.12.2019	Klassifisering etter forskrift om årsregnskap for banker m.v. 1.1.2020
Finansielle eiendeler:		
Konter og kontantekvivalenter	AC	AC
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	AC	AC
Netto utlån til og fordringer på kunder med flytende rente BM	AC	AC
Netto utlån til og fordringer på kunder med flytende rente PM	AC	FVOCI
Utlån til og fordringer på kunder med fast rente	AC	FVP&L (FVO)
Rentebærende verdipapirer	AC	FVP&L
Finansielle derivater	ikke balanseført	FVP&L
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter, omløpsporteføljen	AC	FVP&L
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter, anleggspporteføljen	AC	FVP&L
Finansielle forpliktelser:		
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		
Innskudd fra og gjeld til kunder	AC	AC
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	AC	AC
Finansielle derivater, sikringsbokføring	ikke balanseført	FVP&L
Finansielle derivater	ikke balanseført	FVP&L
Ansvarlig lånekapital	AC	AC

Forklaringer til tabellen over:

AC	Amortisert kost
FVOCI	Virkelig verdi med verdiendring over OCI (med reklassifisering)
FVP&L	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet
FVP&L (FVO)	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet pga. fair value option

Avstemming av finansielle eiendeler og forpliktelser mellom forskrift om årsregnskap for banker m.v per 31.12.2019 og forskrift om årsregnskap for banker m.v. gjeldende fra 1.1.2020

Finansielle eiendeler	NGAAP	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1.1.2020
Amortisert kost				
Konter og kontantekvivalenter	17.656	-	-	17.656
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	1.054.296	-	-	1.054.296
Utlån til og fordringer på kunder	9.035.310	-6.514.278	-	2.521.033
Tapsavsetning utlån og fordringer på kunder	-41.517	15.771	-	-25.747
Rentebærende verdipapirer	473.177	-473.177	-	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	573.096	-573.096	-	-
Andre finansielle eiendeler	-	-	-	-
Sum effekt amortisert kost	11.112.018	-7.544.780	-	3.567.238

	NGAAP	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balansført beløp etter IFRS 9 1.1.2020
Virkelig verdi over resultatet				
Utlån til og fordringer på kunder	-	575.258	-81	575.177
Rentebærende verdipapirer	-	473.177	2.623	475.800
Finansielle derivater	-	-	1.917	1.917
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	-	573.096	47.871	620.967
Sum effekt virkelig verdi over resultatet	-	1.621.530	52.330	1.673.861
Virkelig verdi over OCI- med resirkulering				
Utlån til og fordringer på kunder	-	5.939.020	-	5.939.020
Tapsavsetning utlån til og fordringer på kunder	-	-13.202	1.876	-11.326
Sum effekt virkelig verdi over OCI med resirkulering	-	5.925.818	1.876	5.927.694
Sum finansielle eiendeler	11.112.018	2.569	54.206	11.168.793

	NGAAP	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balansført beløp etter IFRS 9 1.1.2020
Finansielle forpliktelser				
Amortisert kost				
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	100.349	-	-	100.349
Innskudd fra og gjeld til kunder	8.211.078	-	-	8.211.078
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.264.355	-	-684	1.263.671
Ansvarlig lånekapital	120.331	-	-	120.331
Finansielle garantikontrakter og ubenyttet kreditt	-	2.629	-	2.629
Sum effekt amortisert kost	9.696.113	2.629	-684	9.698.057
Sikringsbokføring (virkelig verdi over resultatet)				
Finansielle derivater, innlån 1:1	-	-	690	690
Sum effekt sikringsbokføring	-	-	690	690
Virkelig verdi over resultatet				
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum effekt virkelig verdi over resultatet	-	-	-	-
Sum finansielle forpliktelser	9.696.113	2.629	6	9.698.747

Utsatt skatt 31.12.2019	6.155
Implementeringseffekt endringer i årsregnskapsforskriften:	
Reversering av bømte 1 PM virkelig verdi	-469
Fastrentelån/innlån	-151
Netto virkelig verdi fastrente og derivater	-1.146
Utsatt skatt 01.01.2020	4.389

For egenkapitaleffekter, se endring i Egenkapital

Note 3 – Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av selskaps- og konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar de forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og informasjon i noter. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader og noteopplysninger. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Faktiske resultater vil avvike fra de estimerte størrelser. I note 2 er det redegjort nærmere for kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper. I tillegg er poster omtalt nedenfor preget av usikkerhet og skjønn.

Tap på utlån og garantier

Morbanken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporføljen kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås også kvartalsvis med utgangspunkt i at de er misligholdt mer enn et visst antall dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring. Banken foretar individuelle nedskrivninger dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger. For lån med flytende renter tas det hensyn til senere rentendringer.

Øvrige nedskrivninger i trinn 1 – 3 baserer seg på taps-estimat beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD og danner grunnlag for gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Se forøvrig beskrivelse av bankens tapsmodell i note 2.

Bankens regnskapsføring av forventet kredittap i lys av Covid-19

Situasjonen med koronapandemien har utfordret konsernets estimering av forventet kredittap. Ved vurdering av forventet kredittap skal bankene ta høyde for de aktuelle forholdene på rapporteringstidspunktet og forventningene til den økonomiske utviklingen. Nedskrivning beregnes på grunnlag av utviklingen i kundenes risiko-klassifisering samt tapserfaring for de respektive kundegrupper (PD og LGD). Utover dette tillegges konjunktur- og markedsutvikling (makroforhold) som enda ikke har fått effekt på den nevnte risikoklassifisering vekt ved vurdering av nedskrivningsbehov på kundegrupper totalt. Den statistiske modellen for beregning av "Expected credit losses" (ECL) på engasjementene bygger på flere kritiske forutsetninger, herunder misligholds sannsynlighet, tap ved mislighold, forventet levetid på engasjementene og makroutvikling.

Pandemien har ført til stor usikkerhet rundt den økonomiske utviklingen generelt og hvilke konsekvenser dette vil få for bankenes utlåntap fremover. Vi har de siste 10 månedene vært gjennom nedstenging av samfunnet, hytteforbud, sommer med Norgesferie, smittebølge 2 med nye nedstenginger. Når vi går inn i 2021 er verden klar for massevaksinering av befolkningen. Hvor raskt dette arbeidet blir utført vil bestemme normaliseringstakten i samfunnet.

Regjeringen var tidlig inne med massive tiltak rettet mot private og næringslivet etter nedstengningen 12. mars i 2020. Det har i sum blitt lansert mange tiltakspakker for å demme opp for uønskede effekter, men bankens erfaring er at en del av tiltakspakkene i liten grad er utnyttet da behovet er mindre enn antatt, eller ikke nok treffsikre.

Banken gjorde tidlig i vår en omfattende bransjeanalyse i vårt markedsområde. Denne analysen er revurdert mot slutten av året. Reiselivsbransjen er av de bransjene som både er hardest rammet og som det er knyttet stor usikkerhet til. Mange bedrifter opplevde god omsetning i sommermånedene, men har hatt en vanskeligere høst og vinter så langt. I tapsvurderingen er derfor følgende bransjer flyttet fra trinn 1 til trinn 2 for å ta høyde for en økt sannsynlighet for fremtidige tap i bransjen:

- Drift av hoteller, pensjonater og moteller
- Drift av ferieleiligheter

Økningen i forventet tap pga. overstyring av bransjer øker forventet kredittap med 3,6 mill. kroner. Engasjementsvolumet som er flyttet utgjør 292,5 mill. kroner.

I beregningene rundt forventet tap har banken pga. forsinkelsen som ligger i datamodellen, også gjennomført simuleringer der stressberegningen gis økt vekt utover normalsituasjonen. Tapsmodellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene. I en normalsituasjon er scenariene vektet 80-10-10. For å simulere mer pessimistiske utfall har banken gjennomført simuleringer med større vekt på «worst case»-utfallet. Dette viser hvilke effekter dagens situasjon kan gi på fremtidig kredittap. I en normalsituasjon vil vektingen være 80-10-10 (dvs. 10 % sannsynlighet for «worst case»). Det er også gjennomført simuleringer med hhv. 20 og 30 % vekting av det pessimistiske scenariet.

For å avspeile usikkerheten å forsinkelsen i data-materialet har banken valgt å legge mer vekt på sannsynligheten for at «worst case»-scenarioet skal inntreffe og valgt å legge en vekting på 70-20-10 (dvs. 20 % sannsynlighet for «worst case») til grunn i beregningen av gruppenedskrivninger pr. 31.12.20. Forskjellen mellom scenarioene utgjør ca. 7 mill. i endret avsetningsbehov og viser følsomheten i porteføljen. På denne måten er bankens avsetninger økt med ca. 7 mill. i forhold til det som ville vært tilfelle uten pandemien.

Bankens tapsmodell er kalibrert ut fra historisk tapsnivå i normalscenarioet. Tapssannsynligheten (PD) vil naturlig være høyere i «worst-case»-scenarioet og dette tar modellen høyde for. For å innarbeide effekter av Covid-19 har banken i løpet av året økt PD-nivået i normal-scenarioet for år 1-4 i tapsmodellen med 30-50 %. Se for øvrig note 11 for ytterligere detaljer.

Sensitivitetsanalyse tapsmodell	Vekt	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Forventet)	80 %	17.774	9.909	27.684
Scenario 2 (Stress)	10 %	6.811	3.624	10.436
Scenario 3 (Best)	10 %	1.235	630	1.865
Totalt	100 %	28.117	13.512	39.985

Sensitivitetsanalyse tapsmodell	Vekt	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Forventet)	70 %	15.553	8.671	24.223
Scenario 2 (Stress)	20 %	13.623	7.249	20.871
Scenario 3 (Best)	10 %	1.235	630	1.865
Totalt	100 %	28.117	13.512	46.960

Sensitivitetsanalyse tapsmodell	Vekt	BM	PM	Totalt
Scenario 1 (Forventet)	60 %	13.331	7.432	20.763
Scenario 2 (Stress)	30 %	20.434	10.873	31.307
Scenario 3 (Best)	10 %	1.235	630	1.865
Totalt	100 %	28.117	13.512	53.935

Risikoklassifisering av utlån

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittpolicy og gjennom risikoklassifisering, risikoprising og portefølje-styring bidra til å sikre den risikjusterte avkastningen. Input i klassifiserings-systemet er hvert enkelt engasjements tapssannsynlighet (PD) og sikkerhetsverdier. På bakgrunn av disse faktorene tildeles risikoklasser fra laveste til høyeste risiko. Mer om risikoklassifiseringssystemet i note 6.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Egenkapitalinteresser vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Egenkapitalinteresser vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdier vurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på

grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Virkelig verdi på strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til nylig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av virkelig verdi. For egenkapitalinteresser som ikke lar seg verdivurdere anses kostpris som beste estimat på virkelig verdi såfremt ikke annet tilsier lavere verdi.

Virkelig verdi utlån

Verdien på fastrentelån vurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for utlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrenteutlån.

Virkelig verdi av boliglån med flytende rente blir estimert basert på pålydende saldo og forventet tap.

Note 4 – Segmentinformasjon

Inndelingen i segmentene som beskrevet under er knyttet til den måten konsernet styres og følges opp på internt i virksomheten.

KONSERN 31.12.2020 (Hele tusen kroner)

Resultat	Morbank	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrig virksom- het/elimineringer	Konsern
Resultat					
Netto renteinntekter og provisjon BK/NK	204.399	165	46	-552	204.058
Netto andre provisjonsinntekter	53.772	-	-	-	53.772
Netto andre inntekter	57.494	66.952	41.290	15.019	180.755
Driftskostnader	164.446	57.049	41.312	-7.487	255.320
Resultat før tap	151.219	10.068	24	21.954	183.265
Tap på utlån og garantier	13.789	-	-	-	13.789
Resultat før skatt	137.430	10.068	24	21.954	169.476

Balanse	Morbank	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Øvrig virksom- het/elimineringer	Konsern
Balanse					
Netto utlån til kunder	9.979.541	-	-	-24.583	9.954.958
Andre eiendeler	2.264.344	54.176	15.954	52.274	2.386.748
Sum eiendeler pr segment	12.243.885	54.176	15.954	27.691	12.341.706
Innskudd fra og gjeld til kunder	8.840.194	-	-	-23.654	8.816.540
Annen gjeld og egenkapital	3.403.691	54.176	15.954	51.345	3.525.166
Sum egenkapital og gjeld pr segment	12.243.885	54.176	15.954	27.691	12.341.706

Note 5 – Kapitaldekning

Kapitalstyring

SpareBank 1 Hallingdal Valdres benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Per 31. desember 2020 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 1 prosent. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 prosent, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11 prosent. I tillegg har Finanstilsynets fastsatt et pilar 2-krav for SpareBank 1 Hallingdal Valdres på 2,3 prosent. Totalt minstekrav til ren kjernekapital, inklusive pilar 2-kravet, er dermed 13,3 prosent.

Bankens investering i datterselskapene faller inn under størrelsesunntaket i artikkel 19 i kapitalkravsforordningen (CRR) (EU) 2013/575, og det utarbeides således ikke kapitaldekning på konsolidert nivå.

Finanstilsynet har imidlertid pålagt bankene utvidet konsolideringsplikt for eierforetak i samarbeidende gruppe for eierandeler under 10%. Bestemmelsen gjelder eierandeler i andre finansforetak som forestår den virksomheten som samarbeidet omfatter, jf. Finansforetaksloven § 17-13. Banken anvender regelen om forholdsmessig konsolidering av eierandeler i samarbeidende gruppe for SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kreditt AS og SB1 Finans Midt-Norge AS.

Konsernets mål for ren kjernekapitaldekning er minimum 16 prosent, total kjernekapital 17,5 prosent og total kapitaldekning 19,5 prosent.

Forholdsmessig konsolidering

(Hele tusen kroner)	31.12.19	31.12.20
Ren kjernekapital	1.462.174	1.577.510
Kjernekapital	1.479.022	1.589.750
Ansvarlig kapital	1.619.982	1.727.361
Totalt beregningsgrunnlag	7.281.462	7.447.076
Ren kjernekapitaldekning	20,1 %	21,2 %
Kjernekapitaldekning	20,3 %	21,3 %
Kapitaldekning	22,2 %	23,2 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,7 %	9,7 %

Morbank

(Hele tusen kroner)	31.12.19	31.12.20
Innskutt egenkapital	817.281	817.281
Opptjent egenkapital	658.929	791.604
Balansført egenkapital	1.476.210	1.608.885
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-157.295	-142.765
Ren kjernekapital	1.318.915	1.466.120
Fondsobligasjoner	-	-
Kjernekapital	1.318.915	1.466.120
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	120.331	120.000
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-1.639	-1.454
Ansvarlig kapital	1.437.607	1.584.666
Risikovektet beregningsgrunnlag:		
Stater	9.040	-
Lokale og regionale myndigheter	10.587	16.332
Institusjoner	305.254	231.071
Foretak	1.498.623	476.489
Massemarked	4.065	1.056.657
Pantsikkerhet i eiendom	3.523.882	3.340.749
Forfalte engasjementer	43.049	35.048
Høyrisikoengasjementer	-	337.912
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.509	27.213
Andeler i verdipapirfond	105.138	200.514
Egenkapitalposisjoner	192.717	219.783
Øvrige engasjementer	114.446	91.744
Sum kredittrisiko	5.821.310	6.033.512
Operasjonell risiko	570.216	582.788
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	6.289	8.309
Totalt beregningsgrunnlag	6.397.815	6.624.609
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	20,6 %	22,1 %
Kjernekapitaldekning	20,6 %	22,1 %
Kapitaldekning	22,5 %	23,9 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50%)	159.945	165.615
Motsyklisk buffer (2,50%) 1% fra 31.03.20	159.945	66.246
Systemrisikobuffer (3,00 %)	191.934	198.738
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	511.825	430.600
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50%)	287.902	298.107
Tilgjengelig ren kjernekapital	637.880	855.959
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	9,9%	11,3 %

Finanstilsynet publiserte den 10. desember 2020 et rundskriv vedrørende vurdering av engasjementer som skal vurderes som høyrisiko. Finanstilsynet redegjorde for at deres tolkning av gjeldende CRR-regelverk tilsier at alle eiendomsutviklingsprosjekter som er gjort med sikte på videresalg anses som spekulativ investering og skal risikovektes 150 %. Krav til forhåndssalg, egenkapitalandel, forhåndsbetaling av deler av kjøpesum eller andre risikoreduserende tiltak vil ikke være i stand til å påvirke risikovektingen.

Banken er ikke enig i Finanstilsynets fortolkning av CRR-regelverket, og har også innhentet en juridisk vurdering fra ekstern part som støtter bankens syn. Bankens kredittpraksis for innvilgelse av kreditter til eiendomsutviklingsprosjekter stiller strenge krav til risikoreduserende tiltak i prosjektet, herunder krav til forhåndssalg, egenkapitalandel og lignende. Ved forhåndssalg av kun deler av

prosjektet gjøres det stresstesting av bæreevnen til selskapet for resterende beløp, herunder simuleringer av eiendomsprisfall på 30 %. Bankens markedsområde har også et velfungerende leiemarkedet som tilsier at utbygger kan forvente å eventuelt få leid ut den usolgte delen av prosjektet. Basert på en helhetlig vurdering av risikoen i eiendomsutviklingsprosjektene til banken, har banken opprettholdt sin vurdering av at disse engasjementene ikke er å anse som høyrisikoengasjementer.

Banken har foretatt en fornyet vurdering av risikoen i bankens eiendomsutviklingsprosjekter som har medført flytting av enkelte engasjementer til 150 % risikovekt. Dersom Finanstilsynets rundskriv legges til grunn, og dermed en endret risikovekt for alle bankens eiendomsutviklingsprosjekter til 150 %, er det estimert at dette vil redusere bankens rene kjernekapitaldekning og kapitaldekning med 0,68 %-poeng.

Note 6 – Finansiell risikostyring

Kjernevirksomheten i banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet arbeider med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Hallingdal Valdres skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Konsernet har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele konsernet, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser. SpareBank 1 Hallingdal Valdres eksponeres for ulike risikoer. Konsernets vesentligste risikoer omtales under.

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske mål bilde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres det forbedringstiltak.

Rapportering og oppfølging

Konsernets overordnede risikoeksponering og risiko-utvikling følges opp gjennom kvartalsvise risikorapporter og compliancerapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling Risikostyring og Compliance som er organisert uavhengige av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur

Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere

og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur.

Styring og kontroll omfatter alle prosesser og kontrolltiltak som er iverksatt av konsernets ledelse for å sikre en effektiv forretningsdrift og gjennomføring av konsernets strategier. Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll.

Styret har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra strategisk mål bilde, vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav. Styret fastsetter de overordnede mål-settingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastlegger videre overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risiko- og kapitalstyringen i konsernet, samt etiske retningslinjer som skal bidra til høy etisk standard. Videre skal styret påse at ledelsen sørger for en hensiktsmessig og effektiv risikostyringsprosess i samsvar med lover, forskrifter og myndighetenes forventinger, samt fastsette beredskaps- og kontinuitets- planer for å sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige uforutsette hendelser.

Styrets arbeid er nedfelt i en årsplan som oppdateres årlig. Dette sikrer at styret har tilstrekkelig tid til og fokus på sentrale oppgaver.

Styret har egne utvalg for risikostyring, revisjon og godtgjøring.

Utvalgene skal bistå styret i forberedelsen av saker, men beslutningen skal fastsettes av styret samlet. Instruks for utvalgene fastsettes av styret.

Risiko- og revisjonsutvalget er et forberedende organ for styret i saker som vedrører konsernets risikostyring og internkontroll, finansiell informasjon og internkontroll knyttet til denne. Utvalget består av fire medlemmene utgått av styret. Styreleder er leder av utvalget.

Godtgjørelsesutvalget skal tilsvarende bistå styret i dets arbeid med ansettelsesvilkår for administrerende direktør, samt når det gjelder hovedprinsipper og strategi for kompensasjon av det øverste ledersjikt i konsernet. Godtgjøringsutvalget består av fire styremedlemmer.

Administrerende direktør har ansvaret for den overordnede risikostyringen. Det betyr at administrerende direktør er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet og at

risikoeksponeringen overvåkes. Administrerende direktør er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Ledere av fag- og støtteområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sine ansvarsområder, og skal påse at risikostyring og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt av styret eller administrerende direktør.

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av linje- og stabsenhetene og rapporterer direkte til administrerende banksjef. I tillegg har avdelingen adgang til å rapportere direkte til styret. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen og følger opp at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

I datterselskapene skal det være utpekt en person som skal samarbeide med avdeling for risikostyring og compliance og ivareta risikoansvaret i det respektive datterselskap.

Internrevisjonen rapporterer til styret og er primært styrets, men også administrasjonens redskap for overvåking av risikostyringsprosessens effektivitet og hensiktsmessighet. Internrevisjonens anbefalinger til forbedringer blir løpende gjennomgått og vurdert implementert.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling.

Kredittstrategien fastsettes årlig av styret. Konsernets kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL). Konsernet bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, risikoprisingsmodell og et porteføljestylingssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med rammer, retningslinjer og rutiner og fullmakter.

Dette setter klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyrings-

systemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedet. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing.

Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD):

Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Forventet eksponering ved mislighold (EAD):

Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.

3. Tap ved mislighold (LGD):

Dette er en vurdering av hvor mye konsernet vil tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper – henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold (PD).

Modellene valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede

estimerer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet.

Den kvantitative valideringen suppleres også med mer kvalitative vurderinger. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Majoriteten av bankens utlån er sikret gjennom fysisk sikkerhet (pant), garantier eller avtaler om motregning. Hovedtypene av pant som benyttes er pant i bolig-eiendom, næringseiendom og annen fast eiendom, fordringer, varelager og driftsmidler. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret.

Se note 7-14 for mer detaljer om konsernets kredittrisiko.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rentehandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom rammer for de ulike delene av markedsrisikoen. Rammene settes for aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko, og eiendomsrisiko. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Konsernets markedsrisikoeksponering er moderat. Ytterligere informasjon om markedsrisiko finnes i note 15.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets lave risiko-profil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder.

Avdeling økonomi og finans i konsern-administrasjonen har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien, mens avdeling risikostyring og compliance overvåker utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommitterte trekkrettigheter.

Mer detaljer om konsernets likviditetsrisiko finnes i note 16 og 17.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i SpareBank 1 Hallingdal Valdres defineres som risikoen for tap, som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har et mål om lav operasjonell risiko og lave tap operasjonelle tap.

Styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre effektiv og vellykket drift og at ingen enkelt-hendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Konsernet jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur. Alle hendelser registreres i en hendelsesdatabase slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der hvor det vurderes hensiktsmessig.

Avdeling risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Compliance

Compliancerisiko (etterlevelsrisiko) er risikoen at SpareBank 1 Hallingdal Valdres pådrar seg økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av uredelig opptreden, brudd på god forretningsskikk eller manglende etterlevelse av gjeldende regelverk. Konsernet skal preges av gode prosesser og god etterlevels-kultur for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i det interne rammeverket.

Note 7 – Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner

Morbank			Konsern	
2019	2020	(tusen kroner)	2020	2019
1.054.296	1.045.273	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak til amortisert kost	1.045.311	1.054.327
1.054.296	1.045.273	Sum	1.045.311	1.054.327
1,30 %	0,35 %	Gjennomsnittlig rente	0,35 %	1,30 %

Innskudd og utlån til kredittinstitusjoner har i hovedsak flytende rente. Tall for 2019 er omarbeidet til ny oppstillingsplan gjeldende fra 2020.

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk renteinntekt/-kostnad i året i prosent av gjennomsnittlig fordring og gjeld til kredittinstitusjoner.

Note 8 – Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Utlån fordelt på fordringstype		
1.175.093	1.160.770	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1.150.262	1.158.473
261.109	286.893	Byggelån	286.893	261.877
7.599.108	8.575.206	Nedbetalingslån	8.561.093	7.593.492
9.035.310	10.022.869	Brutto utlån og fordringer på kunder	9.998.248	9.013.842
		Nedskrivninger fordelt på fordringstype		
-	-34.496	Tap på utlån til amortisert kost	-34.496	-
-10.517	-12.036	Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-12.036	-10.517
-31.000	-	Gruppevis nedskrivning etter NGAAP (2019)	-	-31.000
-	3.204	Verdiendring utover tapsnedskrivning	3.204	-
9.024.793	9.979.541	Netto utlån og fordringer på kunder	9.954.920	9.003.325
		Utlån fordelt på markeder		
5.942.005	6.570.495	Lønnstakere	6.570.495	5.946.645
3.093.305	3.452.374	Næringsfordelt	3.427.791	3.067.198
9.035.310	10.022.869	Brutto utlån og fordringer på kunder	9.998.286	9.013.843
		Nedskrivninger fordelt på markeder		
-5.484	-13.679	Nedskrivninger lønnstakere	-13.679	-5.484
-5.033	-32.852	Nedskrivninger næring	-32.852	-5.033
-31.000	-	Gruppevis nedskrivning etter NGAAP (2019)	-	-31.000
-	3.204	Verdiendring utover tapsnedskrivning	3.204	-
8.993.793	9.979.541	Netto utlån og fordringer på kunder	9.954.959	8.972.326
		Av nedbetalingslån utgjør lån utpekt til virkelig verdi over resultatet (FVO):		
574.490	498.615	- Fastrentelån til kunder, bokført verdi	498.615	574.490
574.490	490.140	- Fastrentelån til kunder, pålydende verdi	490.140	574.490

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger på utlån og garantier som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jf. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem basert på objektive kriterier.

Morbank			Konsern	
2019	2020	Totalt engasjement fordelt på sektor og næring	2020	2019
5.946.645	6.577.525	Lønnstakere o.l	6.577.525	5.946.645
20.817	18.854	Offentlig forvaltning	18.854	20.817
583.124	659.359	Primærnæringer	659.359	583.124
75.402	65.456	Industri	65.456	75.402
642.603	629.463	Bygg og anleggsvirksomhet	629.463	642.603
140.536	150.149	Varehandel	150.149	140.536
96.194	82.380	Transport og lagring	82.380	96.194
373.324	463.273	Hotell- og restaurantdrift	463.273	373.324
108.829	97.938	Forretningsmessig tjenesteyting	97.938	108.829
1.157.144	1.406.791	Omsetning/drift eiendommer	1.382.170	1.135.677
1.231.564	1.327.889	Diverse næringer	1.327.889	1.231.564
10.376.182	11.479.077	Sum totalt engasjement fordelt på sektor og næring	11.454.456	10.354.715

Morbank			Konsern	
2019	2020	Netto utlån fordelt på sektor og næring	2020	2019
5.946.645	6.577.525	Lønnstakere o.l	6.577.525	5.946.645
501.830	582.016	Primærnæringen	582.016	501.830
61.427	46.654	Industri	46.654	61.427
528.981	482.606	Bygg- og anleggsvirksomhet	482.606	528.981
89.041	100.678	Varehandel	100.678	89.041
84.202	69.905	Transport og lagring	69.905	84.202
303.399	373.188	Hotell og restaurantdrift	373.188	303.399
89.331	80.775	Forretningsmessig tjenesteyting	80.775	89.331
940.888	1.178.072	Omsetning/drift eiendommer	1.153.451	919.421
489.566	531.450	Diverse næringer	531.450	489.566
9.035.310	10.022.869	Brutto utlån	9.998.248	9.013.843
-	-34.496	- Tap på utlån til amortisert kost	-34.496	-
-10.517	-8.832	- Tap på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat	-8.832	-10.517
-31.000	-	- Verdiendring utover tapsnedskrivning	-	-31.000
8.993.793	9.979.541	Netto utlån	9.954.920	8.972.326
9.035.310	10.022.869	Sum brutto utlån	9.998.248	9.013.843
36.240	36.240	Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt	36.240	36.240
2.467.658	2.630.607	Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	2.630.607	2.467.658
11.539.208	12.689.716	Sum brutto utlån inkl. kredittforetak	12.665.095	11.517.741

Morbank			Konsern	
2019	2020	Brutto utlån fordelt på geografiske områder	2020	2019
5.703.881	6.519.277	Kjerneområde, Hallingdal og Valdres	6.494.656	5.682.414
297.133	362.790	Buskerud, øvrige	362.790	297.133
122.962	137.235	Oppland, øvrige	137.235	122.962
2.208.159	2.674.153	Oslo / Akershus	2.674.153	2.208.159
703.175	-	Andre (2019)	-	703.175
-	279.934	Landet for øvrig (2020)	279.934	-
-	49.480	Utlandet (2020)	49.480	-
9.035.310	10.022.869	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	9.998.248	9.013.843

Morbank			Konsern	
2019	2020	Utlån til ansatte	2020	2019
151.246	165.332	Utlån til ansatte	288.984	249.368
4.885	1.694	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	4.946	7.042
545	1.666	Rentesubsidiering ansatte	2.808	900

Nedbetalingslån til ansatte gis med inntil 25 års nedbetalingstid og månedlige terminer. Lånene gis med sikkerhet i fast eiendom innenfor 85 % av verdi for nedbetalingslån og 60 % for rammelån (flexilån). Rentesats for lånene settes i forhold til beste kunderente. Totalt lånebeløp innenfor disse betingelsene kan ikke overstige 3 mill. kroner for den enkelte ansatte.

Kredittrisiko - Konsern

Tabellen viser kredittrisiko fremstilt i bruttoverdier på finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost, virkelig verdi og virkelig verdi med verdiendring over OCI. Bankens risikoklassifiseringssystem klassifiserer hvert engasjement i risikogruppene lavest, lav, middels, høy, høyeste og misligholdt/nedskrevet basert på kundens misligholdssannsynlighet (PD) og sikkerhetsdekning (sikkerhetsklasse). Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Morbank	2019	2020				
		Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Utlån og forskudd til kunder totalt						
Laveste	4.055.976	4.451.310	201.143	-	4.652.453	
Lav	2.062.936	2.287.358	51.269	-	2.338.627	
Middels	2.212.353	1.925.874	444.549	-	2.370.424	
Høy	356.423	304.010	88.915	-	392.925	
Høyest	259.735	59.614	162.372	4.661	226.647	
Misligholdt og nedskrevet	87.887	-	-	41.793	41.793	
Bruttoverdi	9.035.310	9.028.166	948.249	46.454	10.022.869	
Verdiendring utover tapsnedskrivning	-	3.204	-	-	3.204	
Sum avsetning	-41.517	-14.374	-17.598	-14.560	-46.532	
Nettoverdi	8.993.792	9.016.996	930.651	31.894	9.979.542	

Morbank	2019	2020			
		Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Utlån og forskudd til kunder til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)					
Laveste	3.171.008	3.477.219	7.626	-	3.484.846
Lav	1.352.701	1.670.334	22.004	-	1.692.338
Middels	1.165.293	933.351	227.844	-	1.161.196
Høy	139.940	54.748	60.153	-	114.901
Høyest	101.068	15.761	86.138	-	101.899
Misligholdt og nedskrevet	11.995	-	-	15.315	15.315
Bruttoverdi	5.942.005	6.151.414	403.766	15.315	6.570.495

Morbank	2019	2020			
		Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Utlån og forskudd til kunder til amortisert kost (BM)					
Laveste	884.969	974.091	193.516	-	1.167.607
Lav	710.234	617.024	29.265	-	646.289
Middels	1.047.060	992.523	216.705	-	1.209.228
Høy	216.482	249.262	28.762	-	278.024
Høyest	158.667	43.853	76.234	4.661	124.748
Misligholdt og nedskrevet	75.892	-	-	26.478	26.478
Bruttoverdi	3.093.305	2.876.752	544.483	31.139	3.452.374

Note 9 – SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS og SpareBank 1 Kreditt AS

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 1,26 % pr 31.12.2020 (1,29 % pr 31.12.2019). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjonene til SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan banken overføre utlån til foretaket, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overførte utlån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2020 er bokført verdi av overførte utlån 2,6 milliarder kroner. Banken forestår forvaltningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2020 og 2019. De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkludert krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en managementbuffer på 0,4 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak. Banken har en eierandel på 0,40 prosent pr 31.12.2020 (0,72 prosent pr 31.12.2019). Obligasjonene til SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av bankens finansieringsstrategi er det overført utlån til foretaket. Lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Overførte lån er juridisk eid av Sparebank 1 Næringskreditt AS og banken har, utover forvaltningsrett og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån (til nedskrevet verdi), ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2020 er bokført verdi av solgte utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS 36,2 mill. kr. Banken forestår forvalt-

ningen av overførte utlån og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i foretaket.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Næringskreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per utgangen av 2020 og 2019. Lån som er overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt AS kjernekapitaldekningen minst er på 11,0 prosent, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management-buffer på 0,4 %. Ut fra en konkret vurdering har banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til

en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 6 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

SPAREBANK 1 KREDITT AS

SpareBank 1 Kreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Kreditt AS. Avtalen innebærer blant annet at banken er forpliktet til å bidra med egenkapital slik at SpareBank 1 Kreditt AS har en forsvarlig ansvarlig kapital, og til enhver tid oppfyller de minstekrav til ansvarlig kapital som følger av lovgivning og/eller anbefalinger fra Finanstilsynet og som er nødvendig for en forsvarlig drift av SpareBank 1 Kreditt AS. Banken er også forpliktet til å bidra med funding av egen portefølje (total balanse). Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Kreditt AS tilsvarende bankens andel av renteinntekter fratrukket fundingkostnader og konstaterte tap, bankens andel av transaksjonsinntekter samt nysalgspolisjon.

Note 10 – Aldersfordeling på forfalte utlån, men ikke nedskrevne utlån

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av et engasjement er forfalt. Tilsvarende er hele engasjement med nedskrivning holdt utenfor.

Noten viser aldersfordeling på misligholdte, men ikke nedskrevne utlån. For mislighold over 90 dager utgjør dette 32 mill. kroner hvorav 19 mill. gjelder privatmarkedet. Disse engasjementene i privatmarkedet anses å ha underliggende verdier med pant i boliger som dekker engasjementene fullt ut.

Morbank

2020

(Hele tusen kroner)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	31.506	29.023	10.402	3.693	5.031	79.655
- Bedriftsmarkedet	26.400	3.953	503	-	12.685	43.540
Sum	57.906	32.976	10.905	3.693	17.716	123.196

2019

(Hele tusen kroner)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	70.835	62.015	3.180	3.233	2.063	141.326
- Bedriftsmarkedet	32.328	4.204	33.455	6.545	21.076	97.608
Sum	103.163	66.219	36.635	9.779	23.138	238.935

Konsern

2020

(Hele tusen kroner)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	31.506	29.023	10.402	3.693	5.031	79.655
- Bedriftsmarkedet	26.400	3.953	503	-	12.685	43.540
Sum	57.906	32.976	10.905	3.693	17.716	123.196

2019

(Hele tusen kroner)	0–30 dager	1–3 mnd	3–6 mnd	6–12 mnd	Over 1 år	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder						
- Privatmarkedet	70.835	62.015	3.180	3.233	2.063	141.326
- Bedriftsmarkedet	32.328	4.204	33.455	6.545	21.076	97.608
Sum	103.163	66.219	36.635	9.779	23.138	238.935

Note 11 – Tap på utlån og garantier

For detaljert beskrivelse av tapsmodellen se note 2 - regnskapsprinsipper. Tall i hele tusen kroner.

Tabellene i denne noten spesifiserer kun konsern da forskjellen mellom morbank og konsern er uvesentlig og består utelukkende av utlån til døtre. Utlån til privatmarkedet er vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat. Tapsvurdering etter IFRS 9 inngår som en del av grunnlaget for virkelig verdivurdering.

Morbank/konsern

Tap på utlån og garantier	01.01.2020	Endring avsetning for tap	Netto konstatert/ innbetalt tidligere konstatert	31.12.2020
Avsetning til tap etter amortisert kost - bedriftsmarkedet	29.609	8.112	-1.617	36.104
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI) - privatmarkedet	11.988	4.250	-2.178	14.060
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	41.597	12.362	-3.795	50.164
Presentert som:				
Netto utlån; avsetning til tap på utlån reduserer brutto utlån	38.888	11.438	-3.795	46.532
Annen gjeld; avsetning til tap på garantier, ubenytt kreditt, lånetilsagn	2.709	924	-	3.633
Balanse	41.597	12.361,764	-3.795	50.164

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemningsposter inkluderer:

- bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.
- nye utstedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.
- Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.
- Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

Morbank/konsern

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån og garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	9.413	12.496	19.689	41.597
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	3.198	-3.198	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-2.057	2.057	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-127	-1.210	1.338	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	7.740	4.992	314	13.046
Økning i måling av tap	3.619	9.978	6.255	19.852
Reduksjon i måling av tap	-3.914	-1.122	-247	-5.283
Utlån som har blitt fraregnet	-1.965	-4.383	-718	-7.066
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-3.795	-3.795
Skjønnsmessig tapsavsetning	-	-	-8.187	-8.187
31.12.2020	15.907	19.610	14.647	50.164

Morbank/konsern

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til virkelig verdi over utvidet resultat (PM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	1.903	4.508	5.525	11.936
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	1.058	-1.058	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-210	210	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-128	128	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	1.544	836	-	2.380
Økning i måling av tap	531	3.365	528	4.423
Reduksjon i måling av tap	-1.128	-195	-121	-1.444
Utlån som har blitt fraregnet	-515	-892	-30	-1.437
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2.178	-2.178
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	-	-	-	-
Skjønnsmessig tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2020	3.182	6.646	3.851	13.679

Morbank/konsern

Totalt balanseført tapsavsetning på utlån til amortisert kost (BM)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	5.333	7.536	14.084	26.953
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	2.099	-2.099	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-308	308	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-125	-1.083	1.207	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	5.517	3.992	314	9.823
Økning i måling av tap	2.674	5.576	5.760	14.010
Reduksjon i måling av tap	-2.640	-50	-165	-2.855
Utlån som har blitt fraregnet	-1.357	-3.229	-688	-5.275
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1.617	-1.617
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	-	-	-	-
Skjønnsmessig tapsavsetning	-	-	-8.187	-8.187
31.12.2020	11.192	10.952	10.709	32.853

Morbank/konsern

Totalt balanseført tapsavsetning på ubenyttet/garantier	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2.177	451	81	2.710
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	41	-41	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	-1.536	1.536	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-3	-	3	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	575	197	-	771
Økning i måling av tap	641	1.021	6	1.668
Reduksjon i måling av tap	-250	-891	-2	-1.143
Utlån som har blitt fraregnet	-113	-261	-	-374
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	-	-	-	-
Skjønnsmessig tapsavsetning	-	-	-	-
31.12.2020	1.533	2.012	87	3.633

Morbank/konsern

Brutto utlån totalt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	8.214.932	771.128	49.250	9.035.310
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	246.370	-246.370	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-335.106	335.106	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-5.600	-11.375	16.975	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	4.035.468	301.582	3.306	4.340.355
Økning i trekk på eksisterende lån	122.468	27.379	366	150.213
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-770.067	-70.459	-2.592	-843.118
Utlån som har blitt fraregnet	-2.412.576	-225.839	-18.158	-2.656.574
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-3.858	-3.858
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	541	-	-	541
31.12.2020	9.096.429	881.151	45.288	10.022.869
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,16 %	2,00 %	32,15 %	0,46 %

Morbank/konsern

Brutto utlån PM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	5.454.802	475.124	12.079	5.942.005
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	141.577	-141.577	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-161.891	161.891	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-68	-3.647	3.714	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	2.977.512	70.653	2.976	3.051.141
Økning i trekk på eksisterende lån	98.192	8.999	10	107.201
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-545.882	-34.011	-236	-580.129
Utlån som har blitt fraregnet	-1.798.133	-146.939	-3.013	-1.948.085
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-2.179	-2.179
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	541	-	-	541
31.12.2020	6.166.649	390.494	13.352	6.570.495
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,05 %	1,70 %	28,84 %	0,21 %

Morbank/konsern

Brutto utlån BM	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	2.760.131	296.004	37.171	3.093.305
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	104.793	-104.793	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-165.006	165.006	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-5.532	-7.728	13.260	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	1.109.596	238.652	330	1.348.578
Økning i trekk på eksisterende lån	21.268	15.729	356	37.353
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-218.402	-33.312	-2.356	-254.070
Utlån som har blitt fraregnet	-677.067	-78.900	-15.145	-771.113
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-1.679	-1.679
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	-	-	-	-
31.12.2020	2.929.780	490.657	31.936	3.452.374
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,38 %	2,23 %	33,53 %	0,95 %

Morbank/konsern

Ubenyttet kreditt	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
01.01.2020	864.647	12.790	22	877.459
Avsetning til tap				
Overført til (fra) trinn 1	3.390	-3.390	-	-
Overført til (fra) trinn 2	-34.444	34.444	-	-
Overført til (fra) trinn 3	-160	-2	162	-
Nye utstedte eller kjøpte utlån	214.152	744	-	214.895
Økning i trekk på eksisterende lån	120.587	42.753	240	163.581
Reduksjon i trekk på eksisterende lån	-85.449	-10.017	-147	-95.613
Utlån som har blitt fraregnet	-140.667	-1.914	-	-142.581
Konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)	-	-	-	-
Innbetalinger på tidligere nedskrivninger(konstaterte)	-	-	-	-
31.12.2020	942.056	75.407	278	1.017.740

Morbank/konsern

Periodens tap på utlån og garantier	31.12.20
Endring i IFRS 9 nedskrivning	8.475
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	3.795
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	28
Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	-81
Andre korreksjoner / amortisering av nedskrivninger	1.572
Sum tap på utlån og garantier	13.789

Morbank/konsern

	01.01.20	31.12.20
Misligholdte engasjement:		
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	79.483	52.838
Trinn 3 nedskrivning	-6.136	-10.541
Netto misligholdte engasjement	73.347	42.297
Avsetningsgrad	7,7 %	19,9 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,88 %	0,53 %
Øvrige tapsutsatte engasjement:		
Øvrig tapsutsatte engasjement	8.563	9.765
Trinn 3 nedskrivning	-4.443	-4.101
Netto tapsutsatte engasjement	4.120	5.664
Avsetningsgrad	51,2 %	42,0 %
Øvrig tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,09 %	0,10 %

Morbank/konsern

Lån med betalingslettelser (forbearance)	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum
Lån med betalingslettelser uten nedskrivning	33.616	9.922	-	43.538
Lån med betalingslettelser med nedskrivning	-	-	-	-
Netto lån med betalingslettelser	33.616	9.922	-	43.538

Tabellen viser lån hvor det er innvilget betalingslettelse. Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning er klassifisert i trinn 2.

Note 12 – Maksimal kreditteksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Kreditt risiko representerer det største risikoområdet for bankkonsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater, innebærer også kreditt risiko. Oppgjør risiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kreditt risiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering (Hele tusen kroner)	Konsern	
2019	2020		2020	2019
Eiendeler på balansen				
1.054.296	1.045.273	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansielle foretak	1.045.311	1.054.327
9.035.310	10.022.869	Brutto utlån til og fordringer på kunder	9.998.248	9.013.843
-	447.840	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	447.840	-
471.895	-	Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	-	471.895
-	12.793	Finansielle derivater	12.793	-
36.871	30.943	Andre eiendeler (note 32)	106.590	95.489
10.598.373	11.559.717	Sum eiendeler	11.610.782	10.635.554
Forpliktelser på balansen				
-	11.590	Finansielle derivater	11.590	-
-	11.590	Sum forpliktelser på balansen	11.590	-
Forpliktelser ikke balanseført				
468.140	438.467	Betingede forpliktelser (stilte garantier)	438.467	468.140
875.727	1.017.740	Ubenyttede kreditter	1.017.740	875.727
148.925	149.303	Lånetsagn	149.303	148.925
1.492.792	1.605.511	Sum finansielle garantistillelser	1.605.511	1.492.792
12.091.164	13.176.818	Sum kreditt risikoeksponering	13.227.883	12.128.346

Morbank		Kreditt risikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på land (Hele tusen kroner)	Konsern	
2019	2020		2020	2019
11.983.587	12.999.865	Norge	13.051.029	12.020.768
107.578	176.953	Utlandet	176.854	107.578
12.091.164	13.176.818	Totalt fordelt på geografiske områder	13.227.883	12.128.346

Note 13 – Finansielle instrumenter og motregning

Fra og med 2013 skal banken opplyse om hvilke finansielle instrumenter banken anser å oppfylle kravene til nettoføring ihht. IAS 32.42, samt hvilke finansielle instrumenter man har inngått motregningsavtaler på. Begge ihht. IFRS 7.13 A-F.

Banken har ikke motregnet poster i balansen i regnskapet for 2020. Banken har stilt sikkerhet for verdiendringer knyttet til rentebytteavtaler med 11,9 mill. kroner og er ført som andre eiendeler.

Note 14 – Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kredittkvalitet mot norske kredittinstitusjoner er vurdert med lav risiko.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1-alliansen. Tabellene nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlansrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Risikogruppe fastsettes basert på kundens misligholds-sannsynlighet (ni risikoklasser) og sikkerhetsklasse på underliggende pant (syv klasser). Disse vektet i en matrise og gir en samlet risikogruppe i 6 trinn, fra lavest risiko til misligholdt. Risikogruppe gir slik informasjon om engasjementets samlede risiko. Se for øvrig note 6 for ytterligere informasjon om bankens risikostyring og risikoklassifisering.

Sertifikat og obligasjoner som tilfredsstiller kravene til likvide eiendeler etter CRR-reglene klassifiseres med laveste risiko. Øvrige obligasjoner er innplassert med middels risiko. Fondsobligasjoner og ansvarlige lån til andre foretak i SpareBank 1-alliansen er klassifisert med lav risiko.

Tabellene spesifiserer kun morbanktall da avviket mellom morbank og konsern er ubetydelig og består utelukkende av utlån til døtre. Disse tilhører risiko-gruppe «Laveste risiko» og «Bedriftsmarked». Lånene er ikke misligholdt eller tapsutsatt.

Morbank	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2020 (Hele tusen kroner)								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1.045.273	-	-	-	-	-	1.045.273
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	3.438.797	1.716.053	1.164.692	120.524	117.068	13.360	6.570.495
Bedriftsmarked	8	1.282.472	615.144	1.124.088	299.772	98.962	31.936	3.452.374
Sum brutto utlån		5.766.542	2.331.197	2.288.780	420.297	216.030	45.296	11.068.142
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	424.180	5.332	18.327	-	-	-	447.840
Sum finansielle investeringer		424.180	5.332	18.327	-	-	-	447.840
Totalt utlansrelaterte eiendeler		6.190.723	2.336.529	2.307.107	420.297	216.030	45.296	11.515.982

Morbank	Noter	Verken misligholdt eller nedskrevet					Misligholdt	Sum
		Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2019 (Hele tusen kroner)								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1.054.296	-	-	-	-	-	1.054.296
Brutto utlån til og fordringer på kunder								
Privatmarked	8	3.170.093	1.326.696	1.182.927	103.768	140.153	12.091	5.935.727
Bedriftsmarked	8	873.603	698.889	1.073.577	216.174	183.596	37.172	3.083.012
Sum brutto utlån		5.041.755	2.025.585	2.256.504	319.942	323.749	49.263	10.016.798
Finansielle investeringer								
Sertifikater og obligasjoner	27	219.518	5.266	248.393	-	-	-	473.177
Sum finansielle investeringer		219.518	5.266	248.393	-	-	-	473.177
Totalt utlansrelaterte eiendeler		5.261.273	2.030.851	2.504.897	319.942	323.749	49.263	10.489.975

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner i 2019 er omarbeidet til ny oppstillingsplan gjeldende fra 2020.

Note 15 – Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Markedsrisiko er risikoen for at virkelig verdi eller bankens fremtidige kontantstrømmer fra finansielle instrumenter vil svinge som følge av endringer i renter, valutakurser, markedspriser, eller kurser på egenkapitalinstrumenter. Renterisiko er sannsynligheten for at endringer i markedrenten vil påvirke kontantstrømmer eller virkelig verdi av bankens finansielle instrumenter.

Noten er en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31.12.20. Bankens renterisiko beregnes ved at det simuleres et parallelt renteskift på 2 prosentpoeng for hele rentekurven på alle balanseposter per 31.12.20.

Styret har fastsatt rammer for bankens renteeksponering. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater. Det foretas løpende overvåking og kvartalsvis rapportering av bankens renteeksponering. Banken benytter instrumenter for å sikre at eksponering er innenfor fastsatte rammer.

Ramme for renterisiko er 7,2 mill. Renterisikoen har vært lav igjennom hele 2020 og innenfor den totale rammen fastsatt av bankens styre.

Basisrisiko konsern (Hele tusen kroner)	Renterisiko, 2 % økning	
	2020	2019
Likvide eiendeler	-	-
Utlån til kredittinstitusjoner	-57	-54
Utlån til og fordringer på kunder	-23.627	-20.788
Fastrenteutlån til kunder	-22.721	-28.853
Sertifikater og obligasjoner	-1.528	-1.408
Øvrige eiendeler	-5.644	-6.145
Sum eiendeler	-53.577	-57.248
Innskudd fra og gjeld til kunder	25.338	23.176
Fastrenteinnskudd	1.336	1.405
Gjeld til kredittinstitusjoner og obligasjonslån	19.089	24.620
Øvrig gjeld	984	5.076
Ansvarlig lånekapital	416	424
Sum gjeld	47.163	54.701
Utenombalanseposter - rentederivater	4.342	5.788
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-2.072	3.241

Rentekurverisiko konsern (Hele tusen kroner)	Renterisiko, 2 % økning	
	2020	2019
0–3 mnd	2.142	2.788
3–12 mnd	-110	3.262
12–36 mnd	-6.587	-6.963
36–60 mnd	2.596	3.605
>60 mnd	-113	549
Total renterisiko, effekt på resultat før skatt	-2.072	3.241

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Note 16 – Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder. Se for øvrig omtale under note 6.

Tabellen under viser bankens forventede fremtidige kontantstrømmer knyttet til forpliktelser. I tabellen er det lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31.12.20. Løpetid på innskudd til fastrente

er satt til utløpet av fastrenteperioden. Løpetid på øvrige innskudd er ansett å være på forespørsel noe som også medfører at fremtidige renteelementer ikke er lagt til. Løpetid på derivater er satt til utgangen av kontraksperioden. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Løpetid på verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital er satt til første avtalte forfallstidspunkt. Sannsynligheten for at eventuelle call-muligheter blir benyttet er ikke hensyntatt. Løpetiden på øvrige forpliktelser er satt til forfallstidspunktet.

Morbank

Per 31.12.2020 (Hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	-	154	-	100.000	-	100.154
Innskudd og andre innlån fra kunder	7.669.206	1.067.231	103.756	-	-	8.840.194
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	203.790	-	1.110.518	124.863	1.439.170
Finansielle derivater	-	-	-	8.336	3.253	11.590
Annen gjeld og balanseførte forpliktelser	123.695	-	-	-	-	123.695
Ansvarlig lånekapital	-	196	-	120.000	-	120.196
Sum kontantstrøm forpliktelser	7.792.902	1.271.372	103.756	1.338.854	128.116	10.635.000

Note 17 – Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Morbank	På forespørsel/ uten løpetid	Under 3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	over 5 år	Totalt
Per 31.12.2020 (Hele tusen kroner)						
Eiendeler						
Konter og kontantekvivalenter	17.060	-	-	-	-	17.060
Utlån til og fordringer på kred. inst. og fin.foretak	1.045.273	-	-	-	-	1.045.273
Utlån til og fordringer på kunder	9.489.402	25.872	103.545	284.931	75.791	9.979.541
Rentebærende verdipapirer	417	1.164	5.071	421.233	19.955	447.840
Finansielle derivater	-	1.289	-	11.504	-	12.793
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	504.696	-	-	-	-	504.696
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollere virk.	87.586	-	-	-	-	87.586
Eierinteresser i konsernselskap	48.382	-	-	-	-	48.382
Varige driftsmidler	69.771	-	-	-	-	69.771
Andre eiendeler	27.943	-	-	3.000	-	30.943
Sum eiendeler	11.290.530	28.325	108.616	720.669	95.746	12.243.885
Gjeld						
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	-	154	-	100.000	-	100.154
Innskudd og andre innlån fra kunder	7.669.206	1.067.231	103.756	-	-	8.840.194
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	203.790	-	1.110.518	124.863	1.439.170
Finansielle derivater	-	-	-	8.336	3.253	11.590
Annen gjeld	59.794	-	-	-	-	59.794
Avsetninger	63.902	-	-	-	-	63.902
Ansvarlig lånekapital	-	196	-	120.000	-	120.196
Egenkapital	1.608.885	-	-	-	-	1.608.885
Sum gjeld og egenkapital	9.401.787	1.271.372	103.756	1.338.854	128.116	12.243.885

Utlån og innskudd til fast rente er fordelt ut fra løpetiden på engasjementet. Innskudd til flytende rente er i sin helhet vurdert å forfalle på forespørsel grunnet at kunden her står fritt til å løse ut engasjementet på et hvert ønskelig tidspunkt.

Note 18 – Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Renteinntekter		
10.828	4.989	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5.180	10.838
325.840	280.494	Renter av utlån til og fordringer på kunder	279.926	324.603
9.592	6.503	Renter av sertifikater, obligasjoner og derivater	6.503	9.592
1.151	3.178	Andre renteinntekter og lignende inntekter	3.195	1.313
347.411	295.164	Sum renteinntekter	294.804	346.346
		Rentekostnader		
2.093	1.509	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	1.583	3.741
104.784	69.628	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	69.533	104.579
30.817	23.876	Renter på utstedte verdipapirer	23.876	30.817
3.913	3.281	Renter på ansvarlig lån	3.281	3.913
8.577	9.888	Renter på annen gjeld	9.890	7.079
150.184	108.182	Sum rentekostnader	108.163	150.129
197.227	186.982	Sum netto renteinntekter	186.641	196.217

Renter på annen gjeld inkluderer avgift til Bankenes Sikringsfond med 6,3 mill. kroner i 2020.

Note 19 – Netto provisjons- og andre inntekter

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Provisjonsinntekter		
1.431	1.730	Garantiprovisjon	1.730	1.431
3.193	4.526	Verdipapiromsetning	4.526	3.193
22.538	18.612	Betalingsformidling	18.612	22.538
16.325	18.282	Forsikringstjenester	18.282	16.325
36.444	33.951	Kredittformidling	33.951	36.444
510	484	Andre provisjonsinntekter	484	510
80.441	77.585	Sum provisjonsinntekter	77.585	80.441
		Provisjonskostnader		
4.485	6.060	Betalingsformidling	6.060	4.485
482	336	Andre provisjonskostnader	336	482
4.967	6.396	Sum provisjonskostnader	6.396	4.967
		Andre driftsinntekter		
106	112	Driftsinntekter fast eiendom	54.894	40.854
		Meglerprovisjon	11.848	10.787
4.489	7.753	Andre driftsinntekter	43.368	36.468
4.595	7.865	Sum andre driftsinntekter	110.110	88.109
90.003	91.846	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	194.091	173.517

Note 20 – Netto resultat fra finansielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
10.529	8.953	Sum utbytte	8.953	10.529
52.261	20.417	Inntekt fra eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	41.433	55.065
-	-1.621	Rentebærende verdipapir utpekt til virkelig verdi over resultatet	-1.621	-
54.009	-	Sertifikater og obligasjoner amortisert kost	-	7.657
-	-85	Netto verdiendring på derivater knyttet til sikring av verdipapirgjeld	-85	-
-	-12.076	Netto verdiendring på derivater knyttet til fastrenteutlån	-12.076	-
-	24.277	Netto verdiendring på egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	24.277	-
-	1.208	Netto gevinst/ tap på valutabeholdning	1.208	-
-	8.556	Netto verdiendring på utlån og fordringer	8.556	-
-	-	Netto verdiendring på garantiforpliktelser	-	-
54.009	20.259	Sum netto resultat fra andre finansielle investeringer	20.259	7.657
116.799	49.629	Netto resultat fra finansielle eiendeler	70.645	73.251

Note 21 – Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Banken skal etter Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner m.v. § 3 andre ledd offentliggjøre informasjon om foretakets godtgjørelsesordning, herunder informasjon om hovedprinsippene for fastsettelse av godtgjørelse, kriterier for fastsettelse av eventuell variabel godtgjørelse, samt kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte.

Den totale økonomiske godtgjørelsen for ansatte i bankvirksomheten består av to komponenter: Fastlønn + overtidsbetaling - hovedkomponenten i godtgjørelsen - som følge av kompetansekrav til stillingen og individuell lønnsutvikling basert på lederens vurdering av kompetanse(utvikling), prestasjoner og måloppnåelse. Den andre delen består av pensjonsordninger, forsikringer og andre faste ytelser.

Det første punktet har hjemmel i bedriftsavtalen. Den faste lønnen blir vurdert årlig i en fast prosess for individuelle lønnsjusteringer i tillegg til de generelle tilleggene som følge av sentrale forhandlinger.

Alle ansatte med minimum 20 % stillingsbrøk er omfattet av bankens tjenstepensjonsordning, jf note 23.

Administrasjonen skal etter forskriften minst årlig utarbeide en skriftlig rapport om hvordan ordningen for godtgjørelser i selskapet blir praktisert. Rapporten vil bli lagt fram for kompensasjonsutvalget og selskapets styre. Kompensasjonsutvalget består av leder i styret og to styremedlemmer.

Styret legger til grunn følgende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i 2020:

Tillitsvalgte blir honorert etter satser fastsett av forstandskapet/generalforsamlingen.

Godtgjørelse for adm. direktør blir fastsatt av styret.

Godtgjørelse for andre ledende tilsette blir fastsett av adm. direktør etter drøftinger med kompensasjonsutvalget nedsatt av styret.

Fastlønn med overtidsbetaling utgjør hovedkomponenten i godtgjørelsen. Adm. direktør og enkelte ledende stillinger mottar ikke overtidsbetaling.

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
56.357	60.086	Lønn	115.789	107.775
6.188	8.075	Pensjonsforpliktelser	10.809	9.258
15.120	15.035	Sosiale kostnader	23.483	19.294
77.665	83.196	Sum personalkostnader	150.081	136.327
89,4	95	Gj.snitt ansatte	175	158,9

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2020

	Samlet godtgjørelse	Samlet lån	Samlet garantier
Ansatte i konsernet	-	288.984	14.239
Sum medlemmer av styret	1.335	8.986	960
Sum nærstående til medlemmer av styret	-	41.939	1.458
Sum forstandskapet	164	23.788	1.698

Ansatte i konsernet er subsidiert med ca. 2.808.000 kroner grunnet rentevilkår i forhold til statens normrente. Banken har god sikkerhet. Subsidiekostnaden er ikke bokført i regnskapet, men påvirker bankens rentenetto. Tillitsvalgte blir ikke subsidiert, men har samme vilkår som andre kunder i konsernet.

Ledende ansatte

Navn	Tittel	Lønn/ andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. innsk.- pensjon	lån	Garantier/ kausjon	Rentesats	Avdrags- plan
Knut Oscar Fleten	Administrerende direktør	2.208	165	195	-	-	-	-
- lå 1		-	-	-	329	-	1,95	4 år
- lå 2		-	-	-	1.000	-	0,75	19 år
- lå 3		-	-	-	102	-	1,95	20 år
- lå 4		-	-	-	1.856	-	0,75	Flexilån
- lå 5		-	-	-	719	-	1,95	19 år
Einar Øyo	Leder bedriftsmarked	1.102	-	141	171	-	-	-
Jostein Sørbøen	Leder forretningsutvikling	1.142	-	172	1.048	-	-	-
Frode Kristoffersen	Leder kunde- og kompetansesenter	891	-	58	2.450	-	-	-
Erland Espelien	Leder personmarked Valdres	825	-	44	4.870	-	-	-
Ellen Møllerplass	Leder finansiering	935	-	76	3.006	-	-	-
Espen Karlsen	Leder PM prosjekt	998	-	88	-	-	-	-
Erling Hagen	Leder økonomi & finans	1.262	50	145	3.492	-	-	-
Stian Rygg	Leder risikostyring og compliance	1.332	-	123	5.322	-	-	-
Torill Engebakken	Leder kunderelasjon	907	-	61	2.042	-	-	-
Eva Veslegard	Leder personmarked Hallingdal	815	-	56	3.518	-	-	-
Steffen Skolseg	Konsernleder næring/ daglig leder SB1 Regn- skapshuset Valhall AS	382	-	48	-	-	-	-

Fleten har en avtale om førtidspensjon. Endringer i denne avtalen går frem av note 23.

Styret

Navn	Tittel	Lønn/ andre fordeler	Andre ytelser	Innbet. innsk.- pensjon	lån	Garantier/ kausjon	Rentesats	Avdrags- plan
Kjell Vidar Bergo	Styreleder	263	-	-	530	-	1,85	Flexilån
Kristin Ourom	Nestleder	177	-	-	-	-	-	-
Odd Holde		138	-	-	6.265	-	-	-
Ragnhild Kvernberg		118	-	-	-	-	-	-
Tore Østlund		126	-	-	258	-	-	-
Gro Lundby		142	-	-	-	-	-	-
Vidar Isungset		837	-	53	87	960	-	-
Gro H Storebråten		858	-	49	1.846	-	-	-

Forstanderskapet

Navn	Lån	Garantier
Innskytervalgte:		
Ove S. Skaret (leder)	-	-
Øvrige medlemmer	9.602	600
Fra stiftelsene Øystre Slidre og Hallingdal	3.246	148
Funksjonærvalgte	10.940	950

Ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte 2019

	Samlet godtgjørelse	Samlet lån	Samlet garantier
Ansatte i konsernet	-	249.368	12.849
Sum medlemmer av styret	1.453	9.411	2.310
Sum nærstående til medlemmer av styret	-	32.258	3.516
Sum forstanderskapet	88	24.090	700

Ansatte i konsernet er subsidiert med ca. 900.000 kroner grunnet rentevilkår i forhold til statens normrente. Banken har god sikkerhet. Subsidiekostnaden er ikke bokført i regnskapet, men påvirker bankens rentenetto. Tillitsvalgte blir ikke subsidiert, men har samme vilkår som andre kunder i konsernet.

Ledende ansatte

Navn	Tittel	Lønn, godtgjørelse andre fordeler	Endring i pensjons- rettigheter	Innbet. innsk- pensjon	lån	Garantier	Rentesats	Avdrags- plan
Knut Oscar Fleten	Administrerende direktør	2.370	7.242	190	-	-	-	-
- Lån 1		-	-	-	1.990	-	2,1	Flexilån
- Lån 2		-	-	-	792	-	3,4	15 år
- Lån 3		-	-	-	3.158	-	3,4	24 år
- Lån 4		-	-	-	1.000	-	2,1	20 år
- Lån 5		-	-	-	406	-	3,4	6 år
Einar Øyo		1.080	-	124	181	-	-	-
Jostein Sørbøen		1.114	-	174	531	-	-	-
Frode Kristoffersen		801	-	60	3.147	-	-	-
Erland Espelien		688	-	39	1.863	-	-	-
Ellen Møllerplass		895	-	80	3.089	-	-	-
Espen Karlsen		1.076	-	88	-	-	-	-
Erling Hagen		1.167	-	138	3.719	-	-	-
Stian Rygg		1.175	-	124	5.026	-	-	-
Torill Engebakken		816	-	63	2.188	-	-	-

Fleten har en avtale om førtidspensjon. Endringer i denne avtalen går frem av note 23.

Styret

Navn	Tittel	Lønn, godtgjørelse andre fordeler	Endring i pensjons- rettigheter	Innbet. innsk- pensjon	lån	Garantier	Rentesats	Avdrags- plan
Kjell Vidar Bergo	Styreleder	285	-	-	488	1.050	3,2	Flexilån
Kristin Ourom	Nestleder	202	-	-	-	-	-	-
Odd Holde		156	-	-	6.713	-	-	-
Ragnhild Kvernberg		135	-	-	-	-	-	-
Tore Østlund		140	-	-	261	-	-	-
Gro Lundby		164	-	-	-	-	-	-
Vidar Isungset		821	-	52	174	960	-	-
Ellen Intelhus		804	-	44	1.775	900	-	-

Forstanderskapet

Navn	Lønn, godtgjørelse andre fordeler	Endring i pensjonsrettigheter	Innbet. innsk.-pensjon	lån	Garantier
Innskytervalgte:					
Ove S. Skaret (leder)	51	-	-	-	-
Øvrige medlemmer	59	-	-	11.309	600
Fra stiftelsene Øystre Slidre og Hallingdal	89	-	-	5.072	100
Funksjonæervalgte	2.873	-	240	7.709	-

Note 22 – Andre driftskostnader

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
32.270	30.409	IT-kostnader	34.791	36.823
9.038	8.594	Markedsføring	8.881	9.469
-	320	Formuesskatt	320	-
11.301	15.121	Bygg/eiendom	15.229	16.640
2.794	4.229	Eksterne honorarer	5.426	7.108
13.231	16.546	Øvrige driftskostnader	35.393	18.642
68.634	75.219	Sum andre driftskostnader	100.040	88.682
Godtgjørelse til ekstern revisor				
714	336	Lovpålagt revisjon*	515	1.028
-	29	Skatterådgivning	29	-
158	79	Andre attestasjonstjenester	87	148
872	444	Sum (inkludert merverdiavgift)	631	1.176

*Oversikten viser bokførte kostnader i året. 2019 inneholder deler av kostnader årsoppgjør 2018.

Note 23 – Pensjoner

Banken har en pensjonsordning for de ansatte. Alle ansatte er knyttet til en innskuddspensjonsordning. Banken sin pensjonsordning tilfredsstiller kravene til obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddssatsene er 6 % av lønn mellom 0 og 7,1 G, og 21 % for lønn mellom 7,1 og 12 G.

Morbank			Konsern	
2019	2020	Sammensetning av pensjonskostnad i perioden	2020	2019
656	1.482	Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. aga)	1.482	656
-	-	Avsatt pensjonskonto	250	250
907	1.036	AFP-kostnad	1.036	967
4.625	5.557	Innskuddspensjon	8.291	7.385
6.188	8.075	Pensjonskostnad i resultatregnskapet	11.059	9.258
25.840	26.903	Usikrede pensjonsavtaler	26.903	25.840
-	-	Pensjonskonto ansatte	604	354
25.840	26.903	Balanseført netto pensjonsforpliktelse inkl. aga.	27.507	26.194
23.540	25.403	Underdekning usikret ordning adm. direktør	25.403	23.540
2.300	1.500	Underdekning usikret ordning ledende ansatt	1.500	2.300
-	-	Underdekning usikret ordning ansatt	604	354
25.840	26.903	Sum	27.507	26.194

Det er gjennomført aktuarberegning av pensjonsforpliktelser til adm. direktør.

Adm. direktør kan pensjonere seg fra fylte 62 år med 70 % pensjon. Pensjonsavtalen er livsvarig og blir i sin helhet avsatt fram til det tidspunktet som adm. direktør har mulighet til å pensjonere seg.

Morbank			Konsern	
2019	2020	Ved utregning er følgende forutsetninger lagt til grunn	2020	2019
1,80 %	1,50 %	Diskonteringsrente	1,50 %	1,80 %
2,25 %	2,00 %	Lønnsregulering	2,00 %	2,25 %
0,00 %	0,00 %	Regulering av løpende pensjoner	0,00 %	0,00 %
2,00 %	1,75 %	Regulering av grunnbeløpet i folketrygden	1,75 %	2,00 %
0,00 %	0,00 %	Forventet avkastning av pensjonsmidlene	0,00 %	0,00 %

En ledende ansatt banken har avtale om førtidspensjon tilsvarende 80 % av lønn fram til fylte 67 år. Det står igjen 1 år og 8 mnd. av avtalen.

I resultatregnskapet er avsetningen redusert med kr 800.000 som følge av at avsetningen periodiseres ned mot 0 frem til den ansatte fyller 67 år.

En ansatt i datterselskap, har i 2018 inngått en pensjonsavtale som medfører en årlig kostnad på kr 250.000. Pensjonsutbetaling skjer fra fylte 67 år.

Note 24 – Skatt

Morbank		
2019	2020	(Hele tusen kroner)
246.575	137.430	Resultat før skattekostnad
7.067	-8.065	Årets endring i midlertidige forskjeller
-3.028	-2.013	Konsernbidrag
-116.557	-43.108	Skattefrie inntekter/kostnader aksjer/grunnfondsbevis
134.057	84.244	Grunnlag for utregning av inntektsskatt
34.000	22.000	Beregnet inntektsskatt
350	500	Beregnet formueskatt
34.350	22.500	Betalbare skatter i balansen
2.640	-69	For mye/lite avsatt skatt i fjor
50	-1.006	Endring utsatt skatt
37.040	21.425	Skattekostnad i resultatregnskapet

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Skatteøkende forskjeller		
-	3.879	Finansielle instrument	3.879	3.879
14	-	Gevinst- og tapskonto	159	221
860	-	Driftsmidler	527	1.670
874	3.879	Sum	4.565	5.770
		Skattereduserende forskjeller		
-	780	Driftsmidler	1.407	1.873
-	-	Gevinst- og tapskonto	3.020	6.362
25.840	26.903	Pensjonsforpliktelser	27.507	26.194
-	-	Varebeholdning	7.000	5.500
-	-	Fremførbart underskudd	48	47
53	-	Andre forpliktelser	708	1.287
25.893	27.683	Sum	39.690	41.263
		Endringer i MF som ikke er resultatført mot EK		
-	3.204	Virkelig verdi PM lån	3.204	-
-25.019	-20.600	Netto skattereduserende forskjeller	-31.921	-35.493
6.155	5.150	Utsatt skattefordel	7.637	8.349
-	-	Utsatt skattegjeld	-	10
6.155	5.150		7.637	8.359

Note 25 – Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

I henhold til IFRS 7 skal finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi klassifiseres i ulike nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balanse-dagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapital-instrumenter notert på børs samt verdipapirfond som investerer i egenkapitalinstrumenter.

Nivå 2: Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2. Instrumenter inkludert i nivå 2 omfatter renteswapper og obligasjoner og sertifikater som inngår i likviditetsporteføljen samt verdipapirfond som investerer i renteinstrumenter.

Nivå 3: Verdsettelse basert på annet enn observerbare data

Dersom fastsettelsen av verdi ikke er tilgjengelig i forhold til nivå 1 og 2, benyttes verdsettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke er basert på observerbare markedsdata, er fastsatt på grunnlag av verdianslag innhentet fra eksterne parter eller SpareBank 1 Gruppen. Instrumenter inkludert i nivå 3 som verdsettes etter disse verdsettelsesmetoder omfatter unoterte egenkapitalinstrumenter, som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Strategiske eierposter i SpareBank 1 selskapene verdsettes i hovedsak til gjennomsnittlig emisjonskurs. Ved verdifall som ikke anses å være forbigående, nedskrives eierposten til vår andel av bokført egenkapital i selskapet.

Fastrentelån klassifisert i nivå 3 verdivurderes kvartalsvis basert på en neddiskontert nåverdi av fremtidige konstanstrømmer fra porteføljen. Diskonteringsrenten settes lik en stipulert markedsrente for porteføljen. Verdien tilsvarer bankens beste estimat på prisen en markedsdeltaker vil være villig til å betale for fastrente-utlånsporteføljen i et annenhåndsmarked for fastrente-utlån.

Instrumenter inkludert i nivå 3 omfatter hovedsaklig investeringer i fastrenteutlån og aksjer i allianse-selskaper og og andre strategiske aksjer samt grunnfondsbevis i andre banker.

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2020

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	12.793	-	12.793
- Obligasjoner og sertifikater	-	447.840	-	447.840
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	93.429	196.709	214.768	504.906
- Fastrentelån	-	-	499.255	499.255
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat	-	6.761.470	-	6.761.470
Sum eiendeler	93.429	7.418.812	714.023	8.226.264

Forpliktelseser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelseser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	11.590	-	11.590
Sum forpliktelseser	-	11.590	-	11.590

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 1. januar 2020

Eiendeler (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	1.917	-	1.917
- Obligasjoner og sertifikater	-	475.768	-	475.768
- Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	107.428	259.708	187.523	554.659
- Fastrentelån	-	-	575.258	575.258
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI				
- Utlån klassifisert til virkelig verdi over OCI	-	5.940.895	-	5.940.895
Sum eiendeler	107.428	6.678.288	762.781	7.548.496

Forpliktelseser (hele tusen kroner)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansielle forpliktelseser til virkelig verdi over resultatet				
- Derivater	-	689	-	689
Sum forpliktelseser	-	689	-	689

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember 2020:

	Fastrentelån	Egenkapital-instrumenter	Sum
Inngående balanse	575.258	187.523	762.781
Investeringer i perioden	-	3.896	3.896
Tilbakebetaling av kapital	-	-50	-50
Salg i perioden (til bokført verdi)	-	-3.431	-3.431
Netto volumendring i perioden	-84.559	-	-84.559
Gevinst eller tap ført i resultatet	8.556	568	9.125
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat	-	-	-
Utgående balanse	499.255	188.507	687.762

Note 26 – Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Morbank (hele tusen kroner)	Bokført verdi 31.12.20	Virkelig verdi 31.12.20
Eiendeler		
Kontanter og kontantekvivalenter	17.060	17.060
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fin. foretak	1.045.273	1.045.273
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	2.727.648	2.727.648
Sum finansielle eiendeler	3.789.981	3.789.981
Forpliktelser		
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	100.154	100.154
Innskudd og andre innlån fra kunder	8.840.194	8.840.194
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1.126.798	1.126.798
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	300.702	300.794
Ansvarlig lånekapital	120.196	120.196
Sum finansielle forpliktelser	10.488.045	10.488.136

Konsern (hele tusen kroner)	Bokført verdi 31.12.19	Virkelig verdi 31.12.19
Eiendeler		
Kontanter og kontantekvivalenter	17.060	17.060
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og fin. foretak	1.045.311	1.045.311
Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	2.703.065	2.703.065
Sum finansielle eiendeler	3.765.436	3.765.436
Forpliktelser		
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	100.135	100.135
Innskudd og andre innlån fra kunder	8.816.540	8.816.540
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	1.126.798	1.126.798
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi-sikret	300.702	300.794
Ansvarlig lånekapital	120.196	120.196
Sum finansielle forpliktelser	10.464.371	10.464.463

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost

Utlån

Utlån til kunder og kredittinstitusjoner prises på ulike måter. Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner prises med utgangspunkt i nibor. Utlån til kunder bedriftsmarked prises med flytende kunderente samt en del lån prises med utgangspunkt i NIBOR.

Banken vurderer at lån til bedriftsmarkedet med flytende rente har en riktig markedspris på balansetidspunktet. Begrunnelsen for dette er at den flytende renten kontinuerlig vurderes og justeres i henhold til rentenivået i kapitalmarkedet og endringer i konkurransesituasjonen. NIBOR-lån på til sammen 1.526 mill kroner (hovedsakelig bedriftsmarkedet) per 31.12.2020 er inngått med forskjellige marginer og med ulike tidsintervall for renteregulering. Alle disse NIBOR-lånene kan reforhandles kontinuerlig. Banken tilstreber at disse lånene har rett markedspris til enhver tid.

Innlån fra kredittinstitusjoner og innskudd til kunder

For innskudd til kunder og innlån fra kredittinstitusjoner estimeres virkelig verdi lik bokført verdi siden disse i all hovedsak har flytende rente. Basert på overnevnte vurderinger blir det ingen forskjell mellom bokført verdi og virkelig verdi i tabellen over.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Obligasjonslån med fastrente er bokført til virkelig verdi basert på markedskurser pr. 31.12 tillagt påløpt rente. Slike lån blir rentesikret med rentebytteavtaler. Obligasjonslån med flytende renter blir bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost og klassifisert sammen med obligasjonslånet. Virkelig verdi er lik estimert bokført verdi.

Note 27 – Rentebærende verdipapirer

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor	Morbank/Konsern	
	2020	2019
(Hele tusen kroner)		
Stat- og statsgarantert		
- pålydende verdi	70.000	-
- virkelig verdi	71.418	-
- bokført verdi 2019		
Annen offentlig utsteder		
- pålydende verdi	80.000	51.500
- virkelig verdi	80.388	
- bokført verdi 2019		51.500
Finansielle foretak		
- pålydende verdi	280.266	316.266
- virkelig verdi	282.394	
- bokført verdi 2019		316.266
Ikke-finansielle foretak		
- pålydende verdi	13.000	104.000
- virkelig verdi	13.223	
- bokført verdi 2019		104.128
Sum rentepapirer, pålydende verdi	443.266	471.766
- påløpte renter	417	1.282
Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	447.840	-
Sum rentepapirer, bokført verdi 2019	-	473.177
Sertifikater og obligasjoner fordelt på risikoklasse	Morbank/Konsern	
	2020	2019
Virkelig verdi/bokført verdi i hele tusen kroner		
Risikoklasse 1 (Rating AAA til AA-)	423.808	216.354
Risikoklasse 2 (Rating A+ til A-)	-	140.016
Risikoklasse 3 (Rating BBB+ til BBB- og rentepapirer uten rating)	23.615	115.525
Sum sertifikater og obligasjoner	447.423	471.895
- påløpte renter	417	1.282
Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	447.840	-
Sum rentepapirer, bokført verdi 2019	-	473.177

I 2019 er sertifikat og obligasjoner bokført etter kostpris i henhold til NGAAP. I 2020 er verdipapirene bokført til virkelig verdi (IFRS).

Note 28 – Finansielle derivater

Generell beskrivelse

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld.

Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens

derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved periodens slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko. Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Morbank og konsern

Alle beløp er like for morbank og konsern. Tall i hele tusen kroner.

Finansielle derivater Til virkelig verdi over resultatet	31.12.2020		
	Virkelig verdi		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler fastrente utlån	280.000	1.430	-11.590
Sum renteinstrumenter	280.000	1.430	-11.590
Sikring av innlån			
Rentebytteavtaler fastrente innlån	300.000	10.074	-
Sum renteinstrumenter sikring	300.000	10.074	-
Sum finansielle derivater	580.000	11.504	-11.590

Virkelig verdisikring

Konsernet har gjennomført en verdisikring av et fastrenteinnlån med en balanseverdi på 300 mill. kroner. Innlånet sikres 1:1 gjennom en ekstern kontrakt hvor det er samsvar mellom løpetid og fastrenten i sikringsobjektet og sikringsforretningen. Konsernet utarbeider kvartalsvis dokumentasjon på at sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sikringseffektivt. Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumentet i 2020. Det forventes at sikringen vil være effektiv også i fremtiden. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread

mot markedsrenten er ikke en del av sikret risiko og påvirker derfor ikke effektiviteten i sikringsbokføringen. Endring i virkelig verdi av sikringsinstrumentet i 1:1 sikringen var 10,76 mill. kroner i 2020, mens endring i virkelig verdi av sikringsobjektet i 1:1 sikringen var -10,85 mill. kroner. Sikringsineffektiviteten innregnet i resultatet utgjorde dermed en kostnad på 0,09 mill. kroner. Resultateffektene er inkludert i resultatlinjen "Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivat".

Note 29 – Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter

Aksjer er målt til virkelig verdi over resultat iht. IFRS 9 (med unntak av bankselskap, tilknyttede selskapet og felleskontrollert virksomhet). Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46.

Morbank	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	Konsern
2020	(Hele tusen kroner)	2020
92.752	Aksjefond	92.752
128.010	Obligasjonsfond	128.010
66.795	Pengemarkedsfond	66.795
787	Børsnoterte aksjer	787
216.352	Unoterte aksjer	216.562
504.696	Sum	504.906

Spesifikasjon av vesentlige eierposter per 31.12.20

Selskaps navn	Org.nummer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Balanseverdi
SpareBank 1 Boligkreditt AS	988738387	983.950	1,26 %	147.689	147.697	147.697
SpareBank 1 Næringskreditt AS	894111232	64.742	0,40 %	8.216	8.186	8.186
SpareBank 1 Kreditt AS	975966453	30.962	1,07 %	9.619	10.968	10.968
SpareBank 1 SMN Finans AS	938521549	2.030	1,71 %	23.404	23.404	23.404
Eiendomskreditt AS	979371285	3.707	-	371	390	390
SpareBank 1 Betaling AS	916389418	235	-	7.216	13.184	13.184
Øvrige aksjer og grunnfond	-	-	-	-	-	13.310
Sum aksjer i morbank	-	-	-	-	-	217.139
Sum aksjer i datterselskap	-	-	-	-	-	210
Sum aksjer i konsern	-	-	-	-	-	217.349

Note 30 – Goodwill og andre immaterielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2019	2020		2020	2019
-	-	Anskaffelseskost pr 1.1.2020	1.340	1.340
-	-	Tilgang	720	-
-	-	Anskaffelseskost pr 31.12.2020	2.060	1.340
-	-	Akkumulert av/nedskrivning pr 1.1.2020	1.340	1.340
-	-	Ordinære av/nedskrivning	96	-
-	-	Akkumulert av/nedskrivning pr 31.12.2020	1.436	1.340
-	-	Balanseført verdi	624	-

Goodwill i konsernet, tilhører SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS og er knyttet til kjøp av portefølje. Avskrives lineært over 5 år.

Note 31 – Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank			2020		Konsern			2020	
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	(Hele tusen kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	
67.369	25.176	10.284	102.829	Anskaffelseskost 01.01.2020	114.439	48.074	10.284	172.797	
212	2.514	-	2.726	Tilgang	212	3.204	-	3.416	
-	972	-	972	Avgang	-	4.588	-	4.588	
67.581	26.718	10.284	104.583	Anskaffelseskost 31.12.2020	114.651	46.690	10.284	171.625	
2.959	17.666	9.082	29.707	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2020	49.130	32.123	9.082	90.335	
2.791	2.924	300	6.015	Årets avskrivning	2.791	5.709	300	8.800	
-	910	-	910	Årets avgang	-	2.723	-	2.723	
5.750	19.680	9.382	34.812	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2020	51.921	35.109	9.382	96.412	
61.831	7.038	902	69.771	Balanseført verdi 31.12.2020	62.730	11.581	902	75.213	

Morbank			2019		Konsern			2019	
Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	(Hele tusen kroner)	Bygg, tomter og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Påkost leide lokaler	Totalt	
63.649	24.648	10.284	98.581	Anskaffelseskost 01.01.2019	125.414	43.933	10.284	179.631	
5.608	1.905	-	7.513	Tilgang	1.032	5.623	-	6.655	
1.888	1.377	-	3.265	Avgang	12.007	1.482	-	13.489	
67.369	25.176	10.284	102.829	Anskaffelseskost 31.12.2019	114.439	48.074	10.284	172.797	
544	15.699	8.782	25.025	Akkumulert av-og nedskrivning 01.01.2019	48.458	28.156	8.782	85.396	
2.415	3.331	300	6.046	Årets avskrivning	3.228	5.360	300	8.888	
-	1.364	-	1.364	Årets avgang	2.556	1.393	-	3.949	
2.959	17.666	9.082	29.707	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2019	49.130	32.123	9.082	90.335	
64.410	7.510	1.202	73.122	Balanseført verdi 31.12.2019	65.309	15.951	1.202	82.462	

Avskrivning

Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 2-5 % for bankbygg og annen fast eiendom, tomter 0 %, innredning og inventar 10-33 %, maskiner- og IT-utstyr 10-33 % og transportmidler 20-25 %.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Note 32 – Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
6.155	5.150	Utsatt skattefordel	7.638	8.376
1.760	2.010	Provisjon Boligkreditt / Næringskreditt	2.010	1.760
3.000	3.000	Medlemsinnskudd KFS	3.000	3.000
1.013	2.668	Opptjente ikke mottatte inntekter	2.942	1.278
1.739	2.991	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	3.785	2.936
500	500	Overtatt eiendom	500	500
3.750	11.940	Sikkerhet renteswap-avtaler	11.940	3.750
363	363	Utsmykking/kunst	363	363
18.591	2.321	Andre eiendeler*	74.412	73.526
36.871	30.943	Andre eiendeler	106.590	95.489

* 39.348 gjelder klientansvar/klientmidler hos EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS

* 16.755 gjelder tomter hos SpareBank 1 Hallingdal Invest AS

Note 33 – Innskudd fordelt på sektor og næring

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
8.211.078	8.840.194	Innskudd og andre innlån fra kunder til amort. kost	8.816.540	8.196.884
8.211.078	8.840.194	Sum innskudd og andre innlån fra kunder	8.816.540	8.196.884

2019	2020	Innskudd fordelt på sektor og næring	2020	2019
5.007.249	4.933.253	Lønnstakere o.l	4.933.253	5.007.249
248.779	260.959	Primærnæringer	260.959	248.779
82.583	88.626	Industri	88.626	82.583
523.828	650.574	Bygg- og anleggsvirksomhet	650.574	523.828
139.718	201.344	Varehandel	201.344	139.718
59.602	55.326	Transport og lagring	55.326	59.602
129.496	137.589	Hotell og restaurantdrift	137.589	129.496
88.212	97.434	Forretningsmessig tjenesteyting	91.430	80.151
931.184	919.504	Omsetning/drift eiendommer	901.854	925.051
1.000.427	1.495.585	Diverse næringer	1.495.585	1.000.427
8.211.078	8.840.194	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	8.816.540	8.196.884

2019	2020	Innskudd fordelt på geografiske områder	2020	2019
6.504.818	7.090.160	Kjerneområde, Hallingdal og Valdres	7.066.506	6.490.624
134.367	156.073	Buskerud, øvrige	156.073	134.367
65.565	67.860	Oppland, øvrige	67.860	65.565
1.074.478	987.217	Oslo / Akershus	987.217	1.074.478
72.412	79.992	Utlandet	79.992	72.412
359.438	458.892	Andre	458.892	359.438
8.211.078	8.840.194	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	8.816.540	8.196.884

Note 34 – Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

SpareBank 1 Hallingdal Valdres emitterer og innløser verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen. Refinansieringsbehovet blir også delvis finansiert ved overføring av deler av utlånsporteføljen til kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Oppstillingen er identisk i morbank og konsern. All verdipapirgjeld er utstedt i NOK.

Morbank og Konsern (Hele tusen kroner)	2020 IFRS	2019 NGAAP
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak		
- pålydende verdi	100.000	100.000
- bokført verdi	100.154	100.349
Obligasjonsgjeld		
- pålydende verdi	1.425.000	1.259.000
- bokført verdi	1.439.170	1.265.344
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	1.525.000	1.359.000
Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, bokført verdi	1.539.325	1.365.693

Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt	31.12.2020	31.12.2019
2020	-	159.000
2021	200.000	300.000
2022	400.000	400.000
2023	500.000	500.000
2024	-	-
2025	300.000	-
2026	125.000	-
Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	1.525.000	1.359.000

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.2020	Emittert/ utvidet	Forfalt/ innløst	Tilbakekjøp	31.12.2019
Innlån fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	100.000	-	-	-	100.000
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	1.425.000	425.000	-134.000	-125.000	1.259.000
Påløpte renter	4.928	-	-	-	4.928
Verdijusteringer	2.540	-	-	-	2.540
Sum verdipapirgjeld	1.532.468	425.000	-134.000	-125.000	1.366.468

Note 35 – Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital	2020	2019
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital *)	120.000	120.000
- påløpte renter	196	331
Sum ansvarlig lånekapital	120.196	120.331

*) Ansvarlig lån har en løpetid på 10 år med mulighet for call etter 5 år. Pr 31.12.2020 har banken utstedt totalt 120 mill. kroner i ansvarlig lånekapital, med tidspunkt for «call» 14.06.2022 (60 mill kr) og 22.05.2023 (60 mill kr).

Gjenværende løpetid er 1 år og 6 mnd (60 mill)

Gjenværende løpetid er 2 år og 5 mnd (60 mill)

Endring i ansvarlig lånekapital	31.12.2020	Emittert/ utvidet	Forfalt/ innløst	31.12.2019
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	120.000	-	-	120.000
Påløpte renter	196	-	-	331
Sum ansvarlig lånekapital	120.196	-	-	120.331

Note 36 – Annen gjeld og forpliktelser

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Annen gjeld og balanseførte forpliktelser		
9.757	10.866	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	33.117	9.847
25.840	26.903	Pensjonsforpliktelser (note 23)	27.635	26.194
127.764	85.926	Annen gjeld	91.086	132.991
163.361	123.695	Sum annen gjeld og balanseførte forpliktelser	151.838	169.032
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
28.487	40.091	Betalingsgarantier	40.091	28.487
46.997	54.066	Kontraktsgarantier	54.066	46.997
360.821	313.100	Lånegarantier	313.100	360.821
2.500	2.500	Garantier for skatter	2.500	2.500
29.335	28.710	Annet garantiansvar	28.710	29.335
468.140	438.467	Sum stilte garantier (ikke balanseført)	438.467	468.140
		Andre ikke balanseførte forpliktelser		
875.727	1.017.741	Ubenyttede kreditter	1.017.741	875.727
148.925	149.303	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	149.303	148.925
1.024.652	1.167.044	Sum andre ikke balanseførte forpliktelser	1.167.044	1.024.652
1.656.153	1.729.206	Totale forpliktelser	1.757.349	1.661.824

Note 37 – Bundne midler

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
		Bundne midler		
3.099	3.836	Skattetrekk	7.643	5.844
3.099	3.836	Sum bundne midler	7.643	5.844

Klientmidler

Datterselskapet EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS oppbevarer klientmidler på egne bankkonti og har klientansvar i forbindelse med eiendomsmeglingen. I konsernregnskapet fremkommer dette som en netto fordring knyttet til provisjon.

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
-	-	Bokført klientansvar per 31.12.	195.552	129.033
-	-	Innestående klientmidler bank per 31.12.	231.779	158.142
-	-	Bokførte klientfordringer per 31.12.	36.227	29.109

Note 38 – Investeringer i eierinteresser

Datterselskaper og felleskontrollert virksomhet

Firma	Bokført verdi	Forretningskontor	Eierandel i prosent
Investering i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	32.368	Hemsedal	100 %
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	7.776	Nesbyen	100 %
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	516	ÅL	100 %
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	2.691	ÅL	100 %
SpareBank 1 Valhall Eigedomsutvikling AS	2.073	ÅL	100 %
HallingRegnskap AS	15	Nesbyen	100 %
Valdres Regnskap AS	17	Heggenes	100 %
Tisleidalen Hyttegrend AS	2.926	Hemsedal	100 %
	48.382		
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
Samarbeidende Sparebanker AS	87.586	Oslo	7,8 %
	87.586		

Aksjer i datterselskaper morbank

Datterselskapene er innarbeid etter egenkapitalmetoden.

2020	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	218.000	6.232	35	54.176	24.419	29.758	7.825
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	5.100.000	10.200	500	15.954	8.070	7.884	18
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	500.000	10	50.000	20.965	20.399	566	-1.540
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	100.000	100	1.000	2.695	-	2.695	-38
SpareBank 1 Valhall Eigedomsutvikling AS	2.000.000	2.000	1.000	5.071	2.871	2.199	-499
HallingRegnskap AS	30.000	30	1.000	9	-	9	-
Valdres Regnskap AS	30.000	30	1.000	14	-	14	-
Tisleidalen Hyttegrend AS	3.569.000	35.690	100	6.843	3.659	3.184	-477

2019	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	218.000	6.232	35	42.775	18.342	24.433	3.445
SpareBank 1 Regnskapshuset Valhall AS	5.100.000	10.200	500	16.379	8.513	7.866	189
SpareBank 1 Hallingdal Invest AS	500.000	10	50.000	22.383	20.616	1.767	-1.803
SpareBank 1 Hallingdal Eigedom AS	100.000	100	1.000	2.629	6	2.622	-58
SpareBank 1 Valhall Eigedomsutvikling AS	2.000.000	2.000	1.000	4.630	2.965	1.665	-895
HallingRegnskap AS	30.000	30	1.000	9	-	9	-
Valdres Regnskap AS	30.000	30	1.000	14	-	14	-

Utbytte fra datterselskap

	2020	2019
EiendomsMegler 1 Fjellmegleren AS	2.500	-

Investeringer i felleskontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden.

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
78.071	72.483	Balanseført verdi per 01.01.	133.325	129.762
-	-	Resultat over OCI	1.158	-
-5.588	15.103	Tilgang/avgang	-	-
-	-	Emisjon	15.103	-
-	-	Verdiregulering	521	-979
-	-	Resultatandel	41.433	55.926
-	-	Utbetalt utbytte	-15.129	-51.384
72.483	87.586	Balanseført verdi per 31.12.	176.411	133.325

Inntekter fra investeringer i felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2019	2020	(Hele tusen kroner)	2020	2019
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	41.433	55.926
51.384	15.129	Utbytte fra Samarbeidende Sparebanker AS	-	-
51.384	15.129	Sum inntekt	41.433	55.926

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet

(Hele tusen kroner)

2020	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
Samarbeidende Sparebanker AS	2.312.551	35.140	2.277.411	534.940

2019	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
Samarbeidende Sparebanker AS	1.746.533	24.284	1.721.117	713.404

Note 39 – Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Transaksjoner mellom nærstående parter. Med nærstående parter menes her felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Se note 38 for investeringer i eierinteresser. Bankens mellomværende med ansatte og tillitsvalgte vises i note 21.

	Felleskontrollerte		Datterselskap	
	2020	2019	2020	2019
Lån (Hele tusen kroner)				
Lån utestående pr 1.1.	-	6.424	21.466	47.750
Lån innvilget i perioden	-	-	3.659	-
Tilbakebetaling	-	-6.424	-542	-26.284
Utestående lån per 31.12.	-	-	24.583	21.466
Renteinntekter	-	1.137	568	1.238
Tap ved utlån	-	-	-	-
Innskudd (Hele tusen kroner)				
Innskudd per 1.1.	-	-	14.193	17.851
Nye innskudd i perioden	-	-	5.869	2.633
Uttak	-	-	-	-6.291
Innskudd per 31.12.	-	-	20.062	14.193
Rentekostnader	-	-	97	211

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 40 – Eierandelskapital- og eierstruktur per 31.12.2020

Egenkapitalsbevisiere per 31.12.2020	Antall	% av totalt antall egenkapital-bevis
1 Sparebankstiftelsen Hallingdal	7.130.445	88,50 %
2 Sparebankstiftelsen Øystre Slidre	926.555	11,50 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	8.057.000	100 %

Egenkapitalbevisbrøk - Morbank (Hele tusen kroner)	31.12.2020	01.01.2020	31.12.2019
Eierandelskapital	805.700	805.700	805.700
Overkursfond	11.581	11.581	11.581
Utjevningsfond eksklusive utbytte og fond for urealiserte gevinster	611.238	541.414	372.547
A. Sum egenkapitalbeviserens kapital	1.428.519	1.358.695	1.189.828
Grunnfondskapital eksklusive gaver og fond for urealiserte gevinster	151.130	150.434	126.698
Kompensasjonsfond	1.176	1.176	1.176
B. Sum samfunnsid kapital	152.306	151.610	127.874
Egenkapital eksklusiv utbytte, fond for urealiserte gevinster og annen egenkapital	1.580.825	1.510.305	1.317.702
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	90,37 %	89,96 %	90,30 %

Note 41 – Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntruffet enkelthendelser av vesentlig betydning som påvirker konsernets årsregnskap for 2020.

Erklæring fra styret og administrerende direktør

(Jf. lov om verdipapirhandel § 5-5)

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet og årsberetningen for SpareBank 1 Hallingdal Valdres og konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres for kalenderåret 2020 og per 31.12.20.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2020 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld og finansielle

stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2020 og 31. desember 2019.

Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, gir en rettviseende oversikt.

Hallingdal, 31. desember 2020 / 9. mars 2021
I styret for SpareBank 1 Hallingdal Valdres

Kjell Vidar Bergo
Styreleder

Kristin Ourom
Nestleder

Ragnhild Kvernberg

Odd Holde

Tore Østlund

Gro Lundby

Vidar Isungset

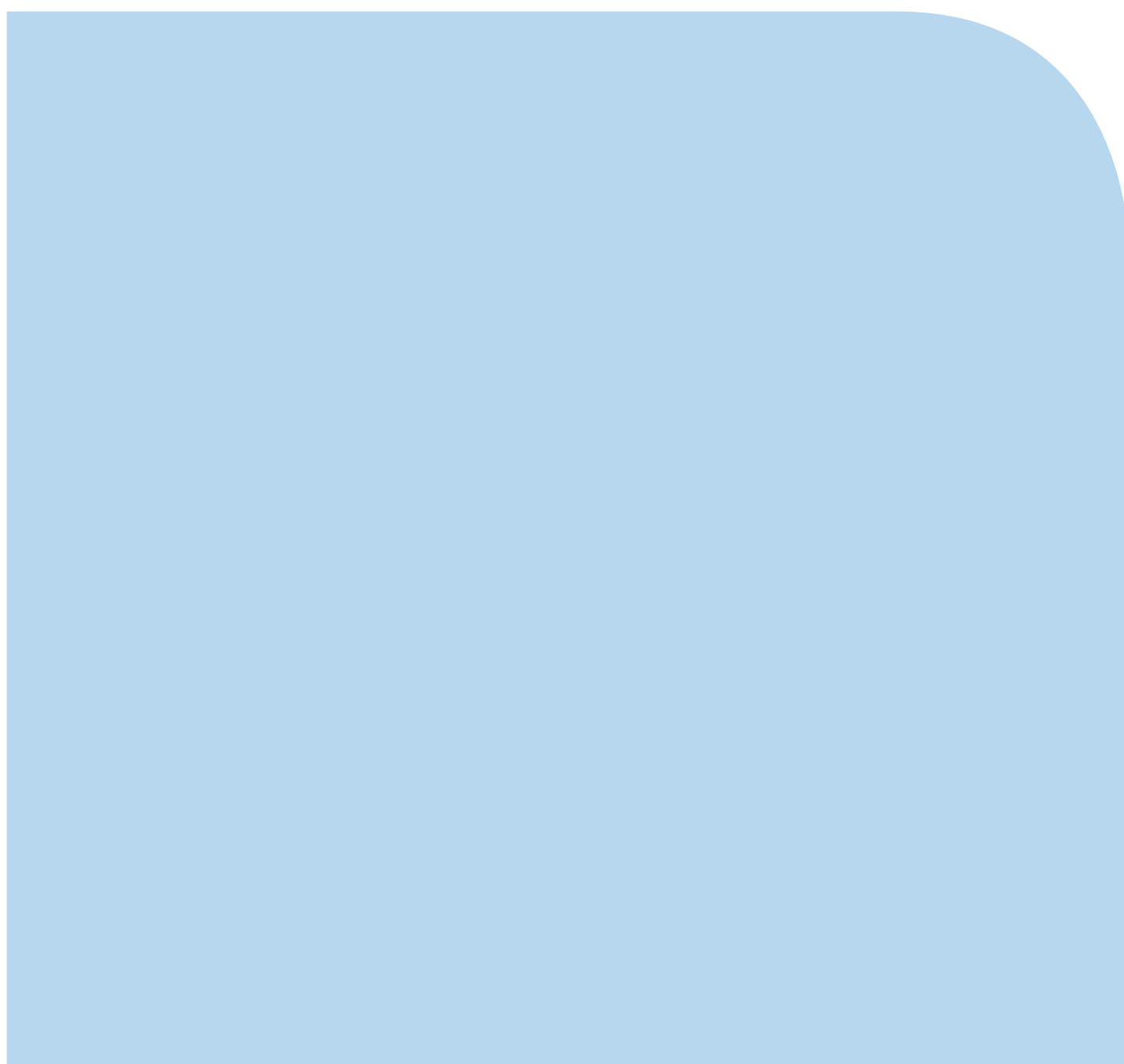
Gro H. Storebråten

Knut Oscar Fleten
Administrerende direktør

Revisjonsberetning 2020

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til forstanderskapet i SpareBank 1 Hallingdal Valdres

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Hallingdal Valdres' årsregnskap som viser et totalresultat i selskapsregnskapet på tkr 116 740 og et totalresultat i konsernregnskapet på tkr 148 302. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Hallingdal Valdres per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Hallingdal Valdres per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 9. mars 2021
Deloitte AS

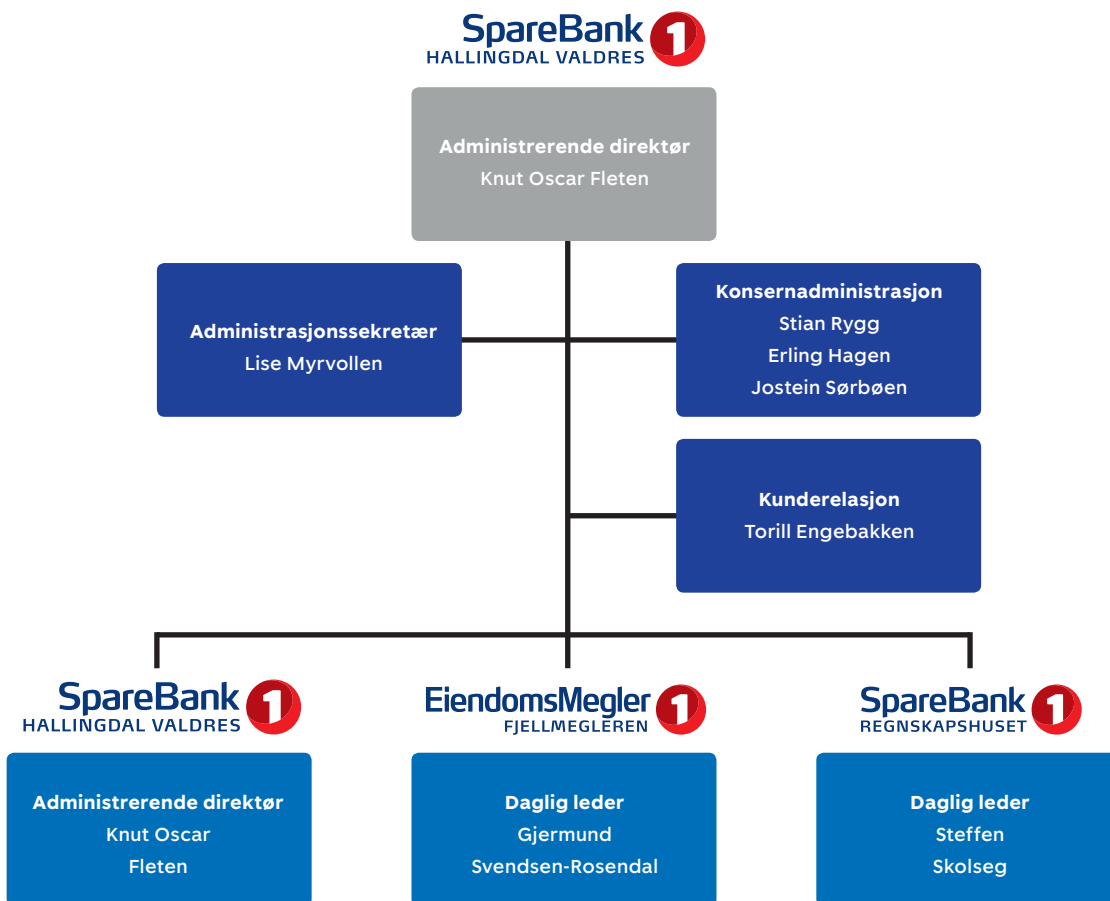
Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

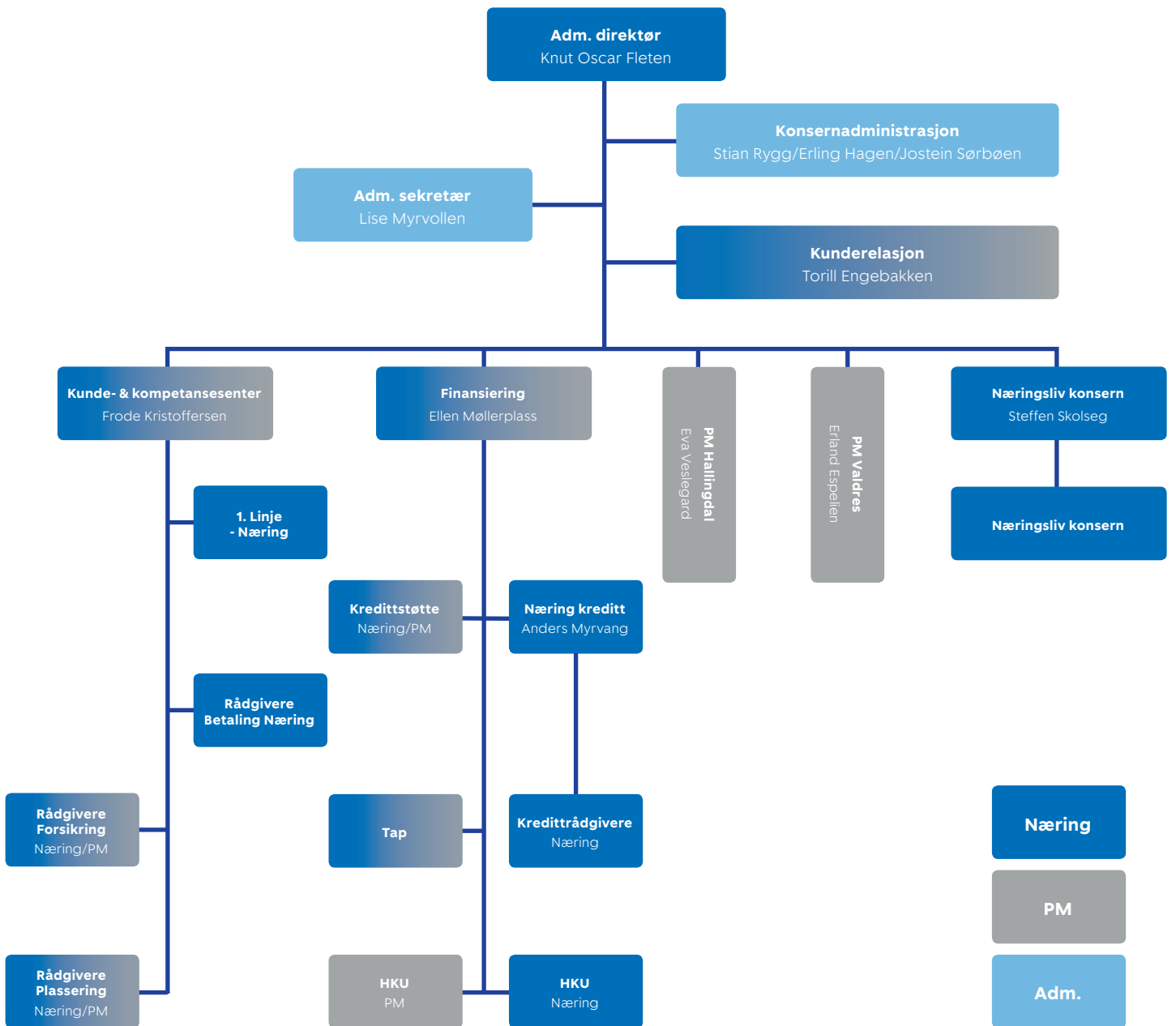
Styret og ledelse

Konsern

Morbank

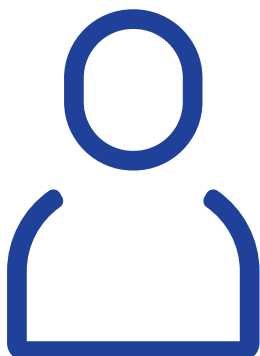
Presentasjon av styret

Kjell Vidar Bergo

– Styreleder

Født 1950. Har utdannelse i samfunnsfag og økonomi fra Universitetet i Bergen. Daglig leder i Hallingdølen fram til 2014, nå pensjonist. Har vært styremedlem siden 1995, nestleder 1999-2006 og styreleder fra 2006 i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Leder av risiko- og revisjonsutvalget fra 2011. Bor i Ål.

Kristin Ourom

– Nestleder

Født 1971. Har juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo i 1996. Advokatbevilgning fra 1998. Er partner i Kvale Advokatfirma DA med bank og finans, energirett og selskapsrett som områder. Har vært styremedlem siden 2010, nestleder fra 2016. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2011. Bor i Oslo.

Vidar Isungset

Født 1959. Arbeider som autorisert finansiell rådgiver i SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Styremedlem som representant for ansatte siden 1998. Bor i Ål.

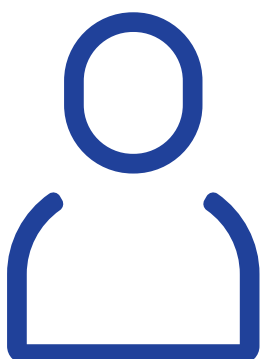
Tore Østlund

Født 1958. Videregående skole med etterutdanning innen administrasjon og ledelse. Svennebrev og mesterbrev som tømrer. Har drevet eget firma i over 30 år. Arbeider som rådgiver i næring og byggesak i Øystre Slidre kommune. Medlem i styret i Øystre Slidre Sparebank fra 2010 og senere SpareBank 1 Hallingdal Valdres. Bor i Rogne i Øystre Slidre.

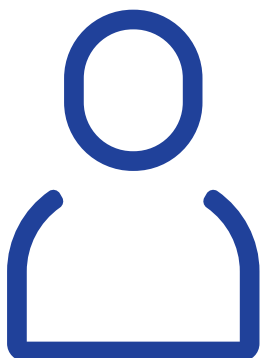
Odd Holde

Født 1949. Utdannet siviløkonom. Driver eget firma med utleiehytter og konsulentvirksomhet. Har over 30-års erfaring fra reiselivet i Hemsedal. Styremedlem fra 2012. Bor i Hemsedal. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2018.

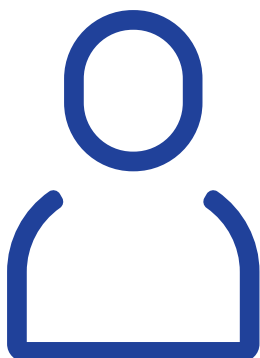
Gro Lundby

Født i 1954. Er utdannet adjunkt og har arbeidet 25 år i ungdomsskolen. Har vært heltidspolitiker i 12 år, som ordfører i Øystre Slidre i 8 år (2003-2011) og fylkesordfører i Oppland fylkeskommune i 4 år (2011-2015). Diverse styreverv de siste årene. Styremedlem siden 2016. Medlem av risiko- og revisjonsutvalget fra 2017. Bor i Øystre Slidre kommune.

Ragnhild Kvernberg

Født 1954. Etter fullført videregående og engelsk grunnfag har yrkesaktivt liv vært innenfor reiselivet med stilling som turiststjef i Hemsedal, hotellledelse og konsulent innen destinasjonsutvikling samt flere styreverv. Driver gård med utleiehytter og hjorteoppdrett. Har tidligere hatt verv i bankens forstanderskap og styre. Er nestleder i styret for Sparebankstiftelsen Hallingdal. Styremedlem siden 2018. Bor i Hemsedal.

Gro H. Storebråten

Født 1964. Har utdanning fra videregående skole med diverse etterutdanningskurs fra BI. Er autorisert finansiell rådgiver og har autorisasjon som kredittrådgiver og skadeforsikringsrådgiver. Arbeider som fagansvarlig betalingsformidling i Spare Bank 1 Hallingdal Valdres. Tidligere medlem av forstanderskapet. Styremedlem som representant for ansatte fra 2020. Bor på Gol.

Forstanderskap, styre og revisjon

FORSTANDERSKAPET

KUNDENE

Hallingdal:	Karianne Sørbøen Marianne Stue Per Egil Rese Margunn Berget Kristiansen Knut Arne Gurigard Ola Terje Oleivsgard
Valdres:	Ove Skaret (leder) Pål Bredesen
«Fritt»:	Halvar Hjelman

VARAMEDLEMMER

Hallingdal:	Ove Bråten Gunnar Halbjørhus Stian Bogar
Valdres:	Gunvor Hegge

FRA STIFTELSENE ØYSTRE SLIDRE OG HALLINGDAL:

Arnstein Alund
Jan Kristian Dalen
Torleif Bjella
Tove Eggen Lien
Torhild Helling Bergaplass
Kjell Erik Skølt
Kjersti Lilleslett
Endre Ulsaker
Ingunn Stræte
Karin Rustberggard Sletto

VARAMEDLEMMER:

Berit Aspaas Müller
Janniche Ulrichsen
Christoffer Norhaug
Anneli R. Vøllo
Anne Vetteren Grøthe

FUNKSJONÆRVALGTE:

Maren Haugli Tufto
Kristin Bakke Haugen
Gudny G. Nysveen
Ellen Møllerplass
Mona Ø. Øen
Vidar Solheim

VARAMEDLEMMER:

Gro Storebråten (valgt inn i styret 2020)
Eva Veslegard
Henry Olav Hansen

STYRET:

Kjell Vidar Bergo, leder
Kristin Ourom, nestleder
Odd Holde, medlem
Ragnhild Kvernberg, medlem
Tore Østlund, medlem
Gro Lundby, medlem
Vidar Isungset, medlem,
valgt av ansatte
Gro Storebråten, medlem,
valgt av ansatte

VARAMEDLEMMER:

Sissel Skrindo
Steinar Dahlen
Sara Rolfsen (fra ansatte)
Erland Espelien (fra ansatte)

REVISOR:

Deloitte AS

Vedlegg

TCFD Rapportering 2020

STYRING

Beskriv virksomhetens styring av klimarelaterte trusler og muligheter.

A. En beskrivelse av styrets oppsyn med klimarelaterte trusler og muligheter.

Bærekraft inkludert miljø- og klima er innarbeidet i konsernets dokumenthierarki – fra overordnet strategi via styrings- og policydokumenter og ned til retningslinjer i de ulike arbeidsprosessene. Disse dokumentene evalueres jevnlig og de mest sentrale årlig.

Styret har klima og miljø som en del av strategiprosessen og går hvert år gjennom klima- og miljøarbeidet som en del av årlig rapportering og gjennomgang. En del av dette er konsernets rapportering av klimagassutslipp. Styret følger opp klima- og miljørapportering som handlingsplan med tiltak, oppfølging og rapportering.

Høsten 2020 vedtok styret strategien for 2021-2023 der klima og miljø er en integrert del av konsernets målsetting med konkrete mål om blant annet reduksjon av klimagassutslipp. Klimarelaterte trusler inngår i konsernets risikoarbeid som ledes av leder for risikostyring og compliance. Konsernets energi- og miljørådgiver har ansvaret for de faglige vurderingene. Risikobildet rapporteres kvartalsvis.

Innarbeidelsen av klima- og miljø i de ulike styringsdokumentene medfører at klima- og miljørisiko tas med i saker som besluttet av styret og ledelsen slik som kredittsaker, forretningsplaner, investeringer, osv.

Vi planlegger i 2021 å inkludere klima- og miljørisiko ytterligere gjennom scenarioanalyser for hele konsernet.

B. Beskriv ledelsens rolle i vurdering og styring av klimarelaterte trusler og muligheter.

Det overordnede ansvaret ligger hos adm. direktør. Leder for risiko- og compliance har ansvar for å ta inn klima- og miljø i de ulike risikovurderingsprosessene i konsernet og rapportere på disse iht plan. Det faglige ansvaret for de ulike vurderingene ligger hos energi- og miljørådgiver.

Risiko blir rapport kvartalsvis til styret og ledelsen i konsernet.

Energi- og miljørådgiver inngår i konsernets ledergruppe der miljø- og klimarelaterte spørsmål tas opp på ledernivå. Minimum en gang per år skal konsernledergruppen gjennomgå konsernets klima- og miljørapportering, handlingsplan og oppfølging.

Energi og miljørådgiver arbeider jevnlig med lederne for sentrale fagområder som kreditt, plassering og intern drift for oppfølging og videreutvikling av klimarelaterte trusler og muligheter.

I løpet av 2021 etableres en egen bærekraftsgruppe på tvers av fagområdene i konsernet for å øke fokuset på klima og miljø.

STRATEGI

Beskriv faktisk og potensiell påvirkning av klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens operasjoner, strategi og finansiell planlegging.

A. Hvilke klimarelaterte risikoer og muligheter virksomheten har identifisert på kort, medium og lang sikt:

Banken har i 2020 gjort flere overordnede ESG-analyser på risikoer og muligheter for virksomheten. Klima er et område der vi mangler informasjon og data for å få et bedre bilde av status.

På bakgrunn av tilgjengelig informasjonen har vi identifisert at vi er utsatt for klimarisiko hovedsakelig gjennom utlån til bedriftsmarkedet. Dette vurdert som primært på medium (2-5 år) og lang sikt (> 5 år), men også på noe kortere sikt (< 1 år).

I kartleggingen av hvilke bransjer vi har størst klimarelaterte risiko og flest muligheter, har vi identifisert at vi har høy risiko. Samtidig finnes det et stort mulighetsrom for positiv påvirkning innen våre to største bransjer som er eiendom og landbruk.

Vi har foreløpig vurdert fysisk klimarisiko på våre bygninger og vår drift til å være begrenset, men vi har oppmerksomhet mot klimatilpassing der det er nødvendig.

B. Hvilken påvirkning har klimarelatert risiko og muligheter på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging:

Klimarelatert risiko på virksomhetens strategi:

EU legger føringer for at finansieringsbransjen skal ha en sentral rolle for å at EU skal nå sine klimamål. Denne taksonomien vil bli implementert i Norge gjennom lover og retningslinjer for finansbransjen. SpareBank 1 Hallingdal Valdres har siden 2015 hatt en tydelig strategisk målsetting å ligge i forkant med det grønne skiftet i konsernets virksomheter. Det innebærer at en strategi med tilsvarende overordnede målsettinger som EU og Norge. Den strategiske planen gjennomgås hvert tredje år. Konsernets styre vedtok høsten 2020 strategien for 2021-2023 der klima og miljø er en integrert del. Den inneholder blant annet konkrete målsetninger om reduksjon av egne klimagassutslipp, og økt rapportering av klimaeksponering både oppstrøms og nedstrøms.

I konsernets *Våre prinsipper for miljø, etikk, samfunnsansvar og bærekraft* beskrives konsernets styringssystem og prosesser knyttet til klima og miljø. Konsernet har valgt å følge FNs bærekraftsmål. Banken har valgt å fokusere spesifikt på mål nummer 13 som handler om å stoppe klimaendringene. Konsernet signerte FNs prinsipper for bærekraftig bankdrift (UNEP FI) i begynnelsen av 2020.

I 2020 ble bankens styringsdokument for kredittgivning revidert, der klimarisiko ble inkludert som en del av ESG-vurderingen i kredittgivning. Alle styrings- og policydokumenter vil bli gjennomgått i 2021 og hvor klima- og miljørisiko skal vurderes i gjennomgangen slik at det ivaretar de overordnede føringer og målsettinger i strategien.

Klimarelatert risiko på virksomhetens drift:

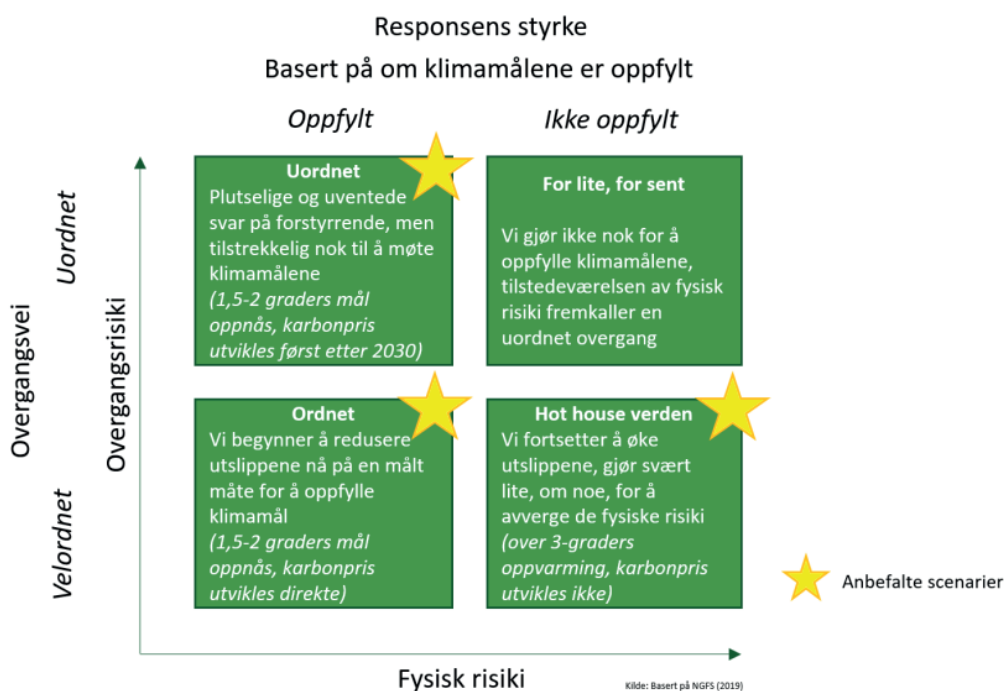
Klimarelatert risiko er en del av risikorapporteringen og revideres årlig. Primært har fokuset hittil vært på konsernets bankvirksomhet der klimarisiko er en del av kredittprosessen og vurderes ved hver lånesak. Det planlegges i løpet av 2021 få på plass et fellessystem i Sparebank 1-alliansen integrert i det eksisterende kreditt- og lånesakssystemet. Banken jobber for å avdekke klima- og miljørisiko, samt se muligheter gjennom kommunikasjon med eksisterende og potensielle kunder.

Klimarelatert risiko på virksomhetens finansielle planlegging:

Konsernet har etablert et grønt finansielt rammeverk. Dette vil ligge til grunn for den finansielle planleggingen fremover. Konsernets bankvirksomhet vil ha fokus på den «grønne» bankbalansen som fokuserer på og har ambisjoner om å omfatte en stadig større del av bankens balanse. I dette inngår spesielt fokus på grønne innskudd og grønn markedsfinansiering.

C. Ulike scenariers potensielle påvirkning på virksomhetens drift, strategi og finansiell planlegging, inkludert et 2°C-scenario:

En første scenarioanalyse ble gjennomført i tredje kvartal i 2020 ved bruk av NGFS sine klimascenarier «Ordnet», «Uordnet» og «Hot house verden» (se bilde nedenfor). Det er de største bransjene som bankvirksomheten er involvert i som har blitt vurdert. Det dreier seg om eiendom, utleie og landbruk (som også inkluderer skogbruk).

For samtlige bransjer og scenarier er det identifisert en påvirkning på bransjen, og dermed også på bankens utlånsvirksomhet. Vi ser muligheter for omstilling i disse bransjene og ønsker å hjelpe våre nåværende og fremtidige kunder med å håndtere risiko og benytte mulighetene.

Banken har de siste fem årene lansert en rekke av miljøprodukter innen utlån, for både privatmarkedet og næring. Målet med dette er å stimulere til grønn omstilling.

I løpet av sommeren 2020 ble bankens grønne finanseringsrammeverk lansert. I oktober 2020 ble de første grønne obligasjonene introdusert. Det grønne rammeverket er primært i tråd med EUs taksonomi av grønne aktiviteter for mange av bransjene.

Utlånsporteføljen:

Vår strategi med tanke på utlånsporteføljen for næring har vært å identifisere de bransjer hvor vi er høyest eksponert, kombinert med risiko for høyt klimaavtrykk.

Det er utarbeidet en analyse av ESG-risiko for utlånsporteføljen. Analysen har funnet at det er en særlig utfordring knyttet til naturrisiko og fysisk klimarisiko. Bransjer innen eiendom og landbruk er mest eksponert. Dette er bransjer vi har mye av vårt engasjement i. Vi fokuserer derfor vår kartlegging spesielt på disse områdene. Analysen er gjennomført som et samarbeid mellom leder av bærekraft, kreditt og risikostyring, og compliance. Kundeansvarlige vil involveres i analyseprosessene. Analysene ble gjennomført første kvartal i 2020.

RISIKOSTYRING

Beskriv hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelatert risiko.

A. Virksomhetens prosess for å identifisere og vurdere klimarelatert risiko:

På overordnet nivå og operasjonell risiko:

Vi gjør årlig en overordnet ESG-analyse av konsernet, der klimarisiko inngår. De som involveres i dette er daglig leder for konsern, bank og regnskap, daglig leder for megler, energi- og miljørådgiver, leder for risiko og compliance, og rådgiver for risiko og compliance. I 2020 ble bærekraft en del av alle risikoworkshops. Alle bankens sentrale virksomhetsområder deltok i vurderingen av potensielle ESG-risikoer og ble i forkant identifisert og systematisert av en egen arbeidsgruppe. Områder med høy risiko følges opp med tiltak i etterkant.

I utlånsporteføljen:

Overordnet ESG-analyse har gitt oss en foreløpig oversikt over miljørisiko der klima og naturrisiko er inkludert. Vi vurderer både fysisk klimarisiko, biodiversitetsrisiko og overgangsrisiko for begge grupper. Innen overgangsrisiko vurderer vi politisk og juridisk risiko, omdømmerisiko, markedsrisiko og klimadrevet teknologisk innovasjon. Vi kommer frem til en overordnet miljørisiko ved å vurdere sannsynlighet, sårbarhet og eksponering.

Våre eksponeringer er fordelt på et geografisk begrenset område. Vi har blant annet brukt Norsk klimaservice-senters vurdering av fysisk klimarisiko i analysen. Det er gjort grundigere scenarioanalyser innen landbruk- og eiendomsporteføljene, da det er der vi er mest eksponert.

Resultatet av analysene er presentert for våre rådgivere. Dette er både for å spre kunnskap til rådgiverne for senere samtaler med kundene, og for at de som sitter med førstehåndsinformasjon om kunden skal bidra med sin kunnskap inn i analysen.

På kundenivå:

Dialogen om klimarisiko med kundene er påbegynt. Ved innvilgelse av lån til bedrifter gjør vi en aktsomhetsvurdering på bakgrunn av kundens svar i vårt egenerklæringsskjema knyttet til klimarisiko. Der vurderer vi kundens klimarisiko, eksempelvis hvordan kunden har forberedt seg på strengere reguleringer og forandringer i forbrukeratferd. Dette arbeidet ble i 1. kvartal 2020 utvidet til alle bransjer.

I vurderingen av markeds- og likviditetsrisiko:

Banken har gjort en generell vurdering av ESG-risiko, og totalt sett vurderes porteføljen til å ha lav risiko. Det er gjort en vurdering av hvilke temaer som er mest relevante i det overordnede risikobildet gjennom den årlige risikovurderingen.

Nye produkter/tjenester:

Banken har implementert en policy for nye og endrede produkter, løsninger og prosesser. I rutinen er det obligatorisk med vurdering av ESG-forhold, der klima er en viktig faktor før lansering av nye produkter, prosesser og tjenester. Dette gjelder både for egenutviklede produkter, men også for produkter som banken mottar fra Spare-Bank 1 Utvikling.

B. Virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelatert risiko:

For å håndtere kredittrisiko:

Ved innvilgelse av lån blir bedriftene stilt spørsmål om hvordan de forholder seg til klimarisiko, både fysisk- og omstillingsrisiko.

I tillegg har bedriftsavdelingen i samarbeid med leder for bærekraft sett på hvilke bransjer som er mest CO2-intensive. Denne oversikten blir brukt for å se hvilke bransjer som vil gjennomgå de største endringene i tiden fremover og hvor vi finner størst omstillingsrisiko. Vi vil også sette mål for og publisere sektorspesifikke, scenariobaserte mål for porteføljeprioritering som følge av klimarisiko.

Banken tilbyr Miljølån, grønne lån til hus og hytte og grønne næringslån som vi på sikt mener vil bidra til å redusere risiko i de gjeldende utlånsporteføljene.

For å håndtere markeds- og likviditetsrisiko:

Det er spesielt viktig for konsernet å ta ansvar for bærekraft i investeringer i andre selskaper. Dette være seg i form av aksjer, obligasjoner, verdipapirfond, ansvarlig kapital eller direkteinvesteringer. Selskaper som det investeres i må utøve en bærekraftig forretningsdrift, dvs. forvalter deres miljø, sosiale og selskapsstyring/eierskapsstyring i henhold til gjeldende standarder og krav. Ved kjøp av verdipapir stiller konsernet krav til rapportering av karboneksponering. I tillegg vurderes bærekraft ved likviditetsstyringen fortløpende. Gjennom økt kunnskap, datatilgang og rapportering vil dette nok få økt fokus i årene fremover og det vil være naturlig å etablere ESG-rammer for kjøp av verdipapirer.

Operasjonell risiko:

I løpet av året blir operasjonelle hendelser registrert og fulgt opp i bankens hendelsesdatabase. Dette gjøres for å sikre læring. Banken er registrert Miljøfyrtårn og lager eget klimaregnskap. Sammen medfører dette at banken opplever å ha kontroll på den operasjonelle risikoen knyttet til klima.

Forretningsskikk-risiko:

Hvert kvartal følger banken opp uønskede hendelser på ESG-området. Det er en integrert del av styring med forretningsskikk-risiko og oppfølging av definert risikotoleranse for forretningsskikk-risiko.

C. Hvordan er prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko integrert i virksomhetens overordnede risikostyring:

Klima er integrert i virksomhetens styringsdokumenter på risikoområdet og på alle andre relevante områder.

Ansvar for klimarisiko ligger hos konsernets energi- og miljørådgiver, i samarbeid med den enkelte leder, samt avdeling for risikostyring og compliance.

Klima er en del av årlig overordnet ESG-risikovurdering som gjøres årlig.

Vi er i dialog med datterselskaper og portefølje om klimarisiko, deriblant skadeforsikring og fondsportefølje.

Vi opplever derfor at prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelatert risiko er godt integrert i virksomhetens overordnede risikostyring, men vi vil fortsette å ha fokus på dette fremover. Vi anser dette området som et sentralt felt i vår risikostyring. Vi har derfor oppmerksomhet rettet mot temaet og dedikerte ressurser til å følge det opp.

Klimarisiko vil være på agendaen til avdeling risikostyring og compliance også i 2021.

MÅL OG METODER

Denne delen handler om metodene og målene virksomheten benytter for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter.

A. Beskriv metodene virksomheten bruker for å vurdere klimarelaterte trusler og muligheter i lys av dens strategi og prosesser for risikostyring.

For strategiprosessen 2021-2023 ble det vedtatt som et mål for konsernet å være klimanøytrale innen 2050, i tråd med Parisavtalen. Frem til 2023 skal konsernet redusere egne klimagassutslipp med 30% sammenlignet med 2018. Dette skal rapporteres og følges opp hvert år gjennom miljøfyrtårnordningen. I tillegg har konsernet som mål at få til bedre datagrunnlag og beregninger av indirekte klimagassutslipp (scope 3-utslipp). Det inkluderer blant annet utslipp fra utlån, plasseringer og andre aktiviteter.

Vårt miljøstyringssystem baserer seg på Miljøfyrtårnordningen med noen tillegg. Konsernet har vært miljøfyrtårn-sertifisert siden 2019 og fikk utmerkelsen Årets miljøfyrtårnbedrift i 2020 for store selskaper og konsern.

Gjennom ulike prosjekt, insentiver og samarbeid i Finans Norge og SpareBank 1-alliansen har konsernets kunnskap innenfor klimarisiko og muligheter blitt ytterligere forsterket i 2020. Fokus på ESG-risiko-tilnærmingen vil fortsette også i 2021.

B. Virksomheter bør rapportere på Scope 1, Scope 2, og hvis hensiktsmessig, Scope 3-klimagassutslipp, og de relaterte risikofaktorene.

Konsernet rapporterer årlig klimagassutslipp (scope 1 og 2 og delvis 3). Vi har som mål å utarbeide bedre rapportering for scope 2 (indirekte utslipp) i utlånsporteføljen, fonds- og plasseringsporteføljen, og gjennom våre innkjøp (leverandørskjeden).

Under kapittel om klimagassregnskap ligger konsernets utslipp for 2020.

Utslipp fra kredittporteføljen innenfor bedriftsmarked

For 2020 er det gjort en forenklet beregning av utlånsporteføljens klimagassutslipp, beregnet gjennom tall fra SSB (se tabell nedenfor).

For bedriftsporteføljen er det lagt til grunn vår banks andel utlån av det totale utlånsvolumet i Norge fordelt på sektor. Utlånsporteføljens samlede utslipp er deretter beregnet gjennom samme fordeling av de totale nasjonale utslippene per sektor. Modellen gir et grovt estimat på karbonrelatert kreditteksponering og karbonintensivitet i de bransjene bankvirksomheten har utlån til. Metoden er ikke presis nok til å benyttes som sammenligningsgrunnlag mot andre banker eller brukes som grunnlag for målsetninger.

Sektor	Totale utlån Norge (MNOK) ¹	Bankens utlån (MNOK) per 31.12	Bankens andel av totale utlån Norge	Totale utslipp til luft (tusen tonn CO ₂ -ekv/år) ¹	Bankens utlånsporteføljens beregnede utslipp (tusen tonn CO ₂ -ekv)
Omsetning og drift av fast eiendom	669.498	941	0,1 %	122	0,2
Utvikling av byggeprosjekter **	131.749	602	0,5 %	1.488**	6,6
Jordbruk og skogbruk	59.382	700	1,2 %	4.950	58,4
Forretning og finansiell tjenesteyting	124.617	534	0,4 %	1	0,0
Varehandel, reparasjon av motorvogner	64.191	159	0,2 %	1.104	2,7
Industri ***	76.031	72	0,1 %	2.097 ***	2,0
Bygg- og anleggsvirksomhet ellers **	44.561	411	0,9 %	490 **	4,5
Tjenesteytende næringer ellers	45.470	237	0,5 %	416	2,2
Overnattings- og serveringsvirksomhet	18.336	482	2,6 %	133	3,5
Transport ellers og lagring ****	60.759	85	0,1 %	6.924 ****	9,7
El-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	48.334	75	0,2 %	1.699	2,6
Informasjon og kommunikasjon	19.485	14	0,1 %	59	0,0
Total	1.681.579	4.312	0,3 %	19.443	92,4

¹ Kilde; SSB - tabell 08116 (2020-12), 09288 (2019-tall)

** **Utvikling av byggeprosjekter/bygg- og anleggsvirksomhet:** Utslipp relatert til bygg og anlegg er fordelt på disse næringene etter utlånsvolum

*** **Industri:** Oljeraffinering og metallproduksjon er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

**** **Transport og lagring:** Innenlands sjøfart er ekskludert, da banken ikke er eksponert mot disse næringene

Utslipp fra kredittporteføljen innenfor privatmarkedet

Det er gjennomført en forenklet beregning av utslipp fra privatmarketsporteføljen med samme forutsetninger som SpareBank 1 Boligkreditt AS har benyttet seg av. Vi har avgrenset oss til kun å se på boliglånsporteføljen for utlån innenfor privatmarkedet. Utslippene er beregnet med utslippsfaktor på elektrisitet (126 gCO₂e/kWh) og beregnet et estimert strømforbruk per boligobjekt basert på byggeår (periodens gjeldende TEK) og antall kvadratmeter BRA. Det er en usikkerhet i datagrunnlaget som det tas forbehold om. Bankvirksomheten har som mål å arbeide videre med datakvaliteten og tabellen nedenfor viser et første forsøk på en slik rapportering.

TEK-standar	Snitt CO2 per enhet	Gjennomsnitt BRA	Antall enheter	Tonn CO2
Eldre	8,21	175	341	2.801
TEK49	5,97	182	469	2.798
TEK69	5,61	182	1.454	8.155
TEK87	4,54	180	250	1.136
TEK97	3,46	168	329	1.139
TEK07	2,77	179	110	304
TEK10	2,43	162	269	653
TEK17	2,21	173	90	199
Summert			3.312	17.185

C. Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte trusler og muligheter og resultater i forhold til målene.

Konsernet setter mål innen blant annet kreditt, plassering, klima- og miljørisiko og muligheter, se mer informasjon i tidligere avsnitt av bærekraftsrapporten og årlig besluttet en handlingsplan der miljø og klima har spesifikke mål og tiltaksplan.

SpareBank
HALLINGDAL VALDRES

Geilo • Ål • Gol • Nesbyen • Flå • Hemsedal
Fagernes • Heggnes • Beitostølen